

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ
DİYARBAKIR ŞUBESİ

2020-2023
FAALİYET RAPORU

2023

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ

DİYARBAKIR ŞUBESİ

2020 – 2023 FAALİYET RAPORU

YAYINA HAZIRLAYAN

İHD Diyarbakır Şubesi – Dokümantasyon Merkezi

GRAFİK TASARIM & BASKI

A grafik Creative Solutions / Diyarbakır
www.agrafik.web.tr

BASIM YILI

Ağustos 2023

İçindekiler

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi	14
İnsan Hakları Derneği (İHD) Tüzüğü	18
Uluslararası Sivil Toplum Örgütü Temsilcileri ve Resmi Yetkililer İle Yapılan Görüşmeler – Ziyaretler	36
Türkiye'deki Kurumlarla Yapılan Görüşmeler – Ziyaretler	38
Şubemiz Tarafından Yapılan Basın Açıklamaları.....	42
Yerli ve Yabancı Gazetecilerle Yapılan Görüşmeler TV-Radyo Programları	54
Kurumumuzca Gerçekleştirilen Panel, Seminer vb. Eğitim Çalışmaları	58
Derneğimiz Tarafından Yapılan Heyet Çalışmaları	60
İnsan Hakları Haftası Etkinlikleri.....	63
Diyarbakır'da Bulunan Kurumlarla Yapılan Ortak Faaliyetler	67
Katılım Sağlanan Diğer Faaliyetler	74
Hukuk Komisyonu	82
Hapishane Komisyonu	89
Kayıp ve Faili Meçhul Siyasi Cinayetleri Araştırma Komisyonu	102
İşkenceyi Önleme Komisyonu	115
Akademi Komisyonu.....	119
Çocuk Komisyonu.....	125
Kadın Komisyonu.....	128
Basın Ve Yayın Röportajları	134
İnsan Hakları İhlalleri Raporları	150
Heyet İnceleme Ve Araştırma Raporları.....	151
Bilançolar	152
Stk'la İle Ortak Yayınlanan Raporlar	153
2020 Yılı İnsan Hakları İhlalleri.....	162
Bilançosu	162
2021 Yılı İnsan Hakları İhlalleri	177
Bilançosu	177
2022 Yılı İnsan Hakları İhlalleri	190
Bilançosu	190

ÖNSÖZ

Saygıdeğer insan hakları savunucuları,

Geride bıraktığımız dönemde en yoğun hak ihlallerinin yaşandığı hadiselerden biri 6 Şubat 2023 tarihinde kentimizin de içinde bulunduğu 11 şehri etkileyen deprem felaketi olmuştur. Maraş merkezli yaşanan depremlerde resmi açıklamalara göre 50 binin üzerinde insan yaşamını yitirmiş, 100 binden fazla insan ise yaralanmıştır. Yaşanan bu depremde, şubemizde uzun süre yöneticilik yapmış, üyemiz Melike Alp ve oğlu Baver de yaşamını yitirmiştir. Sevgili Melike ablamızın bizlere miras olarak bıraktığı mücadele hak savunucuları tarafından daima hatırlanacaktır. Bu vesile ile Depremde yaşamını yitiren tüm insanları saygıyla anıyor, yakınlarına bir kez daha sabır diliyoruz.

İnsan Hakları Derneği, Türkiye'nin en eski ve en yaygın insan hakları örgütlerindendir. Kurulduğu günden bu yana Türkiye'nin temel probleminin demok-rasi ve insan haklarına saygı gösterilmemesi olduğunu, bu sorunun en önemli halkasının ise Kürt meselesi olduğunu ifade etmiştir. Derneğimiz kurulduğundan bu yana hak ihlalinin meydana geldiği her yerde olmuş, ezilen halkların, bireylerin, sınıfın, cinsin ve toplumsal kesimlerin yanında yer almıştır. Çalışma ilkelerimiz 14 madde olarak tüzüğümüzde belirtilmiş, bu kapsamda çalışmalarımız sürdürmektedir. Derneğimiz yapmış olduğu savunuculuk faaliyeti nedeniyle bizzat devlet içindeki çete yapılanmaları tarafından saldırıya uğramış ve siyasal iktidarlar tarafından eleştirileri sınırı aşan ithamlara maruz kalmıştır. Derneğimiz bugüne kadar 22 üye ve yöneticisini siyasi cinayetlere kurban vermiş, Dönemin genel başkanı şuan ki onursal genel başkanımız Akın BİRDAL 12 Mayıs 1998'de suikast girişimine maruz kalmış, yüzlerce üyemiz uğradıkları saldırılar sonucunda yaralanmış, binlerce üyemiz haksız gözaltı ve tutuklamaya maruz kalmış, onlarca üyemiz ise uğradıkları siyasi baskı ve yargı tacizi nedeniyle Türkiye'yi terk ederek siyasi mülteci olarak yaşamak zorunda bırakılmıştır. Bütün bu olumsuzluklar rağmen derneğimiz herhangi bir ayırım gözetmeksizin herkes için insan haklarını savunmaya devam etmiştir.

90'lı yıllar, nerdeyse her gün bir insanın sokak ortasında katledildiği, kolluk güçlerinin JİTEM ve benzeri yasadışı kuruluşlarla insanları kaçırarak kaybettiği, işkence vakalarının tavan yaptığı, köy yakma ve boşaltmaların başladığı, milyon-

ların göçüne sahne olan yıllar oldu. İşte böylesi bir ortamda İHD, bir taraftan hak ihlallerini tespit ve kamuoyuna duyurma çalışması yürütürken, bir yandan da kendisine yönelik baskılara da göğüs germek zorunda kalıyordu. Günümüzde de, tüm baskı ve ihlal politikalarına karşın hak temelli mücadelesini büyük bir kararlılıkla sürdürmektedir ve böylelikle daralan sivil ve demokratik alanın açılmasında ve hakların kullanımında katkısı büyük olan mücadele kurumlarından biri olmuştur. İHD böylesi bir görevi layıkıyla yaparak, uluslararası alanda en çok güvenilen, açıklama ve raporları dikkate alınan sivil bir kuruluş haline geldi.

Üç Yıl Geride Kalırken

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi olarak, insan haklarının, adaletin ve özgürlüklerin çok yönlü ve derin krizlerinin hissedildiği bir dönemde; düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün bir bütün olarak baskı altına alındığı bir ortamda 16. dönem yönetim faaliyetlerini tamamladık.

Kürt meselesi ile bağlantılı ve sorunun çözümsüzlüğüne paralel olarak kentimizde her konuda ihlalin sistemli bir biçimde gerçekleştiğini görüyoruz. 2016 yılı itibari ile başlayan ve artık kalıcı bir sisteme dönüşen, resmen kaldırılrsa da düzenlemelerle ve uygulamalarla fiili olarak sürdürülen Olağan Üstü Hal rejimi ve fikriyatı tüm güncelliğini korumaktadır ve sürdürülmektedir. Baskı ve yasaklamaların gölgesinde, Kürtlerin seçme ve seçilme hakkını ortadan kaldıran kayyım rejimi varlığını korumaktadır. Demokratik hukuk devleti gayesinden giderek uzaklaşan ve yargının siyasetin vesayetine girdiği, yine alabildiğine otoriter ve baskıcı bir yönetim şekline dönüşümün gerçekleştiği Türkiye’de; düşünce, ifade ve örgütlenme özgürlüğünün sınırsız bir tehdit altında olduğuna önemle işaret etmek isteriz. Sadece düşüncelerini ifade ettikleri için bugün binlerce siyasetçi, akademisyen, gazeteci ve hükümet politikalarına muhalif insan, maalesef tutuklanmakta ve ağır cezalarına çarptırılmaktadır. Uzun tutukluluk hali ve verilen maddi-manevi cezalar, siyasi iktidar karşısında muhalefet gösteren toplumsal ve bireysel kimlikleri ortadan kaldırmayı amaçlayan bir cezalandırma aracına dönüşmektedir. 7 Haziran 2021 tarihinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı tarafından Anayasa Mahkemesinde Halkların Demokratik Partisi’nin kapatılması istemiyle dava açıldı. Sivil siyaset üzerinde baskı aracı olarak açılmış olan bu davada kapatılma isteminin yanı sıra, hazine yardımının kesilmesi siyaset yasasının getirilmesi gibi antidemokratik istemler de söz konusu olmuş olup dava halen devam etmektedir. Kürtlerin sivil siyaset yapmasını engellemeye dönük bu yargı müdahalesine karşı İHD olarak kurumumuz kentteki sivil ve demokratik kurumlarla ortak ve güçlü bir hukuk ve demokrasi çağrısı yapmıştır.

Kürt meselesinin çözümsüzlüğündeki ısrarın Kürt politikacı ve insan hakları savunucuları üzerinde yarattığı baskının benzer biçimde Kürt basın emekçileri üzerinde de uygulandığına tanık olduk. Bu süreçte mesleki faaliyetleri dolaşısıyla aralarında üyelerimizin de bulunduğu çok sayıda Kürt basın emekçisi kriminalize edilmiş, gözaltına alınmış ve tutuklanmıştır.

Bu dönemde bir kısım iktidar temsilcileri tarafından İHD hedef gösterilmiş ve tehdit edilmiştir. Çeşitli tarihlerdeki faaliyetlerimizin sürekli biçimde soruşturma konusu edinmesine devam edilmiş, en son 25 Nisan 2023 tarihinde gerçekleştiği üzere, yönetici ve üyelerimiz gözaltına alınmıştır. 3 Şubat 2022 tarihinde, İHD'nin kurumsal kimliği ve çalışma alanıyla alakalı olmayan bir soruşturma gerekçe gösterilerek, yöneticilerimize haber dahi verilmeden şube binamıza baskın düzenlenmiş ve şubemizde bulunan bazı belge ve materyallere el konulmuştur. Yürüttüğü hak mücadelesi nedeniyle iktidarların hedefi haline gelen derneğimizin bu tür baskıcı uygulamalar karşısında geri adım atmayacağını bir kez daha belirtmek isteriz.

Çatışmalı Sürecin Yarattığı İhlaller

Tek sesliliğin ve tek tipleştirmenin tezahürü olarak karşımıza çıkan iktidar politikaları, toplumsal hayatımızda yarattığı onarılması güç yıkımlarla kendini çok net bir şekilde göstermektedir. “Terörle Mücadele ve Güvenlikçi Politikalar” adı altında vücut bulan siyasal iktidar politikaları nedeniyle, özellikle bölgemizde devam eden silahlı çatışma ortamında, yüzlerce insanın hayatını yitirşine tanıklık ediyoruz. Son üç yılda da maalesef bölgemizde süren çatışmalı sürecin taraflarından ve sivil insanlardan, yaşamını yitirenler oldu.

Çatışmalı ortam nedeniyle bir başka hak ihlaline yol açan konu ise, askeri operasyonlardan kaynaklı yaşanan ihlaller oldu. Kırsal yerleşim bölgelerini de kapsamına alan yüzlerce bölge, askeri operasyonlar yapılacağı gerekçesiyle özel güvenlik bölgeleri ilan edilmiş, yine pek çok kez sokağa çıkma yasakları ilan edilmiştir. Yasakların ilan edildiği kırsal yerleşim alanlarında yaşayan yurttaşlar, rutin hayat akışını sürdürememiş, mağduriyetler yaşamıştır.

Gerek sivil yerleşim alanlarında ve gerekse de kırsal bölgelerde silahlı çatışmalarda yaşamını yitiren PKK militanlarının mezarlarının bulunduğu mezarlıklar, askeri operasyonlar sırasında tahrip edilmiş veya yıkılmıştır. Hukuki norm, toplumsal inanç ve değerler ile hiçbir koşulda izahatı olmayan bu durum, ölen kişinin yakınlarına eziyet edici psikolojik bir acı vermektedir.

Yine silahlı çatışma ortamında yaşamını yitiren örgüt militanlarının cenazelerinin alınması ve ailelerine teslim edilmesi sürecinde zorluklar ve ihlaller, geçmiş yıllarda olduğu gibi son üç yılda da devam etti. 2017 yılında yaşanan bir çatışmada yaşamını yitiren PKK militanı Agit İpek'in cenazesi aradan geçen 3 yılın ardından ailesine kargo kutusu içinde verildi. Öte yandan Diyarbakır'ın Sur ilçesinde 2 Aralık 2015'te ilan edilen sokağa çıkma yasakları sürecinde yaşamını yitiren Hakan Arslan'ın kemikleri de aradan geçen 7 yılın ardından Diyarbakır Adliyesinde ailesine bir torba içerisinde verildi.

Şubemiz tarafından Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerini kapsayan ve düzenli periyotlarda yayınlanan insan hakları ihlalleri raporlarımıza baktığımızda; bölgemizde insan hakları ihlalleri son üç yılda, artış göstererek devam etmiştir. Sivillere yönelik yargısız infazlar, işkence ve kötü muamele, toplanma ve gösteri hakkına yönelik yasaklar ve müdahaleler, düşünce ve ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, örgütlenme ve siyasi faaliyette bulunma hakkı, kadına ve çocuklara yönelik şiddet, ekonomik ve sosyal haklardaki kayıplar gibi pek çok değişik ve kategorik konularda ihlaller açığa çıkmıştır.

Baskın, Gözaltı, Tutuklama, İşkence Ve Cezasızlık

Türkiye'de yargı organlarının siyasi söylemlerin etkisinde kaldığı ve tarafsızlığını yitirdiği bir ortamda, haksız gözaltı ve tutuklamalar, sistematik bir hal alarak devam etmiştir. Son üç yılda bölge kentlerinde tespit edebildiğimiz verilere göre; 155'i çocuk 5 bin 434 kişi gözaltına alınmış, 4'i çocuk 816 kişi ise tutuklanmıştır. Yine en az 3 bin 915 ev ve işyerine baskın düzenlenmiştir. Çoğunluğu sosyal medya paylaşımları gerekçe gösterilerek “yasa dışı örgüt üyeliği” “yasa dışı örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek” “yasa dışı örgüt propagandası yapmak” gibi ağır suçlamalarla gerçekleştirilen gözaltı ve tutuklanmalar, kişi güvenliği ve özgürlüğünün açık bir ihlalidir.

Gözaltı merkezlerinde ve gözaltı yerleri dışında işkence ve kötü muamelenin yaygın ve sistematik bir biçimde varlık gösterdiğine şahit oluyoruz. Kolluk kuvvetleri tarafından düzenlenen operasyonlar sırasında gerçekleşen ev baskınlarında ve sokak ortasında, maalesef yurttaşlar kötü muameleye maruz kalıyor ve darp ediliyor. Gözaltı merkezlerinde ve gözaltı yerleri dışında işkence ve kötü muamele yaygın ve sistematik bir biçimde varlık göstermeye devam etmiştir. 2021 yılında İstanbul'da gözaltına alınan Sonuç Gürdeğir isimli yurttaşın gözaltı süresi boyunca, Bingöl'de yaşayan Gürdeğir ailesi üyelerine ev baskınları sırasında yapılan işkence, 2023 yılında Diyarbakır'ın Çermik ilçesi Gulabaxça mezarında Mikail Ekinci isimli yurttaşın kolluk görevlilerinin açtığı ateş sonucu

yaşamını yitirmesiyle aynı olayda Ekinci aile fertlerine uygulanan işkence ve kötü muamele ile yine 2023 yılında Diyarbakır'ın Lice ilçesinde 14 yaşındaki Y.D. isimli çocuğun kolluk görevlileri tarafından işkence ve kötü muameleyle maruz bırakılmış olması; işkencenin sistematik ve yaygın oluşunu açıklar nitelikteki onlarca örnekten sadece birkaçıdır.

Özellikle kadınlara yönelik işkence ve taciz iddiaları, çok ciddi boyutlardadır. Ancak işkenceci failler ve sorumlular hakkında etkili bir soruşturmanın halen yürütülmemesi, cezasızlık politikasının tavizsiz bir şekilde her durumda uygulandığını göstermektedir. Baskı ve tehdit yöntemleri ile ifade alma, mülakat yapma, ajanlaştırma ve kaçırma olaylarına ilişkin başvuru ve ihlallerde de önemli artış yaşandığı gözlenmiştir. Anayasada ve yine Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere göre, işkencenin mutlak olarak yasaklandığını ve bu suçun zama-naşımına tabi olmadığını buradan bir kez daha hatırlatmak istiyoruz! Bu insanlık dışı uygulamalara derhal son verilmeli, başvuranlar görevlerinden alınmalı ve işlemiş oldukları fiiller nedeniyle haklarında etkili bir yargılama yapılmalıdır.

İşkencenin yaygın ve sistematik olarak gündeme geldiği bir başka alan ise, hapishanelerdir. Sürgünler, sağlık hakkı, işkence ve kötü muamele, disiplin soruşturmaları, tecrit etme, haberleşme, iletişim, aile görüşü haklarının kısıtlanması gibi ihlaller hapishanelerdeki öne çıkan ihlal başlıklarından olmuştur. Özellikle de sağlık hakkı ihlalinin bu süreçte yoğun bir şikâyet konusu olduğunu ifade etmek istiyoruz. Hapishanede tek başına yaşamını sürdüremeyecek, hapishane ile hastane arasında adeta mekik dokuyan, ölümcül rahatsızlıkları bulunan ve buna rağmen tedavi edilemeyen hasta mahpusların sayısında gün geçtikçe artış meydana gelirken, tedavi olanaklarından yararlanamayan veya tahliye edilmeyen birçok hasta mahpus hastalıklarının son aşamasına gelmişlerdir. Derneğimiz tarafından 2022 yılı Nisan ayı verilerine göre Türkiye hapishanelerinde 651'i ağır olmak üzere toplam 1517 hasta mahpus bulunmaktadır. Sadece Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki hapishanelerde 2020 yılında 7 hasta mahpus yaşamını yitirmiş, yine 2022 yılında 13 mahpus intihar iddiasıyla, 8'i de çeşitli hastalıklar dolayısıyla en az 21 mahpus yaşamını yitirmiştir.

Hapishanelerdeki ihlallere değinilirken İmralı Yüksek Güvenlikli Hapishanesindeki uygulamalar ve ihlallere de dikkat çekmek isteriz. Abdullah Öcalan ve aynı hapishanede bulunan mahpusların avukatları ve aileleriyle görüştürülmemeleri ile iletişim haklarından mahrum bırakılmalarının hukukla bağdaşır bir yanı bulunmamaktadır ve ağır bir insan hakları ihlalidir. İmralı Hapishanesi üzerindeki uygulanan ağırlaştırılmış tecrit, biz insan hakları savunucuları açısından kabul edilebilir değildir ve derhal sona erdirilmesi gerekmektedir.

İfade ve örgütlenme özgürlüğüne yönelik baskılar da yasaklama ve sınırlandırmalarla maalesef devam etmektedir. Bir hak arama biçimi olarak Anayasa'nın 34. maddesinde tanımlanan ve güvence altına alınan açık hava toplantı ve gösterileri ise, Valiliklerin ve Kaymakamlıkların hukuk dışı ve keyfi bir biçimde aldığı kararlar ile yasaklanabilmekte veya sınırlandırılabilir. Şehirdeki eylem ve etkinliklerin keyfi olarak yasaklanması kararlarına karşı Şubemiz adına iptal davaları açtık.

Kadınların Mücadelesi ve Çocuklar Hedefte!

Kadınlara yönelik şiddet, maalesef son üç yılda da artış göstererek devam etmiştir. Türkiye'de kadınlara yönelik hak ihlallerindeki artış, mevcut hukuki düzenlemelerin hayata geçirilemediğini ve kadını yeterince koruyamadığını göstermektedir. Yine 20 Mart 2021 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Türkiye, İstanbul Sözleşmesinden çekilmiş; bu gelişme, yaşamın her alanında baskı, şiddet ve tehdit kısılacı altında olan kadınları daha da savunmasız kılmıştır. Bu süreçte, yargıya intikal eden kadına yönelik şiddet, cinsel taciz ve cinsel saldırı dosyalarında etkili soruşturmanın yürütülmediğine, çok sayıda dosyanın yargı eliyle sürüncemede bırakıldığına, hala kadına yönelik şiddet davalarında erkek failin haksız tahrik, iyi hal indiriminden yararlandırıldığına tanıklık etmekteyiz. Hegemonyadan beslenen ve devlet politikalarıyla perçinlenen ataerkil şiddet ve bu şiddetin kamusal alanın tamamında sistematikleşerek takım elbise gerçekliği ile bütünleşmesi, hem kadın cinayetlerini teşvik etmekte hem de caydırıcı olmaktan çıkmaktadır.

Kadına yönelik şiddet, ister aile içi olsun, ister sokakta, ister gözü altında olsun; politiktir. Bu sorun ancak ve ancak yeterli tedbirleri içeren ve cinsiyet eşitliğini savunan gelişmiş sosyal politikaların oluşturulmasıyla birlikte ve erkek egemen zihniyetiyle etkin mücadele edilerek aşılabilir. Kadına karşı şiddet uygulayan failler hakkında etkili cezalandırma yoluna gidilmeli ve cezasızlık politikalarından vazgeçilmezdir.

Bu süreçte en çok dikkat çeken ve dramatik bir hal alan husus ise çocuklara yönelik ihlallerdeki artıştır. Çocuklar yaşamın her alanında ağır ihlallere maruz kalmakta; çocuk işçiliği, mülteci çocuklar, savaş bölgesinde yaşayan çocuklar, aile içinde şiddet gören çocuklar, eğitim hakkından mahrum bırakılan çocukların yaşadıkları ihlaller vahim boyutlardadır. Şiddet sonucu katledilen çocukların yanı sıra, çatışmalı ortamların varlık gösterdiği bölgelerde sahipsiz bırakılan patlayıcılar ve zırhlı araçların çarpması sonucu da çocukların yaralanmalarına ve yaşamlarını yitirşine tanıklık ediyoruz. Çocuklara yönelik cinsel istismar ve dep-

rem bölgesinde yaşanan kayıp çocuk vakalarındaki artış dikkat çekerken, çocukların haklarını güvence altına alan koruyucu yasaların yetersizliği ve uluslararası sözleşmelerden doğan yükümlülüklerin yerine getirilmediği görülmektedir.

Geride bıraktığımız üç yıllık dönemde devlet kayıplar, toplu mezarlar ve faili meçhul cinayetler gerçeği ile yüzleşmekten kaçınmaya devam etti. 90'lı yıllarda devlet görevlilerince zorla kaybetmeler ve işlenen cinayetlerle ilgili etkin soruşturma yürütülmezken, dosyalar zaman aşımına terk edilerek cezasız bırakıldı veya mizansen davalarla beraat ettirilerek aklandı.

Son Üç Yıllık Yönetim Kurulu Döneminde Ne Yaptık?

İHD Diyarbakır Şubesi olarak yaşanan yoğun hak ihlallerine karşı mücadele vermek başlıca varlık nedenimiz oldu. Kurulduğu günden bu yana hak ve özgürlüklerin yanında olan ve yaşanan hak ihlallerini her fırsatta kamuoyunun gündemine taşıyan şubemiz, son üç yılda da bu alanda büyük bir mücadele içerisine girmiştir.

2020-2023 döneminde meydana gelen hak ihlallerini kamuoyunun gündemine taşımak amacıyla çok sayıda basın açıklamaları yapılırken, bazı ihlallerini yerinde tespit etmek amacıyla heyet çalışması yapıldı ve yapılan çalışma raporlarla kamuoyuna açıklandı. 3 aylık periyodlarla ve yıllık olarak yayınlanan insan hakları ihlalleri bölge raporlarıyla da, kamuoyu insan hakları alanında yaşanan gelişmelerden haberdar edilmiştir.

Bu dönemde yürütmüş oldukları insan hakları savunuculuğu faaliyetleri dolayısıyla haklarında soruşturma ve davalar açılan aktivistlerin yargılanma süreçlerinde şubemiz Hukuk Komisyonu hukuki destek sunmuş, kimi zaman da dava takip ve gözlemi faaliyetinde bulunmuştur. Yine kentimizde ve bölgede yaşanan yaşam hakkı ve işkence ile kötü muamele yasaklarının ihlallerine karşı Şubemiz Hukuk Komisyonu soruşturma ve davaları aktif olarak takip etmiş, cezasızlık sistemine karşı etkili hukuki mücadele vermiştir.

İHD Merkezi Yürütme Kurulunun 23-24 Temmuz 2022 tarihli toplantısında, Barış Komisyonunun önerisiyle, temel faaliyet alanlarımızdan olan barış hakkının savunulması ile görünür kılınması ve böylelikle toplumun tüm paydaşları ile buna imkan sağlayacak çalışma yürütülmesi gerektiği şeklinde karar alınmıştır. Bu karar doğrultusunda 2022 yılının Ekim ayından itibaren her ayın ilk Cuma günü, şubemizde çeşitli sivil toplum kurumu ve meslek odası temsilcileri ile ve hak savunucularının katılımıyla "Barış Nöbetleri" tutulmuştur. Yine bu dönem içerisinde her yıl, Kürt Meselesinin demokratik ve barışçıl yöntemlerle çözümü

için 1 Eylül Dünya Barış Gününde bölgedeki sivil toplum örgütleri ile beraber ortak deklarasyonlar ile barış çağrısı yenilenmiştir.

İnsan hakları ve birey hakları bilincinin gelişmesi amacıyla şubemiz yöneticileri tarafından çeşitli seminer ve paneller düzenlenirken, 2012 yılında kurduğumuz ve bugüne değin faaliyetlerine aralıksız olarak devam eden İnsan Hakları Akademisi, son üç yılda insan hakları savunucularının eğitimi konusunda önemli çalışmalarda bulunmuştur. 2022 yılı güz döneminde “İnsan Hakları Güz Okulu” programı başlatılmış, 6 hafta süren bu programda araştırmacı, yazar, insan hakları aktivistleri ve akademisyenler tarafından eğitimler verilmiş ve programı başarı ile tamamlayan katılımcılara sertifikalar takdim edilmiştir.

Bölgemizde yaşanan hak ihlallerinin dünya kamuoyu gündemine taşınması amacıyla çok sayıda uluslararası resmi devlet yetkilisi ve sivil toplum örgütü temsilcileriyle görüşmeler yapılırken, Türkiye geneli yerel kurum temsilcileriyle de benzer şekilde görüşmeler gerçekleştirildi. Kentimizde ise sivil ve demokratik dayanışmanın güçlendirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformunun kurulmasında şubemiz öncülük eden kurumlardan biri olmuştur. Şubemiz halen de bu platformun yürütücüleri arasındadır. Bu dönemde kentimizde kadın, çocuk ve hapishanelerdeki ihlallere karşı sivil toplum kurumlarının ortaklaşp dayanıştıkları ağlar kurulmuş, şubemiz de bu ağların kuruluşunda yer almış olup yürütücüleri arasındadır.

Yine basın yayın yoluyla sesimizi duyurabilmek amacıyla çok sayıda televizyon ve radyo programına katılım sağlanırken, şubemize gelen birçok yerli ve yabancı gazeteciye de röportajlar verildi.

Şubemiz, insan hakları hareketi ve mücadelesinde yaşanan sorunları ve daralmaya güncel ve etkili bir çözümü tartışmak için “Hak Mücadelesinde Yeni Yol ve Yöntem Arayışları Çalıştay’ı” gerçekleştirdi. İki gün boyunca ve yoğun geçen çalışmada; kentte farklı çalışma konularında faaliyet gösteren 45 sivil toplum örgütü ile toplanılmış, daha etkin ve örgütlü hak mücadelesine ilişkin çözüm önerileri detaylı bir biçimde ele alınmıştır.

Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu’nun (FİDH) 24 Ekim 2022 tarihinde Fransa’nın başkenti Paris’te gerçekleştirilen 41. Genel Kuruluna şubeyi temsilen başkanımız katılım sağlanmıştır. Genel Merkezimizin üye, şubemizin gözlemci sıfatı ile katıldığı; dünyadaki saygın insan hakları örgütlerinin bulunduğu kongrede şubemiz FİDH üyesi olmuştur.

İHD, TİHV ve Hafıza Merkezinin ortak çalışması ile sürdürülen; AİHM kararlarının icrasına yönelik denetim sürecinde Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi İçtüzüğü'nün 9.2 sayılı Kuralı uyarınca sunulan gözlemlerin çalışmasında bulunmuştur.

Öte yandan dinamik bir kent olan Diyarbakır'da yıllardır varlığını sürdüren sivil toplum örgütlerinin oluşturduğu ortak platformlar tarafından yürütülen faaliyet ve eylemlere aktif katılım sağlandı.

Şubemiz çalışmaları, büyük ölçüde komisyonlar üzerinden yürütülmektedir. Yönetimin oluşmasının ardından kurulan Hukuk, İşkenceyi önleme, Hapishane, Çocuk, Kadın, Kayıp ve Akademi komisyonları, kendi alanlarında faaliyet yürüterek, dernek çalışmalarına önemli katkılar sunmaktadırlar.

Öte yandan gerek komisyonlarımız tarafından, gerekse Şube Sekreterliğimizin çalışmalarıyla derneğimize yapılan başvurulara istinaden resmi kurum ve kuruluşlarla çok sayıda yazışma yapılarak, başvuru sahiplerinin yaşadığı sorunlar giderilmeye çalışılmıştır.

Her yıl 10-17 Aralık tarihleri arasında kutlanan İnsan Hakları Haftası, bu dönemde de kentteki hak kurumlarıyla birlikte gerçekleştirdik. Kentteki hak kurumlarıyla hafta boyunca aralarında basın açıklamaları, paneller, seminerler, çalıştayların olduğu etkinlikler gerçekleştirdik ve bu etkinliklerle insan hakları mücadelesinin önemine vurgu yaptık.

2020-2023 faaliyet dönemimizde hak savunucuları olarak tüm baskı ve yasaklamalara rağmen, barış ve demokratik yaşam savunuculuğu yapmaya devam ettik. Bizler insan hakları savunucuları olarak, barış hakkını savunmaya devam edeceğiz. Çünkü hayatımızdaki ihlallerin önlenabilir olduğuna inanıyoruz. Her an ve ortamda ifade ettiğimiz üzere; çatışmalı ortamın bir an önce son bulmasını, kalıcı bir çatışmasızlık halinin ve çözüm sürecinin yeniden müzakere edilmesi talebinde ısrarcıyız. İnsan hakları mücadelesinde; her koşul altında dil, din, ırk, milliyet, cinsiyet, etnik ve kültürel farklılık ayrımı yapmadan, yaşam hakkının kutsal olduğu vurgusunda bulunuyor ve özgürlüklerle dolu, onurlu bir yaşam temenni ediyoruz.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ (İHD) DİYARBAKIR ŞUBESİ

İTHAF

2020-2023 faaliyet dönemi çalışmalarımızın yer aldığı bu kitap,
6 Şubat 2023 tarihinde Diyarbakır'da yaşanan depremde yaşamını yitiren
üyemiz **MELİKE ALP**'e ithaf edilmiştir.

Saygıyla...

1. İNSAN HAKLARI EVRENSEL BEYANNAMESİ

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu:

İnsanlık topluluğunun bütün bireyleriyle kuruluşlarının bu Bildirgeyi her zaman göz önünde tutarak eğitim ve öğretim yoluyla bu hak ve özgürlüklere saygıyı geliştirmeye, giderek artan ulusal ve uluslararası önlemlerle gerek üye devletlerin halkları ve gerekse bu devletlerin yönetimi altındaki ülkeler halkları arasında bu hakların dünyaca etkin olarak tanınmasını ve uygulanmasını sağlamaya çaba göstermeleri amacıyla tüm halklar ve uluslar için ortak ideal ölçüleri belirleyen bu İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini ilan eder.

Madde 1: Bütün insanlar hakları ve onurları eşit ve özgür olarak doğarlar. Akıl ve vicdana sahiptirler ve birbirlerine karşı kardeşlik duyguları ile davranmalıdırlar.

Madde 2: Herkes, ırk, renk, cins, dil, din, siyasal veya diğer bir inanç, ulusal ya da toplumsal köken, servet, doğuş ya da herhangi başka bir durumdan dolayı ayrıma uğramadan, bu bildiride ilan olunan hak ve özgürlüklerden yararlanma hakkına sahiptir. Dahası, insanlar arasında, uyruğu bulundukları ülkenin ya da bölgenin, bağımsız veya bağımlı, özerk ya da herhangi bir biçimde kısıtlı oluşuna bakılarak; o ülkeye ya da bölgenin siyasal, hukuki veya uluslararası konumundan dolayı ayrım yapılamaz.

Madde 3: Yaşam, özgürlük ve kişisel güvenlik her insanın hakkıdır.

Madde 4: Hiç kimse kölelik ya da kulluk altında bulundurulamaz; kölelik ve köle ticareti her türlü biçimi ile yasaktır.

Madde 5: Hiç kimseye işkence ve zulüm uygulanamaz, insanlık dışı ya da onur kırıcı biçimde davranılamaz, ceza verilemez.

Madde 6: Herkes, nerede olursa olsun, hukuki kişiliğinin tanınması hakkına sahiptir.

Madde 7: Yasalar önünde herkes eşittir ve yasaların koruyuculuğundan eşit olarak faydalanma hakkına sahiptir. Bütün insanların bu bildiriye aykırı her türlü ayrımcı uygulamaya ve böyle bir ayrıma özendirici her türlü kışkırtmaya karşı eşit korunma hakkı vardır.

Madde 8: Her insanın, kendisine yasalarla tanınan temel haklara aykırı uygulamalar karşısında, hak ve hukukunun fiilen korunması için, bu işle görevli ulusal mahkemelere başvurma hakkı vardır.

Madde 9: Hiç kimse keyfi olarak yakalanamaz, alıkonamaz veya sürgün edilemez.

Madde 10: Herkes, haklarının, sorumluluklarının ya da kendisine yönelik, ceza-yı gerektirir herhangi bir suçlamanın açıklığa kavuşturulmasında, davasının, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde hakkaniyetle ve açık olarak görülmesi hakkına sahiptir.

Madde 11: Bir suç işlemekten sanık her insan, savunulması için kendisine gerekli bütün koşulların sağlanmış bulunduğu açık bir yargılama ile yasalar uyarınca suçlu olduğu kanıtlanmadıkça suçsuz sayılır. Hiç kimse, işlendikleri sırada ulusal ya da uluslararası hukuka göre suç oluşturmayan fiillerden veya ihmallerden ötürü mahkûm edilemez. Bunun gibi, suçun işlendiği sırada uygulanan cezadan daha şiddetli bir cezaya çarptırılamaz.

Madde 12: Hiç kimsenin özel hayatına, ailesine, konutuna ya da haberleşme ve yazışmalarına keyfi olarak karışılmaz, şeref ve ününe sataşılmaz. Herkesin bu tür sataşma ve karışmalara karşı yasalarla korunmaya hakkı vardır.

Madde 13: Herkesin herhangi bir devletin toprakları üzerinde serbestçe yolculuk etmek ve yerleşeceği yeri seçmek hakkı vardır. Her insanın kendi ülkesi de içinde olmak üzere, herhangi bir ülkeyi terk etmeye ve yeniden dönmeye hakkı vardır.

Madde 14: Her insanın zulüm karşısında, başka ülkelere sığınmaya ve bu ülkelerde sığınmacı işlemi görmeye hakkı vardır. Bu hak, siyasal olmayan suçlar veya Birleşmiş Milletler ilke ve amaçlarına aykırı faaliyetlerden dolayı açılan kovuşturmalar halinde ileri sürülemez.

Madde 15: Her insanın bir ülkenin vatandaşı olma hakkı vardır. Hiç kimse keyfi olarak vatandaşlığından ya da vatandaşlığı değiştirmek hakkından yoksun bırakılamaz.

Madde 16: Evlilik çağına varan her erkek ve kadın, ırk, vatandaşlık ya da din bakımından hiçbir sınırlama ile karşılaşmaksızın, evlenmek ve yuva kurmak hakkına sahiptir. Kadın ve erkek, evliliğin kuruluşu, devamı ve sona erdirilişinde eşit haklara sahiptirler. Evlilik ancak evlenecek kişilerin özgür ve kesin istekleri ile kurulabilir. Aile toplumun temel unsurudur; toplum ve devlet tarafından korunmak hakkına sahiptir.

Madde 17: Her insanın tek başına ya da başkaları ile birlikte mal ve mülk edinme hakkı vardır. Hiç kimse keyfi olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılamaz.

Madde 18: Her insanın düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır. Bu hak, din ya da inanç değiştirme özgürlüğünü, din ya da inancını tek başına ya da topluca, açık veya özel biçimde, öğretme, uygulama, ibadet ve ayinlerle açığa vurma özgürlüğünü de kapsar.

Madde 19: Her insanın, düşüncelerini özgürce açıklamaya hakkı vardır. Bu hak, düşüncelerinden ötürü rahatsız edilmemek, ülke sınırları söz konusu olmadan bilgi ve düşünceleri, her türlü araç ve yollarla aramak, elde etmek ve yaymak hakkını gerektirir.

Madde 20: Her insan barışçıl amaçlarla toplanma ve dernek kurma ve bir derneğe katılma hakkına sahiptir. Hiç kimse bir derneğe katılmaya zorlanamaz.

Madde 21: Her insanın doğrudan doğruya ya da serbestçe seçtiği temsilcileri aracılığı ile ülkesinin yönetimine katılma hakkı vardır. Herkesin, ülkesinin kamu hizmetlerinden eşit olarak yararlanma hakkı vardır. İktidarın gücünün tek kaynağı halk iradesidir. Bu irade, genel ve eşit oy hakkına dayalı, belli aralıklarla tekrarlanan, gizli oylama ya da serbestliği sağlayacak benzer bir yöntemle yapılan dürüst seçimlerle ortaya konur.

Madde 22: Her insanın, toplumun bir üyesi olarak, sosyal güvencesi, şahsiyetinin serbestçe gelişmesi ve onuru için zorunlu olan ekonomik, sosyal ve kültürel hakları vardır. Bireyler, her devletin, kuruluşları ve kaynakları göz önüne alınarak ortay konacak ulusal çabalar ve uluslararası işbirliği yoluyla bu haklarından yararlanırlar.

Madde 23: Her insanın çalışmaya, mesleğini serbestçe seçmeye, adil ve elverişli çalışma şartlarına ve işsizliğe karşı korunmaya hakkı vardır. Herkesin, hiçbir ayırım yapılmaksızın eşit iş karşılığında eşit ücret hakkı vardır. Çalışan her insanın kendisine ve ailesine insan onuruna yakışır bir yaşam sağlayacak ve gerekirse sosyal güvencelerle de tamamlanacak adil ve yeterli bir ücrete hakkı vardır. Herkesin çıkarlarının korunması amacıyla sendikalar kurmaya ve bunlara katılmaya hakkı vardır.

Madde 24: Her insanın dinlenmeye, eğlenmeye, özellikle çalışma süresini akla uygun sınırlar içinde tutmaya ve belli aralıklarla ücretli tatillere hakkı vardır.

Madde 25: Her insanın, yiyecek, giyecek, konut, sağlık hizmetleri ve gerekli toplumsal hizmetler de içinde olmak üzere; kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahını sağlayacak uygun bir yaşam düzeyine hakkı vardır. İşsizlik, hastalık, dulluk, ih-

tiyarlık ya da geçim olanaklarından iradesi dışında yoksun kaldığı diğer hallerde sosyal güvence hakkına sahiptir. Anneler ve çocuklar öncelikle özen ve yardım görmek hakkına sahiptirler. Bütün çocuklar evlilik içinde ya da dışında doğsunlar, aynı toplumsal güvenceden yararlanırlar.

Madde 26: Her insanın eğitim görme hakkı vardır. Eğitim parasızdır, hiç olmazsa ilk ve temel eğitim evresinde böyle olmalıdır. İlköğretim zorunludur. Teknik ve mesleki eğitimden herkes yararlanabilmelidir. Yükseköğrenim herkese, yeteneklerinin ve başarılarının elverdiği ölçüde tam bir eşitlikle açık olmalıdır. Eğitim, insan şahsiyetinin tam gelişmesini ve insan hakları ile temel özgürlüklere saygının güçlenmesini amaçlamalıdır. Bütün uluslar ırk ve dinler arasında anlayış, hoşgörü ve dostluğu özendirmeli ve Birleşmiş Milletlerin barışın korunması yolundaki çalışmalarını geliştirmelidir. Anne ve babalar, çocuklarına verilecek eğitimin türünü seçmek hakkına sahiptirler.

Madde 27: Her insanın toplumun kültürel yaşamına serbestçe katılmaya, güzel sanatlardan zevk almaya, bilimsel ilerlemeden ve bunun nimetlerinden pay almaya hakkı vardır. Her insanın, sahibi bulunduğu her türlü bilimsel, edebi ve sanatsal yapıttan doğan manevi ve maddi çıkarlarının korunması hakkı vardır.

Madde 28: Her insanın, işbu Bildiride açıklanan hak ve özgürlüklerin tam anlamıyla uygulanmasını sağlayacak bir toplumsal ve uluslararası düzene hakkı vardır.

Madde 29: Her insanın, şahsiyetinin serbest ve tam gelişmesinin ancak içinde yaşaması ile mümkün olduğu topluma karşı ödevleri vardır. Her insan, hakları ve özgürlüklerinden yararlanırken, sadece, başkalarının da hak ve özgürlüklerinin tanınması ve korunması amacıyla; ahlak, kamu düzeni ve genel refahın, demokratik bir toplum yapısındaki haklı gereklerini karşılamak için, ancak yasanın koyduğu kısıtlamalara tabidir. Bu hak ve özgürlükler hiçbir surette Birleşmiş Milletlerin amaç ve ilkelerine aykırı olarak kullanılamaz.

Madde 30: Bu Bildirinin hiçbir hükmü, içinde ilan edilen hak ve özgürlüklerin, bir devlet, zümre ya da kişi tarafından yok edilmesini savunmaya veya bunu fiilen gerçekleştirmeye hak verdirir biçimde yorumlanamaz.

2.İNSAN HAKLARI DERNEĞİ (İHD) TÜZÜĞÜ

MADDE 1 – DERNEĞİN ADI VE MERKEZİ

Derneğin adı “İnsan Hakları Derneği”dir, kısa adı “İHD”dir.

Derneğin Genel Merkezi Ankara'dadır.

MADDE 2 – DERNEĞİN AMAÇ VE İLKELERİ

A. DERNEĞİN AMACI

Derneğin tek ve belirli amacı, “insan hak ve özgürlükleri” konusunda çalışmalar yapmaktır.

B. DERNEĞİN İLKELERİ

İnsan Hakları Derneği,

Hükümet dışı, gönüllü bir insan hakları kuruluşudur.

Devletlerden, hükümetlerden ve siyasi partilerden bağımsız bir örgüttür.

İnsan haklarının evrenselliğini ve bölünmezliğini savunmaktadır.

İrk, etnik köken, dil, din ve mezhep, dinsel inanç ve inanç, renk, cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği, siyasi ve felsefi görüş, engellilik vb. nedenlerle yapılan her türlü ayrımcılığa karşı mücadele eder. Nefret söylemi ve nefret suçları ile mücadele eder.

Her koşulda ve dünyanın her yerinde ölüm cezasına karşıdır.

Her yerde ve her koşulda, kime yapılırsa yapılsın işkenceye karşı çıkar.

Herkes için, her yerde ve koşulda adil yargılanma ve savunma hakkını savunur.

Her zaman ve her koşulda savaşa ve militarizme karşıdır; barış hakkını savunur.

İfade özgürlüğünü koşulsuz ve sınırsız olarak savunur.

Düşünce ve inanç özgürlüğünü dokunulmaz bir hak olarak görür. Koşulsuz ve sınırsız bir şekilde savunur. Vicdani Ret hakkını tanır ve savunur.

Örgütlenme özgürlüğünü savunur.

Ezilen birey, cins, sınıf, halkın/ulusun hakları için mücadele eder. Zulme ve baskıya karşı direnme hakkını savunur.

Ulusların/halkların kendi kaderini tayin etme hakkını savunur.

İnsancıl hukuku savunur. Her zaman ve her yerde soykırıma karşı çıkar.

Herkesin anadilinde eğitim ve öğrenim görme hakkı ile anadilinde kamu hizmeti verme ve alma hakkını savunur.

İnsan Hakları Derneği, kişisel, siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel haklar ile dayanışma haklarını bir bütün olarak benimser ve savunur.

MADDE 3 – DERNEĞİN YAPACAĞI İŞLER

Yurdumuzda insan hakları ile ilgili uygulamaları araştırmak, saptamak, kişilere, kamuoyuna ve ilgili mercilere duyurmak, hak ihlallerine uğrayan mağdurlara hukuki destek sağlamak, davalara müdahil olmak.

İnsan hakları konusunda bilimsel inceleme ve araştırmalar yapmak, yaptırmak ve bu alandaki gelişmeleri izlemek ve kamuoyuna duyurmak, bu amaçla araştırma merkezleri kurmak.

Derneğin amaç ve ilkelerine uygun Vakıflar kurmak,

Derneğin amaç ve ilkelerine uygun olarak açık oturumlar, konferanslar, seminerler, paneller, sempozyumlar, her türlü toplantı ve gösteriler yapmak, konserler düzenlemek, sergiler açmak, yayınlar yapmak, yarışmalar düzenlemek, ödüller koymak ve vermek,

Dernek Tüzüğü'nün 2. maddesindeki amacını gerçekleştirmek için iktisadi işletmeler kurmak.

Hükümlü, tutuklu ve gözetim altında bulunanların ırk, etnik köken, renk, cins, cinsel kimlik veya cinsel yönelim, dil, din, siyasal görüş ve inanç ayrımı gözetmeksizin, yaşamlarının insan onuruna yaraşır koşullar içinde geçmesi doğrultusunda araştırmalar ve saptamalar yapmak ve bu konularda kamuoyunu aydınlatmak.

Aynı amacı taşıyan ulusal ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, genel kurul kararı veya genel kurulun merkez yönetim kuruluna verdiği yetki ile gerektiğinde yurt dışında bulunan ülkelerde şube ve merkez yönetim kurulu kararı ile yurt dışında bulunan ülkelerde temsilcilik açmak.

Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için çalışmalar yapar. Çalışmalarında Cinsiyetçi, Baskıcı Davranışların ve Mobbingin Önlenmesine Dair Politika Belgesini kullanır ve bağlayıcılığını kabul eder. Bu belgenin yaşama geçirilmesi için sürekli eğitimler yapar, İHD'nin genel ilkeleri, örgütsel işleyişi ile politika belgesi arasında daimî ve kalıcı bir uyum sağlanması için çaba sarf eder. Esasa ve usule ilişkin bu uyum, eğitim faaliyetlerinin ana prensiplerinden birisini oluşturur.

ÜYELİK, GİRME, ÇIKMA, ÇIKARILMA VE ÜYELİĞİN DÜŞMESİ:

MADDE 4 – DERNEK ÜYELİĞİ

Dernekler Yasasının öngördüğü koşulları taşıyan, derneğin amaç ve ilkelerini benimsemiş ve bu doğrultuda çalışmayı kabul etmiş kişiler derneğe üye olabilir.

Ancak çok eşli olanların üyelik talepleri reddedilir.

MYK, insan hakları mücadelesine yaptığı katkılardan dolayı gerekli gördüğü kişilere derneğin Onur üyeliğini verebilir. Onur üyeleri Genel Kurul toplantılarına katılabilir ve görüş açıklayabilirler, ancak oy kullanma ve dernek organlarına seçilme hakları yoktur.

MADDE 5 – DERNEĞE GİRME

Üye olmak isteyenler şube bulunan yerlerde şubeye, şube bulunmayan yerlerde en yakın şubeye başvurur ve üye giriş bildirimini doldurur. Şube yönetim kurulları otuz gün içinde başvuruları karara bağlar ve başvuru sahibine sonucu yazılı olarak bildirir.

Şube üyelik kararını aldıktan sonra üye giriş formunun bir örneğini üyenin iki fotoğrafı ile birlikte Genel Merkeze gönderir. Genel Merkez üyenin üye kimlik kartını düzenleyerek şubesi aracılığıyla üyeye iletir. Üyelik başvurusu, gerekçeleri gösterilerek reddedilebilir. Ret kararlarına karşı bildirim tarihinden itibaren 15 gün içinde MYK'ya itiraz edilebilir. MYK ilk toplantısında itirazı inceleyerek karar verir.

MYK kararına Genel Kurul nezdinde itiraz edilebilir.

MADDE 6 – ÜYENİN HAKLARI ve YÜKÜMLÜLÜKLERİ

a. Faaliyetlere katılma, eşitlik ilkesi:

Dernek üyeleri eşit haklara sahiptirler. Dernek; üyeleri arasında dil, ırk, renk, cins, din ve mezhep, etnik köken, engellilik, cinsel yönelim, aile, zümre ve sınıf farkı gözetmez; eşitliği bozan veya bazı üyelere bu sebeplerle ayrıcalık tanıyan uygulamalar yapamaz. Her üyenin, derneğin faaliyetlerine ve yönetimine katılma hakkı vardır.

b. Oy hakkı:

Her üyenin kayıtlı bulunduğu şube genel kurulunda bir oy hakkı vardır; üye, oyunu şahsen kullanmak zorundadır. Dernek Genel Kurulunda, tüzük hükümlerine göre Şube Genel Kurulları tarafından seçilecek delegeler ile tüzükte belirtilmiş doğal delegeler oy kullanır. Onursal üyelerin oy hakkı yoktur.

c. Üyenin Yükümlülükleri

Her üye, derneğin amacına ve tüzükte belirtilen ilkelerine uygun davranmak, özellikle dernek ilkelerine aykırı davranışlardan kaçınmakla yükümlüdür.

Üyelik giriş aidatı ve yıllık ödentisi her yıl MYK tarafından yeniden belirlenir.

Dernekten çıkan veya çıkarılan üye, üyelikte bulunduğu sürenin ödentisini vermek zorundadır.

MADDE 7 – DERNEKTEN ÇIKMA

Her üye, ayrılma isteğini yazılı olarak bağlı bulunduğu şubeye bildirmek koşuluyla dernekten ayrılabilir.

MADDE 8 – ÜYELİKTEN ÇIKARILMA NEDENLERİ

Aşağıdaki fıkralarda belirtilen söz, davranış ve eylemlerde bulunanlara üyelikten çıkarma kararı verilebilir.

- a.** Üyenin dernek amacına ve ilkelerine aykırı söz ve davranışlarda bulunması,
- b.** Başta çocuk ve kadına karşı olmak üzere başkalarına şiddet uygulaması,
- c.** Dernek çalışmalarını ihmal ederek ağır biçimde aksatmakta olması veya kasıtlı olarak engellemesi.

MADDE 9 – SORUŞTURMA USULÜ

Dernek üyelerinden herhangi birisinin 8. Maddedeki fiilleri işlemesi halinde, ilgili şube yönetim kurulu şikâyeti üzerine ya da kendiliğinden, ilgili üye hakkında üyenin bu maddenin 3. fıkrasındaki usule uygun olarak savunmasını da alarak soruşturma yapar ve sonucu kendi görüşü ile birlikte 30 gün içerisinde MYK' ya bildirir. MYK kendisine ulaştırılan soruşturma dosyalarını 30 gün içerisinde Onur Kurulu'na intikal ettirir.

Dernek üyeleri hakkında kadına ve LGBTİ'lere yönelik şiddet eylemlerinden kay-

naklı bir şikayetin olması halinde, ön soruşturma üyenin kayıtlı olduğu şubenin kadın komisyonunda, kadın komisyonu bulunmadığı şubelerde ise şubenin kadın üyelerinden oluşan en az 3 kişilik bir kurul tarafından yapılır. Şikayet edilen kişi MYK veya Merkez denetleme kurulu üyesi ise MYK kadın sekreterinin de bulunduğu en az 5 kadından oluşan komisyon tarafından ön soruşturma yapılır. Kurul soruşturmasını 30 günlük süre içerisinde tamamlayarak hazırladığı raporu şube yönetimine veya ilgisine göre MYK'ya sunar. Şube yönetimi başkaca soruşturma yapmaksızın soruşturma dosyası ve raporunu MYK'ya iletir.

MYK kendiliğinden de her hangi bir üyenin cezalandırılması amacıyla Onur Kurulu'na başvurabilir. Bu durumda ön soruşturmayı MYK'nın kendi içinden görevlendireceği MYK üyesi yapar. Onur Kurulu, üyeye savunmasını bildirmesi için 7 günden az olmamak üzere süre verir. İlgili üye, savunma süresi içerisinde sözlü savunma yapmak istediğini bildirmesi halinde, sözlü savunma için gün ve saat belirlenerek, üyeye yazılı olarak bildirilir. Üyenin süresinde yazılı savunma yapmaması ya da sözlü savunma için belirlenen günde savunma için hazır bulunmaması halinde, savunma yapmaktan vazgeçmiş sayılır ve Onur Kurulu dosya üzerinden karar verir. Onur Kurulunun raporuna istinaden MYK kararı ile üyelikten çıkarılan üyenin dernek organlarındaki görevi sona erer, yerine yedeği göreve çağrılır. Haklarında açılmış soruşturma nedeniyle organ görevi düşmüş olanların yerine, yedeğinin çağrılması halinde de organ oluşturulamıyorsa, genel kurul, kalan yönetim kurulu üyeleri veya denetim kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağrılır. Çağrı yapılmazsa, üyelerden birinin istemi üzerine, sulh hâkimi, üç üyeyi genel kurul toplantıya çağırarak görevlendirir. Genel kurul yapılmıyorsa kadar genel kurul hazırlıkları ile ilgili tüm işlemler kalan yönetim kurulu üyeleri veya denetleme kurulu tarafından yerine getirilir. Onur Kurulu'nun ceza kararları ile MYK'nın üyelikten çıkarma kararlarına karşı, ilgili üye, Dernek Genel Kurulu nezdinde itiraz edebilir. İtiraz hakkında ilk Genel Kurulda karar verilir. Genel Kurulun kararı kesindir.

MADDE 10 – DERNEK ÜYELİĞİNİN KENDİLİĞİNDEN SONA ERMESİ

Aşağıdaki hallerde dernek üyeliği kendiliğinden sona erer:

- a.** Üyenin ölmesi
- b.** Üyeliğe ilişkin yasal engellerin doğması veya üyeliğe ilişkin yasal koşulların yitirilmesi
- c.** Üyelik ödentisinin yazılı bildirimle rağmen 30 gün içerisinde ödenmemesi.

Üyeliği kendiliğinden sona erenlerin durumu, Şube yönetim kurulları tarafından en geç 1 ay içerisinde Genel Merkeze bildirilir.

MADDE 11 – DERNEĞİN ORGANLARI

Derneğin organları şunlardır:

1. Genel Merkez Organları

- a.** Genel Kurul
- b.** Merkez Yönetim Kurulu
- c.** Merkez Denetleme Kurulu
- d.** Onur Kurulu

2. Şube Organları

- a.** Şube Genel Kurulu
- b.** Şube Yönetim Kurulu
- c.** Şube Denetleme Kurulu

GENEL KURUL MADDE 12 – KURULUŞU

Genel Kurul, derneğin en yetkili organıdır. Genel Kurul, doğal delegeler ile şube genel kurullarınca seçilen delegelerden oluşur.

a. Doğal delegeler: MYK, Denetleme Kurulu ve Onur Kurulunun asıl üyeleri ile şube yönetim kurulu başkanları Genel Kurulun doğal delegeleridir.

b. Seçilmiş delegeler: Şube Genel Kurulunda Dernek Genel Kuruluna katılmak için her şube üye sayısına bakılmaksızın 3'er delege seçer. Ayrıca her 15 üye için birer delege daha seçilir. 15'i bulmayan sayılar dikkate alınmaz.

MADDE 13 – GÖREV VE YETKİLER

Genel Kurul:

- a.** Dernek organlarını seçmek, (MYK, Denetleme Kurulu ve Onur Kurulu)
- b.** Dernek tüzüğünü değiştirmek,
- c.** Dernek Genel Kurulunca seçilen organların raporlarını incelemek, bu kurulları aklamak, değiştirmek kabul etmek ya da haklarında dava açmaya yetki vermek,

- d. MYK'ca hazırlanacak bütçeyi görüşüp, aynen veya değiştirerek kabul etmek,
- e. Bir sonraki dönemin yeni çalışma konularını saptamak,
- f. Derneğe gerekli taşınmaz ve taşınır malların satın alınması, satılması, ipotek edilmesi veya ipotegin çözülmesi, bağışlanması veya devredilmesi hususlarında MYK' ya yetki vermek.
- g. Derneğin uluslararası faaliyetlerde bulunmasına, yurtdışındaki dernek veya kuruluşlara üye olarak katılmasına veya ayrılmasına karar vermek.
- h. Derneğin ulusal ve uluslararası federasyon kurmasına, kurulmuş federasyonlara katılmasına veya ayrılmasına, yurt dışında şube açılmasına veya kapatılmasına karar vermek ve açılmasına ya da kapatılmasına karar verilen yurt dışı şubelerle ilgili işlemlerin yürütülmesi hususunda MYK' ya yetki vermek.
- i. Dernekten çıkarılan üyelerin itirazlarını incelemek ve karara bağlamak,
- j. Derneğin feshine ve fesih sonucunda dernek mal varlığının ve parasının ne şekilde ve nasıl devredileceğine karar vermek,
- k. Dernekler Yasası ve diğer ilgili mevzuatta Genel Kurulca yapılması belirtilen görevleri yerine getirmek,
- l. İl ve ilçelerde şube açılmasına veya kapatılmasına karar vermek ve açılmasına ya da kapatılmasına karar verilen şubelerle ilgili işlemlerin yürütülmesi hususunda MYK'ya yetki vermek.

GENEL KURUL TOPLANTILARI MADDE 14 – OLAĞAN TOPLANTI

Dernek Genel Kurulu olağan toplantıları iki yılda bir Ekim ayı içerisinde yapılır. Genel Kurul olağan toplantı tarihi MYK tarafından belirlenir. Dernek organları 2 yıl için seçilir.

MADDE 15 – OLAĞANÜSTÜ TOPLANTI

Genel Kurul, yönetim veya denetim kurulunun gerekli gördüğü hâllerde veya dernek üyelerinden beşte birinin yazılı başvurusu üzerine, MYK'ca olağanüstü toplantıya çağılır.

Denetleme Kurulu ve dernek üyelerinin beşte birinin yazılı isteğine rağmen MYK, bir ay içerisinde genel kurulu toplantıya çağırılmazsa; üyelerden birinin başvurusu üzerine, sulh hâkimi, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

MADDE 16 – TOPLANTIYA ÇAĞRI

MYK, dernek tüzüğüne göre genel kurula katılma hakkı bulunan üyelerin listesini düzenler. Genel kurula katılma hakkı bulunan üyeler, en az on beş gün önceden, günü, saati, yeri ve gündemi bir gazetede ilan edilmek veya yazılı ya da elektronik posta ile bildirilmek suretiyle toplantıya çağılır. Bu çağrıda, çoğunluk sağlanamaması sebebiyle toplantı yapılamazsa, ikinci toplantının hangi gün, saat ve yerde yapılacağı da belirtilir. İlk toplantı ile ikinci toplantı arasındaki süre yedi günden az, altmış günden fazla olamaz. Toplantı, çoğunluk sağlanamaması sebebinin dışında başka bir nedenle geri bırakılırsa, bu durum geri bırakma sebepleri de belirtilmek suretiyle, ilk toplantı için yapılan çağrı usulüne uygun olarak üyelere duyurulur. İkinci toplantının geri bırakma tarihinden itibaren en geç altı ay içinde yapılması zorunludur. Üyeler ikinci toplantıya, birinci fıkrada belirtilen esaslara göre yeniden çağılır. Genel kurul toplantısı bir defadan fazla geri bırakılamaz.

MADDE 17 – TOPLANTI YERİ

Genel Kurul toplantıları dernek merkezinin bulunduğu yerden başka bir yerde yapılamaz.

MADDE 18 – TOPLANTI YETER SAYISI

Genel Kurul, dernek tüzüğüne göre Genel Kurula katılma hakkı bulunan üyelerin yarısından bir fazlasının katılımıyla toplanır. İlk toplantıda yeter sayı sağlanamazsa, ikinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak bu ikinci toplantıya katılan üye sayısı Dernek Yönetim ve Denetim Kurulları üye tam sayısı toplamının iki katından az olamaz.

MADDE 19 – TOPLANTININ YAPILIŞI

Dernek Genel Kurul toplantıları ilanda belirtilen gün, saat ve yerde yapılır. Genel Kurula katılacak üyeler, MYK'ca düzenlenen listedeki adları karşısına imza koyarak toplantı yerine girerler. 18. maddede belirtilen tam sayı sağlanmışsa, durum bir tutanakla tespit edilir ve toplantı Yönetim Kurulu Başkanı veya görevlendireceği Yönetim Kurulu üyelerinden biri tarafından açılır. Açılıştan sonra toplantıyı yönetmek üzere bir başkan ve yeteri kadar başkan vekili ile kâtip seçilir. Toplantının yönetimi Genel Kurul Başkanına aittir. Kâtipler toplantı tutanağını düzenler ve başkanla birlikte imzalar. Toplantı sonunda bütün tutanak ve belgeler Yönetim Kuruluna verilir.

MADDE 20 – TOPLANTIDA GÖRÜŞÜLECEK KONULAR

Genel Kurul toplantısında yazılı gündemde yer alan maddeler görüşülür. Ancak toplantıda hazır bulunan üyelerin onda biri tarafından görüşülmesi istenen konuların gündeme alınması zorunludur.

MADDE 21 – GENEL KURULDA OY VERME VE KARAR ALMA USULÜ

Genel Kurula ancak 12. maddede gösterilen delegeler katılabilir ve oy kullanabilir.

Tüzük değişikliği ve fesih dışındaki kararlar katılan üyelerin salt çoğunluğu ile alınır. Tüzük değişikliği ve derneğin feshi kararları, ancak toplantıya katılan üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınabilir. Hiçbir dernek üyesi, dernek ile kendisi, eşi, üstsoyu ve altsoyu arasındaki bir hukukî işlem veya uyuşmazlık konusunda alınması gereken kararlarda oy kullanamaz. Dernek organlarının seçimi gizli oy ve açık tasnif ile yapılır.

MERKEZ YÖNETİM KURULU MADDE 22 – KURULUŞU

MYK, Genel Kurulca 2 yıl süre için seçilen 25 üyeden oluşur. Asıl üyelerin yanı sıra 15 yedek üye seçilir. Genel Kuruldan sonra derneğin yönetim organıdır. MYK, kendi içinden 11 kişilik merkez yürütme kurulu seçer.

MADDE 23 – GÖREV VE YETKİLERİ MYK:

Derneğin amacının gerektirdiği çalışmaları yapmak, kararları almak ve bunları uygulamak.

Derneğin bütçesini uygulamak, yeni bütçeyi tasarlamak ve kayıtları yürütmek.

Dernek Genel Kurulunu olağan ve olağanüstü toplantıya çağırarak.

Genel Kurul toplantılarının gündemini hazırlamak.

Dernek Genel Kurulu tarafından şube açılmasının ya da kapatılmasının kararlaştırılması ve açılmasına veya kapatılmasına karar verilen şubelerle ilgili işlemlerin yürütülmesi hususunda MYK'ya verilen yetkiler uyarınca gerekli işlemleri yapmak, yurt dışında şube açılması veya kapatılması ile ilgili genel kurulda alınan kararlarla ilgili gerekli işlemleri yapmak,

Temsilcilik açılacak yerleri belirlemek ve en fazla üç kişiye kadar oluşacak temsilciliği atamak, gerektiğinde temsilciliği kapatmak.

Derneğin çalışmalarına ilişkin Genel Kurulda alınan kararları yürütmek.

Gerekli bulunduğu konularda ve alanda komisyonlar, kurullar, komiteler, sekreterlikler kurmak ve kaldırmak, dernek işlerini yürütmek üzere dernek üyelerinden bir veya bir kaçına görev ve yetki vermek.

Derneğin iç işleyişine ve özellikle kuracağı komisyon, kurul ve komitelerin işleyişine ilişkin iç yönetmelikler hazırlamak ve yürürlüğe koymak.

Derneğin amaçları ile ilgisi bulunan alanlarda diğer dernek, vakıf, sendika ve benzeri kuruluşları ile ortak bir amacı gerçekleştirmek üzere platform oluşturulmasına, mevcut platformlara katılmasına, platformlardan çekilmesine karar vermek

Yasadan, tüzükten, hazırlanacak iç yönetmeliklerden ve Genel Kurul kararlarından doğan başka her türlü çalışmalarını yapmak.

MYK, şube ve temsilcilik başkanları, bölge temsilcileri ile insan hakları alanında çalışmalarını faydalı bulunduğu kişilerle danışmak amacı ile belli periyotlarla olağan veya olağanüstü toplantılar yapabilir.

MADDE 24 – MYK TOPLANTILARI

MYK, iki ayda bir olağan ve ayrıca genel başkanın ya da MYK üyelerinden en az 7'sinin çağrısı üzerine olağanüstü olarak toplanır. Bir yılda mazeretsiz olarak 2 toplantıya katılmayan üye çekilmiş sayılır. MYK, ilk toplantısında kendi üyeleri arasından 1genel başkan, 1 genel sekreter, 3 genel başkan yardımcısı, 3 genel sekreter yardımcısı, 1 genel sayman ile asıl veya yedek üyeleri arasından yeteri kadar bölge temsilcisi seçer. Genel başkan yardımcılarında birisi yetkileri genişletilmiş genel başkan vekili olarak seçilir. MYK üyeleri MYK toplantılarındaki eleştirilerinden dolayı sorumlu tutulamaz. MYK'nın kendi içinden seçtiği 11 kişilik Merkez Yürütme Kurulu 15 günde bir olağan olarak toplanır, MYK'nın aldığı kararları uygular ve tüzüğün öngördüğü yönetim ile ilgili diğer hususları yerine getirir. MYK, dört ayda bir şube başkanları ile birlikte toplanır.

MADDE 25 – GENEL BAŞKAN

Genel Başkan, MYK adına derneği temsil eder. MYK' ya başkanlık eder, gerektiğinde dernek adına demeç verir. Genel Başkan Yardımcılarından yetkileri genişletilmiş olanı genel başkanın yokluğunda Genel Başkanın görevlerini yapar ve yetkilerini kullanır.

MADDE 26 – GENEL SEKRETER

Genel Sekreter, dernek genel merkezinin bütün yazışma ve dosyalama işlerinin yürütülmesini sağlar. Yetkili kılındığı diğer yazı ve belgeleri imzalar. Genel merkez çalışma birimlerinin yönetim, yönlendirme işlerini sağlar. Şube/ temsilcilikler ile MYK üyelerinin görüş ve önerilerini alarak MYK ve yürütme kurulu toplantılarının gündemlerini hazırlar, alınan kararları karar defterine yazar, MYK üyelerine imzalatılarak saklar. Genel Sekreter yardımcıları ile birlikte Bölge temsilcilikleriyle eş güdüm içerisinde Şube/ temsilcilik faaliyetlerini ve merkezi komisyonların çalışmalarını koordine eder. MYK'nın ilk toplantısında Genel Sekreter Yardımcılarının görev alanları belirlenir. Genel sekreter çalışmalarıyla ilgili MYK ya karşı sorumludur.

MADDE 27 – GENEL SAYMAN

Genel Sayman, derneğin mali işlerini yürütür ve hesaplarını tutar.

MERKEZ DENETLEME KURULU MADDE 28 – KURULUŞU VE GÖREVLERİ

Merkez Denetleme Kurulu, dernek üyeleri arasından genel Kurulca seçilen üç asıl ve üç yedek üyeden oluşur. İlk toplantısında kendi arasında görev dağılımı yaparak başkan ve yazmanı seçer. Denetleme Kurulu üyeliği için önerilen ya da aday olan üyelere aldıkları oy sayısına göre ilk üçü asıl, üçü yedek üye olur. Oylama gizli oy açık tasnifle yapılır. Denetleme Kurulu en az yılda bir kez toplanır. Denetleme Kurulu, Merkez Yürütme Kurulunca düzenlenen bütçe uygulamasını ve harcamaları denetler. Dernek hesaplarını ve ilgili defterleri inceler, görülen eksiklikler için Yönetim Kurulunu uyarır. Derneği idari ve mali açıdan denetler. Denetleme sonuçlarını gösteren raporlarını Genel Kurula sunar. Merkez Denetleme Kurulu, MYK'nın gerekli gördüğü şube ve temsilcilikleri idari ve mali açıdan denetler, düzenleyeceği denetleme raporunu gereğinin yapılması için merkez yönetim kuruluna sunar.

MADDE 29 – ONUR KURULU

Onur Kurulu beş asıl ve beş yedek üyeden oluşur. Onur Kurulu üyeleri Genel Kurulca gizli oyla seçilir ve adayların aldıkları oy sayısına göre sıralanır. Onur Kurulu kendisine gönderilen üyelerin durumunu inceler ve karara bağlar.

MADDE 30 – DİSİPLİN CEZALARI

Onur Kurulu kendisine gönderilen üyelerin durumunu Tüzüğü'nün 9. Maddesine göre inceler.

Disiplin cezaları uyarı, kınama ve üyelikten kesin çıkarmadır.

Onur Kurulu, Tüzüğün 8. Maddesinde belirtilen söz, davranış ve eylemler gerçekleştirilen üyeler hakkında raporunu MYK'ya sunar. MYK, bu rapora istinaden fiilin ağırlığına göre gerekli disiplin cezasını verir.

ŞUBELER

MADDE 31 – ŞUBELERİN VE YURT DIŞI ŞUBELERİN KURULUŞU

Dernek, gerekli görülen yerlerde Genel Kurul kararıyla şube açabilir. Dernek Genel Kurulu'nun şubelerin açılmasının kararlaştırılması ve açılmasına karar verilen şube ile ilgili işlemlerin yürütülmesi hususunda yönetim kuruluna vereceği yetki üzerine, MYK'ca yetki verilen en az üç kişilik kurucular kurulu, şube açılacak yerin en büyük mülki amirine şube kuruluş bildirimini, 3 adet dernek tüzüğünü ve gerekli belgeleri verir. Şube kurucularının, şubenin açılacağı yerde oturmaları zorunludur. Yurt dışında diğer ülkelerde genel kurul veya genel kurulun verdiği yetki ile MYK kararı uyarınca şube açılmasına karar verilen yerler için MYK gerekli işlemleri yapar.

MADDE 32 – ŞUBELERİN ORGANLARI

Şube organları; Şube Genel Kurulu, Şube Yönetim Kurulu, Şube Denetleme Kurulu'ndan ibarettir.

MADDE 33 – ŞUBE GENEL KURULU

Görev ve yetkileri:

Şube Genel Kurulu, şubeye kayıtlı üyelerden oluşur. Şube Genel Kurulları, Olağan Genel Kurul toplantısını, dernek Genel Kurul toplantısından en az iki ay önce bitirmek zorundadır. Şube genel kurulları, Merkez genel kurulun yapıldığı yılda ki Nisan Haziran ayları içerisinde gerçekleştirilir. Şube Genel Kurulu Şube Yönetim Kurulunu, Denetleme Kurulunu, Merkez Genel Kurulu delegelerini seçer. Seçimler gizli oy, açık tasnifle yapılır. Oy sayısına göre asıl ve yedek üyeler belirlenir.

MADDE 34 – ŞUBE YÖNETİM KURULUNUN GÖREV VE YETKİLERİ

Şube Yönetim Kuruluna Şube Genel Kurulu tarafından 7 asıl, 7 yedek üye seçilir. Şube Yönetim Kurulu kendi arasında bir başkan, bir sekreter, yetkileri genişletilmiş

bir başkan yardımcısı ve bir sayman seçer. Genel Kurulca açılan şubeler, en geç 6 ay içinde kendi genel kurullarını toplar. Şube Yönetim Kurulu, üyelerinden en az 4'ü tarafından olağanüstü toplantıya çağrılabilir. Şube Yönetim Kurulları tüm çalışmalarını Tüzük, Genel Kurul, MYK kararlarına uygun olarak yürütür. Şube yönetim kurulları, kısmen veya tamamen, doğrudan veya dolaylı finansman destekli proje çalışmaları için MYK' ya başvurur ve onayını alır

MADDE 35 – ŞUBE DENETLEME KURULU

Denetleme Kurulu için 3 asıl, 3 yedek üye seçilir. İlk toplantısında kendi arasından başkan ve yazmanı seçer. Şube Denetleme Kurulu yılda en az bir kez şubeyi idari ve mali yönden denetler, denetleme raporunun bir örneğini merkez denetleme kuruluna gönderir.

MADDE 36 – BÖLGE, İL, İLÇE VE YURTDIŞI TEMSİLCİLİKLERİ

MYK tarafından temsilcilik açılacak il veya ilçeler ile yurt dışındaki diğer ülkeler için en çok 3 kişiye kadar yetki verilir. MYK yetki verilen kişi veya kişileri temsilcilik açılışı için bulundukları yerin mülki amirliğine bildirir. MYK kendi üyeleri arasından (asıl veya yedek) yeterli sayıda bölge temsilcisi seçer. Bölge temsilcileri, il veya ilçe temsilcilikleri ile yurtdışı temsilciliklerinin görev ve sorumlulukları MYK tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 37 – DELEGELER

Şubeler Merkez Genel Kurulunda 12. maddenin (b) bendine göre seçilecek delegelerle temsil edilir.

MADDE 38 – OYLAMA

Bu tüzükte başka hüküm bulunmadığı hallerde derneğin bütün organları salt çoğunlukla toplanır, kararlar katılanların salt çoğunluğuyla alınır.

MALİ HÜKÜMLER

MADDE 39 – DEFTER VE KAYITLAR

Derneğin Yönetim Kurulu aşağıda gösterilen defterleri tutar:

Üye Kayıt Defteri: Dernek üyelerinin kimlikleri, derneğe giriş tarihleri, verecekleri aidat miktarları bu deftere yazılır.

Karar Defteri: Yönetim Kurullarınca tutulacak bu defterlere kararlar, tarih ve numara sırasıyla yazılır ve üyelerce imzalanır.

Evrak Defterleri: Gelen ve giden evraklar bu defterlere tarih ve numara sırasıyla yazılır.

Gelir ve Gider Defteri,

Demirbaş Defteri

Alındı belgesi kayıt defteri

MADDE 40 – GELİRLER VE MALLAR

Derneğin gelirleri, ödentiler, bağışlar ve öteki gelirlerdir. Amacını gerçekleştirebilmek ve yapacağı çalışmaları sürdürebilmek için dernek taşınır ve taşınmaz mal edinebilir.

MADDE 41 – BORÇ YÜKLEYEN İŞLEMLER

Derneğe borç yükleyen tüm işlemler ile 1.000,00 TL'sini aşan tüm harcamalarda,

Dernek Başkanı veya Genel Sekreterle birlikte Saymanın imzalarının bulunması zorunludur. 1.000,00 TL'sini aşmayan harcamalar Dernek Başkanı, Genel Sekreter veya Genel Saymanın tek başına imzası ile yapılabilir.

MADDE 42 – MAKBUZLAR VE HARCAMA BELGELERİ

Derneğin geliri dip koçanlı ve sıra numaralı makbuz karşılığında alınır ve giderleri de belgelendirilir. Dip koçanlar ve sarf belgeleri beş yıl saklanır. Dernek kasasında MYK'nın belirleyeceği miktarda para bulundurulur. Ödentiler şubelerce toplanır. Toplanan ödentilerin

%20'si en geç her ayın 20'sine kadar Genel Merkeze gönderilir.

DERNEĞİN İÇ DENETİMİ

MADDE 43 – Dernekte Genel Kurul, Yönetim kurulu veya denetleme kurulu tarafından iç denetim yapılabileceği gibi, bağımsız denetim kurullarına da denetim yaptırılabilir. Genel kurul, yönetim kurulu veya bağımsız denetim kurullarınca denetim yapılmış olması, denetim kurulunun yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz. Denetim kurulu tarafından en geç yılda bir defa derneğin denetimi gerçekleştirilir. Genel kurul veya yönetim kurulu gerek görülen hallerde denetim yapabilir veya bağımsız denetim kuruluşlarına denetim yaptırabilir.

DERNEĞİN BORÇLANMA USULLERİ

MADDE 44 – Dernek amacını gerçekleştirmek ve faaliyetlerini yürütebilmek için ihtiyaç duyulması halinde genel yönetim kurulu kararı ile borçlanma yapabilir. Bu borçlanma kredili mal ve hizmet alımı konularında olabileceği gibi nakit olarak da yapılabilir. Ancak bu borçlanma, derneğin gelir kaynakları ile karşılanamayacak miktarda ve derneği ödeme güçlüğüne düşürülecek nitelikte yapılamaz.

MADDE 45 – DERNEK TÜZÜĞÜNÜ DEĞİŞTİRMEK

Dernek tüzüğü, Yönetim Kurulu'nun ya da üyelerin beşte birinin yazılı teklifi ile Genel Kurula katılan üyelerin 2/3 kabul oyu ile değiştirilir.

MADDE 46 – DERNEĞİN FESHİ

Derneğin feshine Dernek Genel Kurulu karar verir. İlk toplantıda, tüzüğe göre Genel Kurula katılma hakkı olan üyelerin en az üçte ikisinin toplantıya katılması şarttır. Bu suretle çoğunluk elde edilemezse, ikinci kez toplanmak üzere çağrı yapılır. İkinci toplantıya katılan üye sayısı yönetim ve denetim kurulları üye tam sayısının iki katından az olamaz. Fesih hakkında kararlar, hazır bulunan üyelerin üçte iki çoğunluğu ile alınır.

MADDE 47 – FESİH SONUNDA MALLARIN VE PARANIN TASFİYESİ

Derneğin feshine karar veren Genel Kurul, dernek mallarının ve parasının tasfiyesi için üç kişilik bir kurul seçer. Bu kurul, dernek mallarını, alacak ve borçlarını saptar, alacaklarını alır, borçlarını öder. Feshe karar veren Genel Kurul, malların ve paranın hangi kuruluşa devredileceğine de karar verir.

MADDE 48 – YÖNETMELİKLER

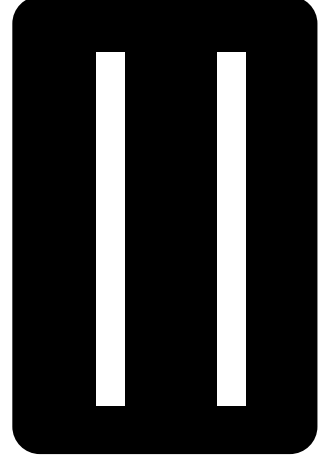
Genel Kurul ve Seçim, mali, örgütlenme, komisyonlar, denetleme ve onur kurulu çalışma esasları, temsilcilikler, yurtdışı şube veya temsilcilikler, ödül ve gerekli görülen alanlarla ilgili yönetmelikler MYK kararı ile çıkarılır.

MADDE 49 – BELİRTİLMİYEN KONULAR

Bu tüzükte belirtilmeyen konularda Dernekler Yasasına ve ilgili diğer mevzuata göre hareket edilir.

BÖLÜM

2020 – 2023 DÖNEMİ ŞUBE FAALİYETLERİ

ULUSLARARASI SİVİL TOPLUM ÖRGÜTÜ TEMSİLCİLERİ VE RESMİ YETKİLİLER İLE YAPILAN GÖRÜŞMELER – ZİYARETLER

- **27 Mayıs 2023** – Şubemize ziyarette bulunan İsviçre heyeti ile bölgede yaşanan hak, adalet, demokrasi sorunlarına yönelik izlenimlerimiz ve şube çalışmalarımız paylaşıldı.
- **10 Nisan 2023** – Şubemizi ziyaret eden ABD Başkonsolosluğu Siyasi İlişkiler Sorumlusu Cassandra B. Carraway ve ABD Adana Konsolosluğu Siyasi İşler Müdürü Daniel B. Dolan, şube başkanımız Abdullah Zeytun ile bölgemizdeki insan hakları durumuna ilişkin görüşme gerçekleştirdi.
- **2 Aralık 2022** – Fransa'nın Ankara Büyükelçilik yetkilileri şubemiz başkanı Abdullah Zeytun ile görüşme gerçekleştirdi.

- **1 Kasım 2022** – Avusturya Büyükelçiliği yetkilileri ile Şube Başkanımız Abdullah Zeytun online olarak görüşme gerçekleştirdi.
- **2 Ağustos 2022** – Şube Yönetim Kurulumuz, dokunulmazlığı kaldırılmak istenen DBP Eş Genel Başkanı Saliha Aydeniz'e dayanışma ziyaretinde bulundu.
- **18 Temmuz 2022** – Saadet Partisi Diyarbakır İl Başkanı ve yöneticilerinin, derneğimizin kuruluşunun 36'ncı yılı vesilesiyle şubemizi ziyaret etti.

- **3 Haziran 2022** – Şeyh Said Eğitim, Kültür ve Dayanışma Derneği Yönetim Kurulu Üyeleri şubemizi ziyaret etti.
- **1 Haziran 2022** – Belçika Mülteciler Genel Komiserliği Ofisi yetkilisi Nicolai Drutskoy şubemizi ziyaret etti. Görüşmede; bölgedeki hak ihlallerinin mevcut durumuna ve derneğin hak temelli politikalarına ilişkin bilgi alış verişinde bulunuldu.
- **9 Şubat 2022** – Danimarka'nın Ankara Büyükelçisi Danny Annan, Müsteşar Aga Sandal Moller, Siyasi Memur Jonas Yazo Srouji şubemizi ziyaret etti. Görüşmede, bölgedeki insan hakları ihlallerine ilişkin fikir alışverişinde bulunuldu.

- **19 Ekim 2021** – İsveç büyükelçisi Staffan Herrström tarafından hak örgütlerinin davet edildiği toplantıya, derneğimiz Genel Başkan Yardımcı Rehşan Bataray Saman ve Şubemiz Başkan Yardımcısı Ezgi Sıla Demir katıldı. Toplantıda bölgedeki insan hakları ihlalleri değerlendirildi.
- **3 Haziran 2021** – İsveç Büyükelçiliği Müsteşarı Magnus Collet, Şubemiz Başkanı Abdullah Zeytun ve Yönetim Kurulu Üyemiz Yakup Güven ile bir araya geldi.

TÜRKİYE'DEKİ KURUMLARLA YAPILAN GÖRÜŞMELER – ZİYARETLER

- **31 Mayıs 2023** – Genel başkan yardımcımız, MYK üyelerimiz ve şube yöneticilerimiz, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği'nin yeni yönetimine tebrik ve dayanışma ziyaretinde bulundu.
- **19 Ekim 2022** – Şubemiz Yönetim Kurulu Üyeleri, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası'nın Olağan Genel Kurulunda seçilen Başkan Mehmet Kaya ve Yönetim Kurulu Üyelerine tebrik ziyaretinde bulundu.
- **14 Ekim 2022** – Derneğimiz Genel Merkez ve Şubemiz yöneticilerinden oluşan heyet, Diyarbakır Tabip Odası ile hasta mahpuslar ve hapishanelerdeki sağlık hakkı ihlalleri üzerine görüşme gerçekleştirdi.
- **6 Ekim 2022** – HDP Çocuk Komisyonu şubemizi ziyaret etti.
- **13 Haziran 2022** – Şubemiz Kadın Komisyonu üyeleri, baskına uğrayan ve çalışanlarının 6 gündür gözaltında olduğu JINNEWS'e dayanışma ziyaretinde bulundu.

- **10 Haziran 2022** – Diyarbakır'da 3 gündür gözaltında tutulan 21 gazeteci ile ilgili olarak Dicle Fırat Gazeteciler Derneğine dayanışma ziyaretinde bulunuldu.
- **18 Mart 2022** – Şubemiz Yönetim Kurulu üyeleri, başkan ve yöneticilerine yönelik yargı baskısı, soruşturma ve gözaltılar nedeniyle Rosa Kadın

Derneği'ne destek ve dayanışma ziyaretinde bulunuldu.

- **2 Mart 2022** – Elektrik Mühendisleri Odası Diyarbakır Şubesi Eşbaşkanları ve Yönetim Kurulu Üyeleri şubemizi ziyaret etti.
- **19 Şubat 2022** – KESK Eş Genel Başkanı Mehmet Bozgeyik, KESK MYK Üyeleri ile KESK Amed Şubeler Platformu derneğimize destek ve dayanışma ziyaretinde bulundu.
- **3-9 Şubat 2022** – Şube binamızda 3.02.2022 tarihinde hukuka aykırı bir şekilde baskın ve arama yapılmasına karşın Barış Anneleri, TİHV Diyarbakır Temsilciliği, KESK Amed Şubeler Platformu, TMMOB Amed İl Koordinasyonu, Diyarbakır Tabip Odası, Diyarbakır Barosu, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği, Rosa Kadın Derneği, HDP Eş Genel Başkan Yardımcısı Ümit Dede, HDP Diyarbakır İl Örgütü, Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) Eş Genel Başkanı Saliha Aydeniz, DBP Diyarbakır İl Örgütü, Kürdistan Komünist Partisi Genel Başkanı Sinan Çiftiyürek, Gözaltında Zorla Kaybedilenlerin Yakınları, Pir Sultan Abdal Derneği Diyarbakır Şubesi ve Din Alimleri şubemizi ziyaret etti.

30 Aralık 2021 – 28 Aralık 2021'de İstanbul'da HDP Bahçelievler İlçe Örgütü binasına yapılan saldırı nedeni ile Diyarbakır İl Örgütünü ziyaret ederek geçmiş olsun ve dayanışma ziyaretinde bulunuldu.

- **3 Aralık 2021** – MEB tarafından Eğitim -Sen üyesi 21 öğretmen hakkında verilen meslekten ihraç kararı sonrasında Eğitim-Sen'e destek ve dayanışma ziyaretinde bulunuldu.
- **24 Kasım 2021** – Olağanüstü genel kurulunda seçilen Halkların Demokratik Partisi (HDP) Diyarbakır İl Yönetimine tebrik ziyaretinde bulunuldu.
- **6 Ekim 2021** – Göç ve İnsani Yardım Vakfı şubemizi ziyaret etti.

- **29 Eylül 2021** – Demokratik siyaset çalışmaları suçlama konusu edilip tutuklanan ve yaklaşık 5 yıl sonra tahliye edilen Halkların Demokratik Partisi (HDP) önceki dönem milletvekili, üyemiz Çağlar Demirel, şubemiz yönetim kurulu tarafından ziyaret edildi.
- **22 Eylül 2021** – Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD) Diyarbakır Şubesi eş başkan ve Yönetim Kurulu Üyeleri şubemizi ziyaret etti.
- **15 Eylül 2021** – Kürdistan Sosyalist Partisi (PSK) Genel Başkanı Mesut Tek ve berberindeki parti mensupları şubemizi ziyaret etti.
- **6 Eylül 2021** – KHK İhraçlar Platformu şubemizi ziyaret etti.
- **26 Ağustos 2021** – Deva Partisi Diyarbakır İl Örgütü şubemizi ziyaret etti.
- **19 Ağustos 2021** – Deva Partisi Diyarbakır Kadın Kolları şubemizi ziyaret etti.
- **18 Ağustos 2021** – Gelecek Partisi Diyarbakır İl Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyeleri şubemizi ziyaret etti.
- **5 Ağustos 2021** – Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası (DTSO) başkanı ve yönetim kurulu üyeleri derneğimizi ziyaret etti.
- **3 Ağustos 2021** – Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Diyarbakır İl Örgütü şubemizi ziyaret etti.
- **30 Temmuz 2021** – Barış Anneleri şubemizi ziyaret etti.
- **28 Temmuz 2021** – Halkların Demokratik Partisi (HDP) Diyarbakır İl Örgütü şubemizi ziyaret etti.

- **9 Temmuz 2021** – Yönetim kurulu üyelerimiz şube binasında basın mensuplarıyla kahvaltıda bir araya gelerek insan hakları ihlalleri üzerine fikir alışverişinde bulundu.
 - **9 Temmuz 2021** – MAZLUM-DER Diyarbakır Şubesi, derneğimizi ziyaret etti.
 - **8 Temmuz 2021** – Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) Diyarbakır Temsilciliği şubemizi ziyaret etti.
 - **7 Temmuz 2021** – Jinnews Haber Ajansı temsilcileri şubemizi ziyaret etti.
 - **1 Temmuz 2021** – Diyarbakır Barosu başkan ve yönetim kurulu üyeleri şubemizi ziyaret etti.
 - **27 Mayıs 2021** – Kürt Kültür ve Dil Ağı'nın temsilcileri şubemizi ziyaret etti.
 - **26 Mart 2021** – Milletvekili, il eş başkan vekilleri ve belediye eşbaşkanlarının da aralarında yer aldığı HDP heyeti şubemizi ziyaret etti.
- 11 Mart 2021** – Diyarbakır'da bulunan Barış Anneleri şubemizi ziyaret etti.

- **23 Şubat 2021** – Saadet Partisi Genel Merkez ve Diyarbakır İl Başkanlığı tarafından oluşturulan heyet, şubemizi ziyaret etti.
- **8 Ekim 2020** – Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Diyarbakır İl Örgütü Başkan ve yönetim kurulu üyeleri tarafından, şubemize ziyarette bulunuldu.

ŞUBEMİZ TARAFINDAN YAPILAN BASIN AÇIKLAMALARI

- **2 Haziran 2023** – Şubemiz, «Herkes için Barış» talebi ile Haziran ayı Barış Nöbeti eyleminde basın açıklaması gerçekleştirdi.
- **17 Mayıs 2023** – Uluslararası Gözaltında Kayıplara Karşı Mücadele Haftası'na ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **5 Mayıs 2023** – Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2022 Yılı İnsan Hakları İhlalleri Raporu, şube binasında düzenlenen basın toplantısı ile açıklandı.
- **4 Mayıs 2023** – Dersim Tertelesi'nin yıldönümüne ilişkin yazılı açıklama yayınlandı.
- **3 Mayıs 2023** – 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü'ne dair yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **25 Nisan 2023** – Diyarbakır'da yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan ve aralarında şube yöneticilerimiz Av. Eylül ÖZGÜLTEKİN ve Av. Gurbet ÖZBEY ÖNER ile üyelerimizin de bulunduğu çok sayıda insan hakları savunucusu, basın emekçisi, sanatçı, siyasetçi ve avukat'ın serbest bırakılması çağrısı yapıldı.

- **7 Nisan 2023** – “Herkes İçin Barış” talebi ile şube binasında sürdürülen Barış Nöbeti eyleminde basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **5 Nisan 2023** – Şubemiz, Diyarbakır'ın Çermik İlçesinde Mikail Ekinci'nin Yaşam Hakkının İhlali İle Ekinci Ailesi Fertlerine Yönelik İşkence Ve Kötü Muamele İddialarına İlişkin İnceleme ve Tespit Raporu'nu şube binasında düzenlediği basın toplantısı ile açıkladı.

- **4 Nisan 2023** – Kürtlere yönelik artan ırkçı saldırılara ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **3 Nisan 2023** – Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde kolluk görevlilerinin Mikail Ekinci'nin yaşam hakkının ihlali ve Ekinci ailesi fertlerine yönelik işkence ve kötü muamele yasağına aykırı eylemleri hakkında ön inceleme ve araştırma raporumuz açıklandı.
- **28 Mart 2023** – 28 Mart Olaylarının yıldönümünde yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **22 Mart 2023** – Diyarbakır'ın Lice İlçesi'nde Y.D isimli çocuğun kolluk görevlilerinin işkence ve kötü muamelesine maruz kalması ile ilgili şubemizin yazılı açıklama yaptı.
- **21 Mart 2023** – Diyarbakır Newroz'unda LGBTİ+ bireylere yönelik ayrımcı ve homofobik saldırıya ilişkin yazılı basın açıklaması paylaşıldı.
- **21 Mart 2023** – Diyarbakır Newroz'unda yaşanan gözaltı ve hak ihlallerine ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **16 Mart 2023** – Halepçe Katliamına ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **5 Mart 2023** – Amedspor'un Bursaspor ile deplasmanda oynadığı müsabakada ırkçı ve ayrımcı saldırıya maruz kalmasına karşı yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **2 Mart 2023** – Her ayın ilk Cuma günü şube binasında yapılan “Barış Nöbeti” eyleminin etkileri devam eden deprem felaketi nedeniyle yapılamayacağı açıklandı.
- **23 Şubat 2023** – Şubemiz, çadır kentlerin Dicle Nehri yatağında bulunan boş arazide kurulmasının; yaşam ve sağlık hakkı başta olmak üzere birçok ihlale yol açabileceği gerekçesiyle alanın değiştirilmesi talebiyle Diyarbakır Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne başvuruda bulunduğunu yaptığı yazılı açıklama ile duyurdu.
- **10 Şubat 2023** – Deprem bölgelerinde yaşanan işkence ve kötü muamele olaylarına ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.

- **9 Şubat 2023** – Diyarbakır’da depremin ardından yapılan çalışmalara ilişkin hazırlanan gözlem raporu basın ile paylaşıldı.
- **3 Şubat 2023** – “Barış için ortak çaba vazgeçilmezdir” teması ile şube binasında sürdürülen Barış Nöbeti eyleminde basın açıklaması yapıldı.
- **6 Ocak 2023** – “Barış için bir aradayız” teması ile şube binasında sürdürülen Barış Nöbeti eyleminde basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **3 Ocak 2023** – Diyarbakır’da kolluk görevlileri tarafından bir gencin sokak ortasında işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı görüntülerine ilişkin yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **30 Aralık 2022** – Şubemiz yönetim kurulundan oluşan heyet, Diyarbakır Hapishanesi’nde tutuklu bulunan gazeteci ve siyasetçiler ile yaptığı görüşmeler ardından hapishane önünde basın açıklaması yaptı.
- **19 Aralık 2022** – İnsan Hakları Derneği, 19 Aralık Hapishanelerde İnsan Hakları İçin Dayanışma ve Mücadele Günü’ne ilişkin tüm şubelerinde eş zamanlı olarak basın açıklaması gerçekleştirdi.
- **15 Aralık 2022** – Helin Hasret Şen Davası’nın görülen duruşması ardından Diyarbakır Adliyesi önünde Şen Ailesi ile birlikte basın açıklaması yapıldı.
- **2 Aralık 2022** – Şube binamızda gerçekleşen Barış Nöbeti eyleminde basın açıklaması yapıldı.
- **24 Kasım 2022** – Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi 1 Kasım 2021 - 1 Kasım 2022 Arası (1 Yıllık) Kadına Yönelik Şiddet Raporu, şube binamızda düzenlenen basın toplantısı ile açıklandı.
- **20 Kasım 2022** – 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü’nde, şubemizin ‘Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2017-2021 Yılları Arası Çocuk Hakları

İhlalleri Raporu” şube binamızda yapılan basın toplantısı ile açıklandı.

- **14 Kasım 2022** – İstanbul’da 13 Kasım 2022 tarihinde gerçekleştirilen bombalı saldırının ardından insan hakları savunucularının hedef gösterilmesine karşı yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **10 Kasım 2022** – Ağır hasta mahpus Mehmet Emin Özkan’ın tahliye edilmesi çağrısı yapıldı.
- **8 Kasım 2022** – Merkezi Hapishane Komisyonu ve şube yöneticilerimiz hapishanelerde gerçekleşen hak ihlallerine ilişkin şube binamızda basın toplantısı düzenledi.
- **4 Kasım 2022** – Şube binamızda gerçekleşen Barış Nöbeti eyleminde basın açıklaması yapıldı.
- **26 Ekim 2022** – Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan bir soruşturma kapsamında gözaltına alınan Prof. Dr. Şebnem Korur Fincancı’nın serbest bırakılması çağrısı yapıldı.
- **17 Ekim 2022** – Kürt Siyasetçi Leyla Güven’in hakkında açılan davada ceza verilmesine ilişkin yazılı açıklama yapıldı.
- **12 Ekim 2022** – Rize Kalkandere L Tipi Hapishanesinde tutulan Süphan Çabuk isimli mahpusun yaşamını yitirmesine ilişkin yazılı açıklama yapıldı.
- **12 Ekim 2022** – Helin Hasret Şen’in katledilmesinin 7. Yıldönümüne ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **10 Ekim 2022** – Bölge kentlerinde 9 Ekim 2022 tarihinde gerçekleşen gösteri ve yürüyüşlerde, kolluk tarafından yapılan işkence ve kötü muamele ile haksız gözaltı işlemlerine ilişkin yazılı açıklama yapıldı.
- **7 Ekim 2022** – Barışın sağlanmasına katkı sunma amacı ile tüm şube ve temsilciliklerde her ayın ilk Cuma günü yapılması kararlaştırılan Barış Nöbeti eylemi şube binamızda yapılan açıklama ile gerçekleştirildi.
- **2 Ekim 2022** – Amedspor’a yönelik 1 Ekim 2022 tarihinde Afyon Spor taraftarları tarafından gerçekleşen nefret söylemi ve saldırıya ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.

- **27 Eylül 2022** – Şubemiz Kadın Komisyonu, İran'da Masha Amini'nin katledilmesi ardından başlayan protestolarda yurttışlara yönelik kolluk şiddetine karşı şube binasında basın toplantısı düzenledi.
- **20 Eylül 2022** – Kürt aydın Musa Anter'in katledilişinin 30'uncu yılında yapılan yazılı basın açıklaması ile anıldı.
- **6 Eylül 2022** – Helin Hasret Şen Davası'nın 6 Eylül 2022 tarihli duruşması sonrası Diyarbakır Adliyesi önünde Şen Ailesi ile birlikte basın açıklaması yapıldı.
- **16 Ağustos 2022** - Diyarbakır'ın Sur ilçesinde 2 Aralık 2015 tarihinde ilan edilen sokağa çıkma yasağı sürecinde yaşanan çatışmalarda yaşamını yitiren, Hakan Arslan'a ait cenazenin başvuruçumuz aileye kutu içinde verilmesine dair yazılı açıklama yapıldı.
- **20 Temmuz 2022** – Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin Zaxo kentine bağlı yerleşim alanlarına TSK tarafından gerçekleştirildiği iddia edilen saldırıya karşı yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **19 Temmuz 2022** – Hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine karşı Merkezi Hapishane Komisyonumuz tüm şubelerimizde eş zamanlı olarak basın toplantısı gerçekleştirdi.
- **25 Haziran 2022** – Cumartesi Annelerinin 900. Hafta eylemlerinde gözaltına alınmalarına karşı yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **8 Haziran 2022** – Diyarbakır'da gözaltına alınan 21 Kürt gazetecinin serbest bırakılması çağrısı yapıldı.

- **17 Mayıs 2022** – Şubemiz Kayıp Komisyonu tarafından 17-31 Mayıs Uluslararası Gözaltında Kayıplara Karşı Mücadele Haftası'na dair Diyarbakır Adliyesi önünde basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **15 Mayıs 2022** – İHD MYK üyemiz Av. Metin Kılavuz Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen soruşturma kapsamında evine yapılan baskın ile gözaltına alınmasına karşı serbest bırakılması çağrısı yapıldı.
- **29 Nisan 2022** – Şubemiz Hapishane Komisyonu, Bayburt M Tipi, Erzurum Oltu T Tipi, Erzurum Dumlupınar Yüksek Güvenlikli ve Iğdır S Tipi Kapalı Hapishanelerinde yaşanan hak ihlallerine dair hazırladığı raporu, şube binamızda düzenlediği basın toplantısı ile açıkladı.
- **22 Nisan 2022** – Merkez Yürütme Kurulu (MYK) Üyemiz Avukat Metin Kılavuz ve gözaltına alınanlar için çağrı yapıldı.
- **19 Nisan 2022** – Şubemiz Kadın Komisyonu, 2021 yılı Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kadınlara Yönelik Hak İhlalleri Raporu'nu şube binamızda düzenlediği basın toplantısı ile açıkladı.
- **4 Nisan 2022** – Diyarbakır'da 12 Ekim 2015'te zırhlı araçtan açılan ateş sonucu yaşamını yitiren Helin Hasret Şen'in faili kolluk görevlisi hakkında açılan davaya ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **16 Mart 2022** – Şubemiz Kadın Komisyonu, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında Diyarbakır İstasyon Meydanı'nda düzenlenen kadın mitinginde yaşanan hak ihlallerine dair gözlem ve tespit raporunu açıkladı.
- **16 Mart 2022** – Irak-Federe Kürdistan kenti Halepçe'de Saddam Hüseyin tarafından gerçekleştirilen Kürt katliamının (Halepçe Katliamı) yıl dönümüne ilişkin yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **1 Mart 2022** – Şubemiz «2021 YILI DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ İNSAN HAKLARI İHLALLERİ RAPORU» şube binamızda yapılan basın toplantısı ile açıklandı.
- **25 Şubat 2022** – Şubemiz tarafından oluşturulan heyetin, Edirne ve Kandıra Hapishanelerinde tutulan Kürt siyasetçileri ziyarete ilişkin yazılı açıklama yayınlandı.
- **22 Şubat 2022** – Eş Genel Başkanımız Öztürk Türkoğlu hakkında, insan haklarına yönelik çalışmaları nedeniyle Ankara 19. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davaya ilişkin yazılı basın açıklaması yapıldı.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **17 Şubat 2022** – Bölge kentlerinde kaynağı belirsiz, güvenilirliği şüpheli ihbarlarla rutin haline gelen gözaltı işlemlerine dair yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **10 Şubat 2022** – Ekonomik kriz ve süreklileşen zamlara karşı yazılı açıklama yapıldı.
- **4 Şubat 2022** – İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi binamıza yönelik hukuksuz arama kararına karşı sivil toplum kurumlarıyla birlikte Diyarbakır Adliyesi önünde basın açıklaması yapıldı.
- **3 Şubat 2022** – Adıyaman Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan bir soruşturma kapsamında şube binamızın kapısı kırılarak yapılan hukuksuz arama ve el koyma işlemlerine karşı şube binamızda sivil toplum kuruluşları temsilcileri ile basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **31 Ocak 2022** – Kürt siyasetçi ve hasta mahpus Aysel Tuğluk'un tahliye edilmesi talebi ile şubemiz Kadın Komisyonu tarafından yazılı açıklama yayınlandı.
- **27 Ocak 2022** – Cizre'de kolluk personeli hâkimiyetindeki aracın çarpması sonucu 23 yaşındaki Abdulgaffar Dayan'ın yaşamını yitirmesine dair yazılı açıklama yapıldı.
- **19-20 Ocak 2022** – Eğitim sisteminde seçmeli olarak yer alan Kürtçe dersinin seçilmesi ve anadilde eğitim çağrısı yapıldı.
- **5 Ocak 2022** – İHD Doğu Ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Şubeleri Kadın Komisyonları, Gülistan Doku'nun kaybolmasının ikinci yılına dair yazılı basın açıklaması yayınladı.
- **23 Aralık 2021** – Hapishanelerde artış gösteren yaşam hakkı ve hasta mahpusların sağlığa erişim hakkı ihlallerine dikkat çekmek amacıyla şube binamızda basın açıklaması ve “yaşamı savunuyoruz” nöbeti gerçekleştirildi.
- **21 Aralık 2021** – Umut Kitapevi davasında sanıklar hakkında beraat kararı verilmesine ilişkin yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **15 Aralık 2021** – KHK 35. Maddesi ile görevlerinden ihraç edilen Eğitim-Sen Üyelerinin durumuna ilişkin şube binamızda basın toplantısı düzenlendi.
- **3 Aralık 2021** – 3 Aralık Dünya Engelliler Günü'ne ilişkin yazılı açıklama yapıldı.

- **24 Kasım 2021** – Şubemiz Kadın Komisyonu tarafından «25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü» nedeniyle düzenlenen basın toplantısında, 2021 yılının ilk 10 ayında bölge kentlerinde kadına yönelik gerçekleşen şiddet verileri açıklandı.
- **23 Kasım 2021** – Diyarbakır T Tipi 2 No'lu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda İşkence ve Kötü Muamele İddialarına İlişkin İnceleme ve Tespit Raporu açıklandı.
- **19 Kasım 2021** – BM Çocuk Hakları Sözleşmesinin yıldönümü nedeniyle Şubemizce hazırlanan “2011-2021 Tarihleri Arası Silahlı Çatışma Ortamında Çocuklara Yönelik Yaşam Hakkı İhlalleri Raporu” basın toplantısıyla kamuoyuna açıklandı.
- **16 Kasım 2021** – Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından 8 ve 9 Kasım 2021 tarihinde başlatılan soruşturma kapsamında tutuklanan sendika temsilcileri, siyasetçi ve barış annelerinin serbest bırakılması çağrısı yapıldı.
- **15 Kasım 2021** – Diyarbakır ve Elazığ Kampüs Hapishanelerindeki hak ihlallerinin araştırılması amacıyla, şubemiz Hapishane Komisyonu tarafından yapılan heyet çalışmasının sonuçlarını içeren rapor, basın toplantısıyla kamuoyuna açıklandı.
- **4 Kasım 2021** – 4 Kasım 2016 tarihinde siyasi saik ve hukuka aykırı yargı operasyonu ile gerçekleştirilen gözaltı ve tutuklamaların yıl dönümünde, siyasetin yargı eli ile baskılanması politikasına son verilmesi, tutuklu siyasetçilerin serbest bırakılması çağrısında bulunuldu.
- **21 Ekim 2021** – Viranşehir ilçesinde zırhlı aracın çarpması sonucu N.D., isimli bir çocuğun yaralanmasına ilişkin basın açıklaması yapıldı.
- **17 Eylül 2021** – Bingöl ilinde Gürdeğir ailesi üyelerine yönelik işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin, şubemiz tarafından heyet çalışması sonucunda hazırlanan inceleme ve tespit raporu açıklandı.
- **12 Eylül 2021** – 12 Eylül Darbesi'nin 41'inci yılında, adalet için geçmişle yüzleşmenin sağlanması ve hakikatlerin ortaya çıkarılması çağrısında bulunuldu.
- **8 Eylül 2021** – 2019 yılında yayınladığımız zırhlı araç çarpmalarına ilişkin raporumuz 2008-2021 yılları arası güncellenerek açıklandı.
- **23 Ağustos 2021** – Şubemiz tarafından hazırlanan “İHD Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2021 Yılı İlk 6 Ay İnsan Hakları İhlalleri Raporu, düzenlenen basın toplantısıyla kamuoyuna açıklandı.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **19 Ağustos 2021** – HDP Belediyelerine yönelik kayyım atamalarına ilişkin yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **4 Ağustos 2021** – Çocukları hapisanede açlık grevi eyleminde olan aileler ile şube binamızda basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **21 Temmuz 2021** – Konya’da yaşayan Kürt aileye yönelik ırkçı saldırıda yaşamını yitiren Hakim Dal için yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **10 Temmuz 2021** – Yapılan yazılı açıklama ile Konya’nın Meram ilçesi Bahçeşehir Mahallesi’nde yaşayan ve Kürt olan Dedeoğulları ailesine yönelik ırkçı saldırı kınandı.
- **10 Temmuz 2021** – Üyemiz Vedat Aydın’ın katledilişinin 30’uncu yılına ilişkin yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **9 Temmuz 2021** – Şube binamızda Diyarbakır’da 6.12.2009 tarihinde DTP’nin kapatılması protestosu sırasında polisin açtığı ateşle yaşamını yitiren üniversite öğrencisi Aydın Erdem’in AİHM’de sonuçlanan davasına ilişkin şubemiz hukuk komisyonu tarafından Erdem ailesinin de katılımıyla basın toplantısı düzenlendi.
- **2 Temmuz 2021** – Madımak Katliamında yaşamını yitiren 33 aydın, yazar ve sanatçı ve emekçi için yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **25 Haziran 2021** – Diyarbakır D Tipi Hapishanesinde tutulan hasta mahpus Mehmet Emin Özkan’ın durumuna ilişkin yazılı açıklama yapıldı.
- **11 Haziran 2021** – 12 Haziran “Dünya Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Günü”ne ilişkin yazılı açıklama yapıldı.
- **5 Haziran 2021** – Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesinde 31.05.2021 tarihinde çıkan yangın ve işkence iddialarına ilişkin hapishane ziyareti sonrası hazırlanan tespit raporu basın ile paylaşıldı.
- **25 Mayıs 2021** – Gözaltında bulunan üyemiz Fırat Akdeniz için yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **24 Mayıs 2021** – Gözaltında bulunan şubemiz üyesi ve Kayıp Komisyonumuz gönüllü çalışanı Fırat Akdeniz’in derhal serbest bırakılması çağrısı yapıldı.
- **17 Mayıs 2021** – “17-31 Mayıs Uluslararası Gözaltında Kayıplara Karşı Mücadele Haftası”na ilişkin şubemiz Kayıp Komisyonu tarafından basın toplantısı düzenlendi.

- **10 Mayıs 2021** – Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesinde Koronavirüs (Covid-19) testleri pozitif çıkan ve temaslı olan mahpusların sağlık durumlarına ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **26 Nisan 2021** – Kayseri Bünyan Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan şubemiz üyesi, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi Eş başkanı Adnan Selçuk Mızraklı ile yapılan görüşmeye ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **28 Mart 2021** – 28 Mart 2006 Olaylarına ilişkin yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **24 Mart 2021** – İstanbul'da 700. hafta eylemine polis müdahalesi sonrası Cumartesi Anneleri hakkında açılan ve yarın görülecek olan dava duruşması öncesi, şubemiz kayıp komisyonu tarafından konuya ilişkin basın toplantısı düzenlendi.
- **19 Mart 2021** – Derneğimiz Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan'ın gözaltına alınmasına ilişkin, şube binamızda basın toplantısı düzenlendi.
- **7 Mart 2021** – Tutuklu bulunan HDP eski Hakkari Milletvekili Leyla Güven'in ziyaret edilmesi ardından yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **4 Mart 2021** – Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesine tutulan 79 yaşındaki Meryem Soylu'yu ve 71 yaşındaki Hatun Aslan, şubemiz Hapishane Komisyonu tarafından ziyaret edilerek, serbest bırakılmaları çağrısında bulunuldu.
- **15 Şubat 2021** – Gare bölgesinde yaşanan çatışma sonucu aralarında PKK militanları tarafından daha önce alıkonulan kolluk görevlilerinin olduğu 13 sivilin yaşamını yitirmesine ilişkin yazılı açıklama yayınlandı.
- **11 Şubat 2021** – Şubemiz tarafından hazırlanan «İHD Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2020 Yılı İnsan Hakları İhlalleri Raporu, düzenlenen bir basın toplantısıyla kamuoyuna açıklandı.
- **9 Şubat 2021** – Tutuklu bulunan üyemiz, TTB Yüksek Onur Kurulu üyesi Doktor Şeyhmus Gökalp'in serbest bırakılması çağrısı yapıldı.
- **9 Şubat 2021** – Mehmet Uytun Davası için yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **3 Şubat 2021** – Boğaziçi Üniversitesine atanan rektöre karşı barışçıl protestolarda işkence ve kötü muamele ile gözaltına alınan öğrenciler için yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **5 Ocak 2021** – Dersim'de 5 Ocak 2020 tarihinden beri kayıp olan üniversite öğrencisi 21 yaşındaki Gülistan Doku'nun akıbetinin ortaya çıkarılması çağrıda bulundu.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **20 Aralık 2020** – Tutuklu bulunan Derneğimiz üyesi, TTB Yüksek Onur Kurulu üyesi Dr. Şeyhmus Gökalp'in serbest bırakılması çağrısında bulunuldu.
- **15 Aralık 2020** – Hasta mahpus Abdullah Turan için Adli Tıp Kurumunun (ATK) hakkında verdiği “Cezaevinde kalmaz” raporuna istinaden acil tahliye çağrısı yapıldı.
- **1 Aralık 2020** – Diyarbakır D Tipi Hapishanesinde bulunan ve bir çok ağır hastalığı olan hasta mahpus Bedri Çakmak için acil tahliye çağrısı yapıldı.
- **24 Kasım 2020** – Şubemiz tarafından hazırlanan ve son bir yıllık verileri kapsayan “Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kadına Yönelik Şiddet Raporu” şube binamızda düzenlenen bir basın toplantısıyla açıklandı.
- **20 Kasım 2020** – DTK soruşturması kapsamında gözaltı operasyonlarına ilişkin yazılı açıklama yapıldı.
- **7 Kasım 2020** – Diyarbakır'da gözaltına alınan 28 öğretmeni emniyete ziyaret eden Hukuk Komisyonumuz tespit ve gözlemlerini dair yazılı basın açıklaması yaptı.
- **4 Kasım 2020** – HDP eski Eş Genel Başkanları ve milletvekillerinin haksız-hukuksuz tutukluluklarının 4'üncü yılına ilişkin yazılı açıklama yapıldı.
- **28 Ekim 2020** – Elazığ Cezaevlerinde hak ihlali iddialarını incelemek üzere oluşturulan İHD heyeti, mahpuslar ve hapishane Savcısı ile 26 Ekim 2020 tarihinde yaptığı görüşme sonucu yaptığı tespitleri basın açıklamasıyla yayınladı.
- **20 Ekim 2020** – Tahir Elçi Davası'na ilişkin yazılı açıklama yapıldı.
- **9 Ekim 2020** – Van'da gazeteciler Adnan Bilen, Cemil Uğur, Şehriban Abi ve Nazan Sala'nın tutuklanma kararlarına ilişkin yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **6 Ekim 2020** – Diyarbakır'da yaşanan 6-8 Ekim 2014 “Kobenê Olayları”na ilişkin yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **24 Eylül 2020** – Patnos L Tipi Kapalı Hapishanesi'nde yaşamını yitiren hasta mahpus Ali Boçnak için yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **19 Eylül 2020** – Diyarbakır'da kendini MİT mensubu olarak tanıtan şahıslar tarafından kaçınılarak ajanlık dayatmalarına maruz kaldığı iddia edilen HDP MYK Üyesi S.A.'ya ilişkin yazılı açıklama yapıldı.

- **15 Eylül 2020** – Şubemiz Hapishane Komisyonu tarafından hazırlanan «Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İnceleme ve Tespit Raporu» düzenlenen bir basın toplantısıyla kamuoyuna açıklandı.
- **4 Eylül 2020** – Sakarya’da saldırıya uğrayan Kürt mevsimlik işçilere ilişkin yazılı açıklama yayınlandı.
- **3 Eylül 2020** – Yapılan yazılı açıklama ile Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesi’nde tutuklu bulunan Barış Annesi Makbule Özbek’in kalp krizi nedeniyle hastaneye kaldırıldığı, Özbek’in derhal serbest bırakılması gerektiği kaydedildi.
- **25 Ağustos 2020** – Diyarbakır bir yurttaşın bekçiler tarafından işkence ve kötü muamele edilerek gözaltına alınmasına karşı yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **10 Ağustos 2020** – Şubemiz tarafından hazırlanan «İHD Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2020 Yılı İlk 6 Ay İnsan Hakları İhlalleri Raporu, düzenlenen bir basın toplantısıyla kamuoyuna açıklandı.
- **27 Temmuz 2020** – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin ihlal kararlarına rağmen HDP eski Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş ve iş insanı-insan hakları savunucusu Osman Kavala’nın serbest bırakılmamasına karşı yazılı açıklama yapıldı.
- **21 Temmuz 2020** – Şubemiz tarafından yapılan yazılı açıklama ile 199 gündür kendisinden haber alınamayan Munzur Üniversitesi öğrencisi Gülistan Doku’nun akıbeti soruldu.
- **9 Temmuz 2020** – Ağır sağlık sorunlarına rağmen tutuklanan 72 yaşındaki Barış Annesi Makbule Özbek ve 2 çocuğu ile birlikte tutuklu bulunan E.O.’yu hapishanede ziyaret eden Hukuk Komisyonumuz tarafından yazılı açıklama yapıldı.
- **7 Temmuz 2020** – Tutuklanan anneleri ile hapishanede tutulan 1 aylık bebek ve 2 yaşındaki A.N.’nin anneleri ile tahliye edilmeleri için Çocuk Hakları Komisyonumuz tarafından yazılı açıklama yapıldı.

YERLİ VE YABANCI GAZETECİLERLE YAPILAN GÖRÜŞMELER TV-RADYO PROGRAMLARI

- **27 Mayıs 2023** – Şubemiz Yönetim Kurulu Üyesi Ercan Yılmaz hasta mahpuslara ilişkin Mezopotamya Ajansı'na röportaj verdi.
- **26 Nisan 2023** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, bölgedeki sivil toplum örgütlerine yönelik gözaltı ve tutuklama kararlarına dair Mezopotamya Ajansı'na değerlendirmelerde bulundu.
- **25 Nisan 2023** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, seçim öncesi bölge kentlerinde yaşanan gözaltı işlemlerine ilişkin ARTI TV televizyonuna katıldı.

- **20 Mart 2023** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, yaşanan deprem felaketinin ardından mahpus hakları ihlallerine ilişkin Bianet Kurdi'ye röportaj verdi.
- **24 Şubat 2023** – Şubemiz Yönetim Kurulu Üyesi Ercan Yılmaz, deprem sonrası bölge hapishanelerinde yaşanan hak ihlallerine dair Mezopotamya Ajansı'na demeç verdi.
- **17 Şubat 2023** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, Mehmet Uytun davasında yaşanan hukuksuzluklara ilişkin Mezopotamya Ajansı'na röportaj verdi.
- **22 Aralık 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin kabul edililişinin 74'üncü yılı dolayısıyla Gazete Duvar'a konuştu.
- **25 Kasım 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, tecrit uygulamalarına dair Mezopotamya Ajansı'na röportaj verdi.

- **11 Ekim 2022** – Mezopotamya ajansına hapisane komisyonu üyesi Av. Jiyan Ormanlı tarafından hapisanelerde yaşanan hak ihlallerine ilişkin röportaj verildi.
- **9 Eylül 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, cenazelerin kargo ile veya torbalarda teslim edilmesine dair Mezopotamya Ajansı'na röportaj verdi.
- **29 Temmuz 2022** – Şubemiz Sekreteri Yakup Güven, hapisanelerde yaşanan hak ihlallerine dair Mezopotamya Ajansı'na demeç verdi.
- **9 Temmuz 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, katıldığı ARTI TV televizyonunda kayıp yakınlarının adalet arayışını anlattı.
- **30 Haziran 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, tecrit ve infaz rejimine dair Mezopotamya Ajansı'na röportaj verdi.
- **22 Haziran 2022** – Şubemiz Yönetim Kurulu Üyesi Ercan Yılmaz, hapisanelerde yaşanan hak ihlallerine ilişkin Gazete Duvar'a konuştu.
- **15 Haziran 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, Kürt Meselesine dair Evrensel Gazetesi'ne röportaj verdi.

- **22 Nisan 2022** – 23 Nisan Çocuk Bayramı vesilesi ile çocukların yaşadığı hak ihlallerine ilişkin komisyon üyemiz Eylül Özgültekin tarafından röportaj verildi.
- **4 Nisan 2022** – Bölge kentlerinde yaşanan çocuk hak ihlallerine ilişkin komisyon üyemiz Eylül Özgültekin, basına röportaj verdi.
- **10 Nisan 2022** – Şubemiz Başkanı Abdullah Zeytun, 'İnsan Hakları Mücadelesinde Yeni Yol Arayışları ve Yöntemler Çalıştayı'mıza ilişkin detayları katıldığı ARTI TV'ye anlattı.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **31 Mart 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, bölge kentlerinde zırlı araç çarpmaları sonucu yaşanan ölümlere dair Evrensel Gazetesi'ne değerlendirmelerde bulundu.
- **29 Mart 2022** – Şubemiz Yönetim Kurulu Üyesi Ercan Yılmaz, hasta mahpuslara ilişkin Mezopotamya Ajansı'na konuştu.
- **23 Mart 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, Diyarbakır Newroz'unda yaşanan hak ihlallerine dair Evrensel Gazetesine demeç verdi.
- **17 Mart 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, Gazete Duvar'a Kemal Kurkut davasına ilişkin röportaj verdi.
- **2 Mart 2022** – Şubemiz Başkanı Abdullah Zeytun katıldığı Medya Haber televizyonunda "Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi 2021 Yılı İnsan Hakları İhlalleri Raporu"muza ilişkin değerlendirmelerde bulundu.
- **21 Şubat 2022** – Hapishane komisyonu üyesi Ercan Yılmaz tarafından Artı Gerçek Haber Kanalına hasta mahpusların durumuna ilişkin görüş bildirmiştir.
- **20 Şubat 2022** – Şubemiz Yönetim Kurulu Üyesi Ercan Yılmaz, mahpuslara yönelik tecrit, şiddet, tehdit, disiplin cezası, iletişim yasağı ve infaz yakma gibi konularda Mezopotamya Ajansı'na konuştu.
- **20 Ocak 2022** – Mezopotamya Ajansı'na hapishanelerde artarak devam eden ihlallere karşı çalışmalarımıza ilişkin röportaj verildi.
- **22 Aralık 2021** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun hasta mahpuslar ve Adli Tıp Kurumu raporlarına ilişkin Mezopotamya Ajansına konuştu.
- **17 Aralık 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve şubemiz yöneticisi Ercan Yılmaz, Artı TV'ye hasta mahpusların durumuna ilişkin röportaj vermiştir.
- **9 Aralık 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve şubemiz yöneticisi Ercan Yılmaz tarafından, Aysel TUĞLUK'un sağlık ve tedavi hakkının sağlanması ile tahliye edilmesine ilişkin görüşlerini Evrensel gazetesiyle paylaşarak, röportaj gerçekleştirilmiştir.
- **18 Kasım 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve şubemiz yöneticisi Ercan Yılmaz tarafından, hasta mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla Mezopotamya ajansı ile röportaj gerçekleştirilmiştir.
- **3 Kasım 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve şubemiz yöneticisi Ercan Yılmaz, Artı Tv canlı yayınına bağlanarak Türkiye hapishanelerindeki hak ihlalleri ile ilgili değerlendirmelerde bulunmuştur.

- **29 Ekim 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve şubemiz yöneticisi Ercan Yılmaz tarafından, hasta mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla RUDAW TV'ye röportaj verilmiştir.
- **21 Ekim 2021** – Şubemiz Hapishane Komisyonu tarafından Hasta Mahpuslara ilişkin Mezopotamya Ajansı'na röportaj verildi.
- **13 Ekim 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve şubemiz yöneticisi Ercan Yılmaz tarafından, hasta mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla Mezopotamya ajansı ile röportaj gerçekleştirilmiştir.
- **17 Eylül 2021** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun bölgede zırhlı araç çarpması sonucu yaşanan ölümleri ve cezasızlık politikasını Evrensel Gazetesi'ne değerlendirdi.
- **21 Şubat 2021** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, tecrit uygulamalarına dair Mezopotamya Ajansı'na röportaj verdi.
- **25 Kasım 2020** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun tutuklu bulunan Doktor Şeyhmus Gökalp'in durumuna dair Bianet'e konuştu.
- **7 Ekim 2020** – Şubemiz Yönetim Kurulu Üyesi Ercan Yılmaz, Kobane Protestolarında yaşamını yitiren yurttaşlar için yürütülen soruşturmalara ilişkin Mezopotamya Ajansı'na konuştu.
- **30 Eylül 2020** – Şubemiz Yönetim Kurulu Üyesi Yusuf Erdoğan, hasta mahpusların durumuna dair Mezopotamya Ajansı'na röportaj verdi.
- **4 Temmuz 2020** – Şubemiz Yönetim Kurulu Üyesi Yakup Güven, işkence ve kötü muamele olaylarına dair basına değerlendirmede bulundu.
- **3 Temmuz 2020** – Bölgede yaşanan kadın intiharlarına ilişkin Gazete Duvar'a röportaj verildi.

KURUMUMUZCA GERÇEKLEŞTİRİLEN PANEL, SEMİNER VB. EĞİTİM ÇALIŞMALARI

- **29 Ekim 2022** – Şubemiz Akademi Komisyonu tarafından düzenlenen İnsan Hakları Güz Okulu'nun beşinci haftası Ali Duran Topuz'un konuşmacı olduğu «Basın Özgürlüğü- Haber Alma Hakkı» dersi gerçekleştirildi.
- **22 Ekim 2022** – Şubemiz Akademi Komisyonu tarafından düzenlenen İnsan Hakları Güz Okulu'nun dördüncü haftası Barış Yavuz ve Rehşan Bataray Saman'ın konuşmacı olduğu «İşkence ve Kötü Muamelede Cezasızlığın Rolü - Cezasızlığa Karşı Hak Arama Çalışmaları» dersi gerçekleştirildi.
- **15 Ekim 2022** – Şubemiz Akademi Komisyonu tarafından düzenlenen İnsan Hakları Güz Okulu'nun 3. Haftasında Handan Coşkun'un konuşmacı olduğu «Toplumsal Cinsiyet Eşitliği» ve TTB Başkanı Şebnem Korur Fincancı'nın «Bir İnsan Hakkı Olarak Sağlık Hakkı» dersleri gerçekleştirildi.
- **8 Ekim 2022** – Şubemiz Akademi Komisyonu tarafından düzenlenen İnsan Hakları Güz Okulunun 2. Haftası, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Vahap Coşkun'ın “Toplumsal Uzlaş Çerçevesinde Yeni Bir Anayasa” ve kolaylaştırıcı Ekrem Koçbaşı' nın “Dilsel Çoğulculuk ve Anadil Hakkı” dersleri ile gerçekleştirildi.
- **1 Ekim 2022** – Şubemiz Akademi Komisyonu tarafından düzenlenen İnsan Hakları Güz Okulu, Eş Genel Başkanımız Av. Eren KESKİN'in konuşmacı olduğu “İnsan Haklarını Savunmak” dersi ile başladı.

- **27 Eylül 2022** – Şubemiz Akademi Komisyonu tarafından 6 hafta süren “İnsan Hakları Güz Okulu” eğitimleri gerçekleştirildi.
- **9 Nisan 2022** – Kentteki hak temelli sivil toplum örgütlerinin mücadele süreçlerini ve karşı karşıya kaldıkları sorunları ortak tartıştığımız; çözümlerine ilişkin politikaları birlikte belirlemeye çalıştığımız “HAK MÜCADELESİNDE YENİ YOL VE YÖNTEM ARAYIŞLARI” çalıştayı Mitani Otel’de gerçekleştirildi.
- **19 Mart 2022** – Şubemiz üyeleri ile 2022 yılının ilk toplantısını gerçekleştirdik. Üyelerimiz, şubemiz faaliyetlerine ilişkin eleştirilerini ve önerilerini paylaştı. İnsan hakları mücadelesinin gelişmesinde izlenecek politikalara, yeni yol ve yöntemlere dair fikir alışverişinde bulunduk.

- **6 Mart 2022** – Şubemiz Kadın Komisyonu, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü kapsamında Eş Genel Başkanımız Eren Keskin’in konuşmacı olarak katıldığı “Bir Hak Savunucusu Olarak Kadın Olmak” söyleşisini Amed Şehir Tiyatrosu’nda düzenledi.
- **21 Şubat 2022** – Dünya Anadil Günü kapsamında Kurmancî, Zazakî, Arapça ve Türkçe «Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi» broşürleri dağıtıldı.

DERNEĞİMİZ TARAFINDAN YAPILAN HEYET ÇALIŞMALARI

- **10 Mayıs 2023** – Genel Başkan Yardımcımız Rehşan Bataray Saman, Şube Başkanımız Abdullah Zeytun ve MYK üyemiz Ercan Yılmaz; Diyarbakır Hapishanesi'nde tutuklu bulunan gazeteciler Abdurrahman Gök, Beritan Canözer, Serdar Altan, Safiye Alagaş, Ömer Çelik ile avukatlar; Burhan Arta, Özüm Vurgun ve Serhat Hezer ile görüşme gerçekleştirdi.

- **24 Nisan 2023** – Elazığ Hapishanesinde tutulan mahpusların ve yakınlarının başvuruları üzerine; yönetim kurulu üyelerimiz Av. Ercan Yılmaz, Av. Yakup Güven ve Av. Yusuf Erdoğan'dan oluşan heyet hapishanelere ziyarette bulundu.
- **3 Nisan 2023** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun ve şube sekreterimiz Yakup Güven, Diyarbakır'ın Çermik ilçesinde kolluk görevlileri tarafından Mikail Ekinci'nin katledilmesi ve Ekinci ailesi fertlerine yönelik işkence ve kötü muamele yasağına aykırı eylemleri incelemek üzere Ekinci ailesine ziyarette bulundu.
- **17-18 Şubat 2023** – Eş Genel Başkanımız Öztürk Türkdogan ile şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, Tahir Saçaklı ve Ercan Yılmaz'dan oluşan heyet Malatya ve Adıyaman'a ziyaret gerçekleştirdi. Ziyaret ile depremzedelere destek ve dayanışmada bulunarak, yerinde tespit ve inceleme yapıldı.

- **17 Ocak 2023** – Elazığ Hapishanelerinde işkence ve kötü muamele iddiaları üzerine şubemiz hapishane komisyonu üyeleri Av. Ercan Yılmaz, Av. Jiyan Ormanlı ve Av. Yusuf Erdoğan'dan oluşan heyet; Elazığ Kadın, 1 ve 2 Nolu ile T tipi Hapishanelerinde bulunan mahpusları ziyaret etti.
- **30 Aralık 2022** – Şubemiz yönetim kurulundan oluşan heyet, Diyarbakır Hapishanesi'nde tutuklu bulunan gazeteci ve siyasetçiler ile görüştü.
- **28 Eylül 2022** – Mahpusların yaptığı başvurular üzerine şubemiz Hukuk ve Hapishane Komisyonu üyeleri Av. Ercan Yılmaz, Av. Jiyan Ormanlı ve Av. Yakup Güven'den oluşan heyet; Elazığ Kadın, 1 ve 2 Nolu Hapishanelerinde bulunan mahpusları ziyaret etti.
- **26 Ağustos 2022** – Diyarbakır Kampüs Hapishanelerinde tutulan gazeteciler, Eş Genel Başkan Yardımcımız Rehşan Bataray Saman, Şube Başkanımız Abdullah Zeytun, Şube Yönetim Kurulu üyemiz Yakup Güven'den oluşan heyet tarafından 26.08.2022 tarihinde ziyaret edildi.
- **4 Ağustos 2022** – Mahpuslar ve aileleri tarafından yapılan ihlal başvuruları üzerine Hapishane Komisyonumuzdan oluşan heyet, Diyarbakır 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Hapishaneyi ziyaret etti.
- **2 Haziran 2022** – Mahpuslar ve aileleri tarafından yapılan ihlal başvuruları üzerine Hapishane Komisyonumuzdan oluşan heyet, Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesi'ni ziyaret etti.
- **27 Şubat 2022** – Mahpuslar tarafından yapılan ihlal başvuruları üzerine Hapishane Komisyonumuzdan oluşan heyet, Elazığ Kadın, 1 Nolu ve 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishaneleri ziyaret gerçekleştirdi.
- **25 Şubat 2022** – Şubemiz tarafından oluşturulan heyet, Edirne ve Kandıra Hapishanelerinde tutulan Selahattin Demirtaş, Adnan Selçuk Mızraklı, Figen Yüksekdağ, Aysel Tuğluk, Gültan Kışanak ve Nurhayat Altun'u ziyaret etti.
- **15 Kasım 2021** – Şubemiz Hapishane Komisyonu tarafından oluşturulan heyet, Diyarbakır ve Elazığ Kampüs Hapishanelerindeki hak ihlallerinin araştırılması amacıyla hapishaneleri ziyaret etti.
- **2 Eylül 2021** – Bingöl'de S.G., isimli bir yurttaşın gözaltına alınırken işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı iddialarına ilişkin şubemize başvuru yapılmış, söz konusu iddiaları araştırmak amacıyla şube başkanımız Av. Abdullah

Zeytun, şube yönetim kurulu üyelerimiz Av. Yakup Güven ve Av. Ercan Yılmaz'dan oluşan heyet, Bingöl Cumhuriyet Başsavcısı, Bingöl Barosu Başkanı, gözaltında tutulan S.G ve mağdur aile bireyleri ile görüşmeler yapmıştır.

- **29 Temmuz 2021** – Şubemiz Hapishane Komisyonu tarafından 27 Temmuz 2021 tarihinde Diyarbakır Hapishanesine mahpusların durumunu ve hak ihlallerinin tespiti amacıyla ziyaret gerçekleştirdi.
- **5 Haziran 2021** – Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesinde 31.05.2021 tarihinde çıkan yangın ve işkence iddiaları üzerine; aralarında Şubemiz Kadın Komisyonunun da bulunduğu inceleme heyeti hapishaneyi ziyaret ederek, rapor hazırladı.
- **26 Ekim 2020** – Elazığ Cezaevlerinde hak ihlali iddialarını incelemek üzere oluşturulan İHD heyeti, mahpuslar ve hapishane savcısı ile görüşme gerçekleştirdi.
- **21 Ağustos 2020** – İHD Heyeti, Uzman Çavuş Musa Orhan'ın cinsel saldırısına maruz kalması ardından intihar ederek yaşamına son veren 18 yaşındaki İpek Er'in ailesini ziyaret ederek, davanın takipçisi olunacağı belirtildi.

İNSAN HAKLARI HAFTASI ETKİNLİKLERİ

10-17 Aralık 2020 İNSAN HAKLARI HAFTASI

Şubemiz tarafından hafta kapsamında yapılan etkinlikler:

- **15 Aralık 2020** – İnsan Hakları Haftası Söyleşileri-3 “Covid-19 Salgını sonrası Dünya ve Türkiye: Daha fazla otoriterleşme mi, daha fazla demokratikleşme mi?” teması ile gerçekleştirildi.

Moderatör: İrfan Aktan- Gazeteci

Konuşmacılar: Prof. Dr. Nilgün Toker - Prof. Dr. Hamit Bozarslan

Saat: 20.00 (Canlı Yayın)

- **14 Aralık 2020** – İnsan Hakları Haftası Söyleşileri-2 “Türkiye’de Hak Mücadelesi Başarılar, Hayal Kırıklıkları, Zorluklar ve Tehditler” teması ile gerçekleştirildi.

Moderatör: Av.Cihan Aydın-Diyarbakır Barosu Başkanı

Konuşmacılar

Prof. Şebnem Korur Fincancı-TTB Merkez Konseyi Başkanı

Av. Öztürk Türkdoğan İHD Eş Genel Başkanı

Saat: 20.00 (Canlı Yayın)

- **11 Aralık 2020** – İnsan Hakları Haftası kapsamında “İnsan hakları savunucusuyum; çünkü, herkesin insan onuruna yakışır bir muamele görmeye hakkı vardır” yazılı dövizler paylaşıldı.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ
2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **11 Aralık 2020** – İnsan Hakları Haftası Söyleşileri-1 “Covid-19 ve Hapishanelerde Artan İhlalleri” teması ile gerçekleştirildi.

Moderatör: İHD Genel Başkan Yardımcısı Rehşan Bataray

Konuşmacılar:

HDP Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu

CHP Milletvekili Sezgin Tanrıkulu

Saat:20.00 (Canlı Yayın)

- **10 Aralık 2020** – 10-17 Aralık İnsan Hakları Haftası nedeniyle, kentteki hak örgütleri olarak ortak basın açıklaması gerçekleştirdik.

10-17 Aralık 2021 İNSAN HAKLARI HAFTASI

Her yıl çeşitli etkinliklerle kutlanan 10-17 Aralık İnsan Hakları Haftası 2021 yılında, İnsan Hakları Derneği (İHD) Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Barosu, Türkiye İnsan hakları Vakfı (TİHV) Diyarbakır Temsilciliği ve Diyarbakır Tabip Odası’nın ortaklaşa düzenlediği etkinliklerle kutlandı.

- **10 Aralık 2021** – İnsan Hakları Haftası kapsamında, Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde saat 12.00’da ortak basın açıklaması yapıldı.
- **11 Aralık 2021** – “Hukuk ve Sağlık Boyutuyla Cezaevleri ve Hasta Tutsaklar” konulu panel Avukat Destina Yıldız ve Prof. Dr. Ümit Biçer’in katılımı ile Tahir Elçi Konferans Salonu’nda saat 14.00’da gerçekleştirildi.
- **13 Aralık 2021** – Hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine dair Diyarbakır D Tipi Hapishanesi önünde saat 12.30’da ortak basın açıklaması yapıldı.
- **13 Aralık 2021** – Hasta mahpuslara ve tutuklu bulunan siyasetçilere Merkez PTT binasından saat 13.30’da kartlar postalandı.
- **14 Aralık 2021** – Nosema isimli film ve KUİRFEST seçkisinden (Free Fun, Mamaville, Gitmek, Komşu, Sudan Çıkmış Balık, Mamoste) kısa filmler Amed Şehir Tiyatrosu’nda saat 16.00-19.30 arası gösterildi.
- **15 Aralık 2021** – “Haklarınızı Biliyor musunuz” konulu broşürleri saat 12.00’da çeşitli yerlerde dağıtıldı.
- **16 Aralık 2021** – “Kadınların Adalete Erişim Hakkı” konulu broşür dağıtımı saat 12.00’da çeşitli yerlerde dağıtımı sağlandı.

- **16 Aralık 2021** – Amed Şehir Tiyatrosu’nda saat 16.00-19.00 arası film gösterimi (İçindeki Domuzu Sakinleştirmek, Bir Tribün Hikayesi, Sınıra Akortlamak, Brindarım, Ölümüne Boşanmak) gerçekleştirildi.
- **17 Aralık 2021** – Diyarbakır Barosu için Rawest Araştırma Şirketi tarafından hazırlanan “Diyarbakır’ın İnsan Hakları Algısı” raporu Tahir Elçi Konferans Salonu’nda saat 11.00’da paylaşıldı.
- **17 Aralık 2021** – Mülteci hakları üzerine mültecileri bilgilendirme toplantısı Olimpiyat Düşün Salonu’nda saat 13.00’da yapıldı.

10-17 Aralık 2022 İNSAN HAKLARI HAFTASI

Her yıl çeşitli etkinlikler ile kutlanan 10-17 Aralık İnsan Hakları Haftası etkinlikleri 2022 yılında kentteki sivil toplum ve meslek örgütleri ile düzenlendi.

- **10 Aralık 2022** – İnsan Hakları Haftası kapsamında, Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde saat 11.00’da ortak açıklama yapıldı.
- **10 Aralık 2022** – Koşuyolu Parkı Yaşam Hakkı Anıtı önünde saat 12.00’da gerçekleşen kayıp yakınları eylemine destek sunuldu.
- **11 Aralık 2022** – Hasta mahpus yakını ailelerin Koşuyolu Parkı’nda yaptığı haftalık basın açıklamasına katılım sağlandı.
- **12 Aralık 2022** – “Haklarınızı biliyor musunuz” el kitapçığı ve broşürleri Şêx Said Meydanı ve Gazi Caddesi’nde saat 12.00’da dağıtıldı.
- **13 Aralık 2022** – Hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine ilişkin Diyarbakır Hapishanesi önünde saat 12.30’da ortak basın açıklaması yapıldı.

- **13 Aralık 2022** – Hasta mahpuslara Büyük Postaneden saat 13.30’da kart-postal gönderimi gerçekleştirildi.
- **14 Aralık 2022** – “Haklarımızı biliyor ve savunuyoruz – Kadın hakları için dayanışmaya” broşürleri Sur’da saat 12.00’da dağıtıldı.
- **14 Aralık 2022** – “Adalet İçin” isimli belgesel saat 17.30’da Tahir Elçi Konferans Salonunda gösterildi.
- **15 Aralık 2022** – Mülteci Hakları konulu panel Tahir Elçi Konferans Salonunda saat 14.00’da gerçekleştirildi.
- **16 Aralık 2022** – TİHV 13. İnsan Hakları Belgesel Film Günleri, Mordem Sanat Merkezi’nde saat 17.00-21.00 arası gerçekleşti.
- **17 Aralık 2022** – İnsan Hakları ve Barış Çalıştayı, Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası Konferans Salonunda yapıldı.

DİYARBAKIR'DA BULUNAN KURUMLARLA YAPILAN ORTAK FAALİYETLER

- **29 Nisan 2023** – Hak, emek ve meslek örgütleri olarak, kentimizde hak savunuculuğuna ve sivil alana yönelik artan baskı politikalarına karşı Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **27 Nisan 2023** – Yaklaşan 14 Haziran Cumhurbaşkanlığı ve genel seçimler öncesi “Demokratik ve Adil Bir Seçim Süreci İstiyoruz” başlı ile ortak yazılı açıklama yayınlandı.

- **25 Nisan 2023** – Diyarbakır'da yapılan ev baskınlarında gözaltına alınan ve aralarında şube yöneticilerimiz Av. Eylül ÖZGÜLTEKİN ve Av. Gurbet ÖZBEY ÖNER ile üyelerimizin de bulunduğu çok sayıda insan hakları savunucusu, basın emekçisi, sanatçı, siyasetçi ve avukat için Diyarbakır Adliyesi önünde ortak basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **12 Nisan 2023** – Bileşeni olduğumuz Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu'nun 6 Şubat Maraş merkezli deprem sonrası kurduğu “Deprem Kriz Merkezi” raporu yayınlandı.
- **6 Mart 2023** – Bileşeni olduğumuz Diyarbakır Kent Koruma ve Dayanışma Platformu'nun Amedspor'un maruz kaldığı saldırıya karşı Amedspor Tesisleri'nde ortak basın açıklaması gerçekleştirildi.

- **22 Şubat 2023** – Şubemiz, Diyarbakır Barosu ve ÖHD Diyarbakır Şubesi tarafından oluşturulan heyetin, Adıyaman’da depremzedelere gönüllü yardım eden 5 yurttaş’a yönelik işkence ve kötü muamele iddialarına dair inceleme ve tespit raporu yayınlandı.
- **21 Şubat 2023** – Diyarbakır Çocuk Hakları Odaklı Kriz Yönetim Ağı, 6 Şubat 2023 Depremi Sonrası Diyarbakır’da Oluşturulan Geçici Barınma Alanlarındaki Çocukların Durumuna İlişkin Görüşme Raporu yayınlandı.
- **19 Şubat 2023** – Depremi ardından kayıp veya kaçırılmış çocuklar ile depremde etkilenen çocukların başka kurum ve kuruluşlara yerleştirildiğine yönelik iddialar ve Diyanet İşleri Başkanlığının sayfasında yayımlanan açıklamaya dair bileşeni olduğumuz Diyarbakır Çocuk Hakları Odaklı Kriz Yönetim Ağı yazılı açıklama yayınladı.
- **25 Kasım 2022** – Şubemiz Kadın Komisyonu’nun da bileşeni olduğu Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı, «2022 Diyarbakır Raporu»nu Diyarbakır Barosu Adli Yardım binasında düzenlediği basın toplantısı ile paylaştı.
- **19 Ekim 2022** – Hürriyet Gazetesi köşe yazarı Abdulkadir Selvi’nin bölgedeki sivil toplum örgütlerini hedef göstermesine karşı ortak yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **28 Eylül 2022** – Ceylan Önkol’un katledilişinin 13’üncü yıl dönümünde Diyarbakır Adliyesi önünde sivil toplum örgütleri ile gerçekleştirilen ortak basın açıklaması ile cezasızlık uygulamalarına son verilmesi çağrısı yapıldı.

- **15 Eylül 2022** – Şubemiz ve sivil toplum örgütleri, «Hasta mahpuslar serbest bırakılsın» talebiyle, Diyarbakır Adliyesi önünde ortak basın açıklaması gerçekleştirdi.
- **1 Eylül 2022** – Bölgede faaliyet yürüten sivil toplum, emek ve meslek örgütleriyle birlikte 1 Eylül Dünya Barış Günü vesilesiyle “BARIŞ HEMEN ŞİMDİ” talebi ile Şeyh Said Meydanı’nda ortak basın açıklaması yapıldı.
- **24 Ağustos 2022** – Derneğimiz ile 34 sivil toplum örgütü “Kayyım Hukuk-suzluğuna Karşı Demokratik Bir Gelecek İnşa Etme Çağrısı”nda bulundu.
- **27 Haziran 2022** – Batman’da 4 Eylül 1994’te katledilen üyemiz, DEP Mil-letvekili Mehmet Sincar’ın failinin yargılandığı davanın görülen duruşması ardından Diyarbakır Adliyesi önünde ortak basın açıklaması yapıldı.
- **26 Haziran 2022** – 26 Haziran “İşkence Görenlerle Dayanışma Günü” ka-samında Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde ortak basın açıklaması yapıldı.
- **22 Haziran 2022** – Batman’da 4 Eylül 1994 tarihinde katledilen DEP Mil-letvekili Mehmet Sincar’ın failinin yargılandığı davanın 27.06.2022 tarihli duruşması öncesi Tahir Elçi Konferans Salonu’nda ortak basın toplantısı gerçekleştirildi.
- **13 Haziran 2022** – Diyarbakır’da 8 Haziran 2022 tarihinde gözaltına alınan 21 Kürt basın emekçisine ilişkin sivil toplum örgütleri ile ortak yazılı basın açıklaması yayınlandı.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **20 Mayıs 2022** – Şubemiz Kadın Komisyonu'nun da bileşeni olduğu Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı tarafından kadınlara yönelik şiddete ilişkin Dağkapı Meydanı'nda basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **13 Mayıs 2022** – Şubemizin de içerisinde yer aldığı hak örgütleri, 15 Mayıs Kürt Dil Bayramı'nı Diyarbakır Adliyesi önünde yaptığı ortak basın açıklamasıyla kutladı.
- **22 Nisan 2022** – Şubemiz ve hak örgütleri hapisanelerde yaşanan hak ihlallerine karşı Diyarbakır Adliyesi önünde ortak basın açıklaması yaptı.
- **12 Nisan 2022** – Şubemiz Kadın Komisyonu'nun da bileşeni olduğu Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı, 16.03.2022 tarihinde gözaltına alınan 24 kadının -gözaltı aşaması ve daha sonra 11'inin tutuklanması sürecinde yaşadığı hak ihlallerine dair raporunu şube binamızda gerçekleştirdiği basın toplantısı ile açıkladı.
- **11 Nisan 2022** – Türkiye tarihinde yaşanan yaşam hakkı ihlalleri, işkence, zorla kaybetme, zorla göç gibi konularda yüzleşme ve hakikat için kente bulunan sivil toplum örgütleri ile ortak çağrı yapıldı.
- **31 Mart 2022** – Diyarbakır Valiliğinin 26.03.2022 tarihli 10 günlük eylem ve etkinlik yasağı kararına karşı, şubemizin de aralarında yer aldığı hak, emek ve meslek örgütleri ortak yazılı açıklama yayınladı.
- **25 Mart 2022** – Şubemiz Kadın Hakları Komisyonu'nun da bileşeni olduğu Şiddetle Mücadele Ağı, Newroz'da kadınlara ve LGBTİ+lara yönelik hak ihlallerine dair Diyarbakır Barosu Adli Yardım binasında ortak basın toplantısı gerçekleştirildi.
- **17 Mart 2022** – İHD Eş Genel Başkanımız Eren Keskin, şubemiz Kadın Komisyonu ve kentin kadın örgütleri ile birlikte Diyarbakır'da gözaltına alınan 24 kadın için şube binamızda açıklama yapıldı.
- **21 Şubat 2022** – Şubemiz, kadın dernekleri, sivil toplum örgütlerinin kadın komisyonları ve merkezleri ile Aysel Tuğluk ve tüm hasta mahpusların durumuna ilişkin Diyarbakır Adliyesi önünde ortak basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **16 Şubat 2022** – Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) Diyarbakır Şubesi ve Diyarbakır Barosu ile ortak hazırladığımız, «Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Hapishanesi Hak İhlalleri Raporu» Diyarbakır Adliyesi önünde açıklandı.

- **27 Aralık 2021** – Diyarbakır’da sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte “Mahpusların sağlığa erişim hakları sağlanmalı” talebiyle Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde ortak basın açıklaması yapıldı.
- **23 Aralık 2021** – Diyarbakır 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kendisine işkence ve kötü muamele uygulandığı tespit edilen Mehmet Kaya isimli mahpusun durumuna ilişkin şubemiz, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği ve Diyarbakır Barosu tarafından ortak rapor hazırlanıp basın açıklaması yapıldı.

- **1 Eylül 2021** – 1 Eylül Dünya Barış Günü vesilesiyle, sivil toplum kuruluşları ve meslek odalarının katılımıyla Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde ortak basın açıklaması yapıldı.
- **18 Ağustos 2021** – Bileşeni olduğumuz Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı ile Ulusal ve Uluslararası toplumu Afgan kadınları ve çocuklarını Taliban yönetimi ile yalnız bırakmama çağrısı yapıldı.
- **31 Temmuz 2021** – Konya’nın Meram ilçesinde Dedeoğlu ailesine yönelik gerçekleştirilen ırkçı ve silahlı saldırı olayına tepki göstermek amacıyla Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde sivil toplum kuruluşları tarafından ortak basın açıklaması düzenlendi.
- **28 Temmuz 2021** – Bileşeni olduğumuz Diyarbakır Sivil Toplum Pandemi Koordinasyonu tarafından, aşı konusunda kamuoyunu bilgilendirmek ve kentimizdeki aşılama oranlarının artırılması amacıyla gerçekleştirilen basın açıklamasına katılım sağladık.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **1 Temmuz 2021** – Bileşeni olduğumuz ‘Açlık Grevlerini İzleme ve Takip Koordinasyonu” tarafından hapishanelerinde hak ihlallerine ilişkin (Diyarbakır, Elazığ, Şanlıurfa, Siverek, Bayburt, Erzincan, Malatya ve Elbistan) hazırlanan tespit raporu kamuoyuna açıklandı.
- **26 Haziran 2021** – “İşkence Görenlerle Dayanışma Günü”ne ilişkin Diyarbakır Tabip Odası ve TİHV Diyarbakır Temsilciliği ile Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde basın açıklaması yapıldı.
- **17 Haziran 2021** – HDP İzmir İl Örgütü binasına yönelik silahlı saldırıda katledilen Deniz Payraz için kentteki sivil toplum ve meslek örgütleri ile ortak basın toplantısı düzenlendi.
- **11 Mayıs 2021** – Bileşeni olduğumuz Diyarbakır Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ağı ile İstanbul Sözleşmesi’nin cumhurbaşkanlığı fesih kararına ilişkin ortak yazılı basın açıklaması yapıldı.
- **21 Nisan 2021** – Şubemiz, TİHV Diyarbakır Temsilciliği ve Diyarbakır Tabip Odası heyeti olarak Lice İlçesi Dibek ve Arıklı köylerinde, kolluk tarafından yurtttaşlara kötü muamelede bulunduğu ve keyfi gözaltı yapıldığı iddialarına ilişkin inceleme çalışmalarında bulunduk.
- **16 Nisan 2021** – TİHV Diyarbakır Temsilciliği, Özgürlük için Hukukçular Derneği ve Diyarbakır Barosu olarak oluşturduğumuz heyetle, Sur İlçesi Satı Köyü Zorova Mezrasında kolluk tarafından köylülere yönelik kötü muamele ve keyfi gözaltı iddialarını yerinde inceledik.
- **19 Mart 2021** – HDP’ye kapatma davası ve HDP üyesi milletvekillerinin dokunulmazlıklarının kaldırılmasına ilişkin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri kentlerindeki kurum ve kuruluşlar ile ortak yazılı açıklama yayınlandı.
- **8 Şubat 2021** – Bileşeni olduğumuz “Açlık Grevleri Takip ve İzleme Koordinasyonu” tarafından hapishanelerde süren açlık grevlerine ilişkin basın açıklaması yapıldı.
- **4 Şubat 2021** – Hapishanelerde 70 gündür devam eden açlık grevi eylemlerine ilişkin şubemiz, Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası ve TİHV Diyarbakır Temsilciliği ortak basın toplantısı gerçekleştirdi.
- **24 Ocak 2021** – Şubemiz ve Diyarbakır Barosu tarafından oluşturulan heyet, Kandıra, Silivri ve Edirne Hapishanelerinde bulunan siyasetçiler ile gerçekleştirilen görüşmelere ilişkin basın açıklaması yapıldı.

- **24 Aralık 2020** – İçişleri Bakanlığına çeşitli alanlarda faaliyet yürüten derneklere kayyım atama yetkisi veren yasal düzenlemeye ilişkin kentteki sivil toplum örgütleri ile basın toplantısı düzenlendi.

- **22 Aralık 2020** – Diyarbakır'da sığınmacı olarak yaşayan Suriye vatandaşı E.B'ye yönelik cinsel taciz iddiaları ve kendisine, ailesine yönelik tehditlere ilişkin sivil toplum örgütleri ile ortak yazılı açıklama yayınlandı.
- **4 Aralık 2020** – TTB Yüksek Onur Kurulu üyesi Dr. Şeyhmus Gökalp'in tutuklanmasına karşı Diyarbakır Tabip Odası, Diyarbakır Barosu, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır, Hak İnisiyatifi Diyarbakır Şubesi ile ortak basın açıklaması yapıldı.
- **18 Eylül 2020** – Diyarbakır 1 ve 2 Nolu Hapishanelere ilişkin ilişkin Diyarbakır Barosu, İHD Diyarbakır Şubesi, ÖHD Diyarbakır Şubesi ve TUAY-DER tarafından hazırlanan ortak rapor, düzenlenen bir basın toplantısıyla kamuoyuna açıklandı.
- **5 Eylül 2020** – Sakarya'da kürt mevsimlik tarım işçilerine yönelik ırkçı ve ayrımcı saldırı karşı sivil toplum örgütleri ile ortak basın açıklaması yapıldı.
- **1 Eylül 2020** – Diyarbakır'da bulunan sivil toplum kurumları ile şube binamızda 1 Eylül Dünya Barış Günü'ne ilişkin basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **23 Temmuz 2020** – Diyarbakır'da 2 çocuğu ile birlikte hapishanede tutulan E.O'nun serbest bırakılması için yazılı ortak basın açıklaması yayınlandı.

KATILIM SAĞLANAN DİĞER FAALİYETLER

- **12 Haziran 2023** – Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eşbaşkanı, şubemiz üst kurul delegesi Selçuk Mızraklı'nın tutuklu yargılandığı davanın Yargıtay bozma kararı üzerine ikinci duruşmasına şubemiz yönetim kurulu üyeleri katılım sağladı.
- **17 Mayıs 2023** – 2015 yılında polis zırhlı aracından açılan ateş sonucu katledilen 12 yaşındaki Helin Hasret Şen'in faili polisin yargılandığı davanın 5. Duruşması'na Hukuk Komisyonu üyelerimiz katıldı.

- **11 Mayıs 2023** – Cizre'de 9 Ekim 2009 tarihinde atılan gaz kapsülünün başına isabet etmesi sonucu yaşamını yitiren 2 yaşındaki Mehmet Uytun'un faili kolluk görevlisi hakkında Cizre 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın duruşmasına Hukuk Komisyonumuz üyeleri katıldı.
- **2 Mayıs 2023** – Cizre'de 9 Ekim 2009 tarihinde atılan gaz kapsülünün başına isabet etmesi sonucu yaşamını yitiren 2 yaşındaki Mehmet Uytun'un faili kolluk görevlisi hakkında Cizre 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın duruşmasına Hukuk Komisyonumuz üyeleri katıldı.
- **25 Mart 2023** – Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezi (DİTAM), Tigris Diyalogları kapsamında düzenlediği "Türkiye Siyasetinde Kürtler ve Seçimler" başlıklı toplantıya şubemiz sekreteri Yakup Güven katıldı.
- **19 Mart 2023** – Şube yönetim kurulu üyelerimiz, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Diyarbakır Şubesinin 3. Olağan Kongresine katıldı.

- **15 Mart 2023** – Diyarbakır Büyükşehir Belediye Eşbaşkanı, şubemiz üst kurul delegesi Selçuk Mızraklı'nın tutuklu yargılandığı davanın Yargıtay bozma kararı üzerine Diyarbakır 9. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen ilk duruşmasına katılım sağlandı.
- **9 Mart 2023** – Şenyaşar Ailesinin 2'inci yıla giren Adalet Nöbeti eylemine şube yönetim kurulu üyelerimiz katıldı.
- **17 Ocak 2023** – Şenyaşar ailesinden üç kişinin yaşamını yitirdiği olaya ilişkin 4 yıl sonunda açılan ve Malatya 5. ACM'de görülen davanın ilk duruşmasına şube başkanımız Av. Abdullah Zeytun ve şube sekreterimiz Av. Yakup Güven katıldı.
- **3 Ocak 2023** – Şırnak'ın Cizre İlçesi'nde gaz kapsülünün başına isabet etmesi sonucu yaşamını yitiren bebek Mehmet Uytun'un faili kolluk görevlisi hakkında Cizre 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın duruşmasına katılım sağlandı.
- **28 Aralık 2022** – Roboski Katliamının 11'inci yıldönümünde bölge şubeleri ile birlikte Roboski'de yapılan anmaya katılım sağlandı.
- **10 Aralık 2022** – KESK Amed Şubeler Platformunun, kamu personellerinin görevinden ihraç edilmesine yol açan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin (KHK) 35. maddesine karşı gerçekleştirdikleri eyleme katılım sağlandı.
- **8 Aralık 2022** – Diyarbakır Tabip Odası tarafından düzenlenen, “Şebnem Hocaya Özgürlük, TTB Susmadı, Susmayacak!” nöbet eyleminin ikinci haftasına şubemiz yönetim kurulu üyeleri katıldı.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **1 Aralık 2022** – Şubemiz üst kurul delegesi, Diyarbakır Barosu önceki dönem başkanlarından Mehmet Emin Aktar'ın yargılandığı davanın duruşmasına katılım sağlandı.
- **24 Ekim 2022** – Şubemiz başkanı Abdullah Zeytun, derneğimizin üyesi olduğu Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu'nun (FİDH) Paris'te gerçekleşen 41. Genel Kurulu'na Eş Genel Başkanımız Öztürk Türkdoğan ile katılım sağladı.
- **2 Eylül 2022** – Bileşeni olduğumuz Şiddetle Mücadele Ağı ile birlikte, evli olduğu erkeğin silahlı saldırısına uğrayıp hayati tehlikeyi atlatarak yaşama tutunan Gülizar Karaman'ın davasına katılım sağlandı.
- **13 Haziran 2022** – Diyarbakır'da gözaltında bulunan 22 Kürt basın emekçisi için yapılan açıklamaya, Şubemiz Kadın Komisyonu üyeleri katıldı.
- **25 Nisan 2022** – Faili meçhul cinayetle katledilenlerin gömüldüğü Newala Qesaba bölgesinin yapılaşmaya açılmasına karşı hak örgütleri ile Newala Qesaba bölgesinde ortak basın açıklaması yapıldı.
- **23 Nisan 2022** – Demokratik Gelişim Enstitüsü (DPI) ve Diyarbakır Ticaret ve Sanayi Odası iş birliğiyle gerçekleştirilen “Türkiye’de Barışın Kâr Payını Haritalandırmak: Barışın Alt Yapısı Olarak Ortak Ekonomik Çıkarlar” başlıklı toplantıya Eş Genel Başkanımız Öztürk Türkdoğan ve Şube Başkanımız Abdullah Zeytun katıldı.
- **12 Mart 2022** – Diyarbakır Tabip Odası tarafından 1996 yılından bu yana verilen, jürileri arasında şubemizin de olduğu “Barış Dostluk ve Demokrasi Ödülü” Urfa Adliyesi önünde adalet mücadelesini sürdüren Emine Şenyaşar'a takdim edildi. Törene, Şube Yönetim Kurulu üyelerimiz katılım sağladı.
- **9 Mart 2022** – Şenyaşar Ailesi'nin Urfa Adliyesi önünde sürdürdükleri Adalet Nöbeti'nin birinci yıl dönümü eylemine, Bölge Temsilcimiz Tahir Saçaklıdır ve Yönetim Kurulu üyelerimiz Ezgi Sıla Demir, Ercan Yılmaz ve Büşra Eylül Özgültekin katıldı.
- **27 Şubat 2022** – Kontrgerilla tarafından 1993 yılında kaçırılarak katledilen İHD Elazığ Şube Başkanımız Av. Metin Can ve Şube üyemiz Dr. Hasan Kaya'yı mezarları başında gerçekleşen anmaya katılım sağlandı.
- **24 Ocak 2022** – HDP İzmir il binasına gerçekleştirilen saldırı ve Deniz Poyraz'ın katledildiği davanın 2. duruşmasına şube başkanımız Av. Abdullah Zeytun katıldı.

- **17 Şubat 2022** – Eş Genel Başkanımız Av. Eren Keskin hakkında, insan hakları faaliyetlerinin yargılama konusu yapılarak Dersim 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın duruşmasına katılım sağlandı.
- **22 Şubat 2022** – Eş Genel Başkanımız Öztürk Türkoğlu hakkında, insan haklarına yönelik çalışmaları nedeniyle Ankara 19. Ağır Ceza Mahkemesi'nde açılan davanın duruşmasına katılım sağlandı.
- **29 Aralık 2021** – Şubemiz Hukuk Komisyonu üyesi Av. Yakup Güven HDP İzmir İl Binasına yapılan ırkçı saldırıda katledilen Deniz Poyraz dosyasının ilk duruşmasına katılım sağladı.
- **28 Aralık 2021** – İHD Diyarbakır Şube Yönetim Kurulu Üyelerimiz ve İHD Bölge Temsilcimiz, Roboski Katliamı'nın 10. yılı anmasına katıldı.
- **18 Aralık 2021** – KESK'in "Geçinemiyoruz! İnsanca Yaşam, Emekten ve Halktan Yana Bütçe İçin Omuz Omuza" şiarıyla Diyarbakır İstasyon Meydanı'nda düzenlenen mitinge, şubemiz yönetim kurulu olarak katılım sağlayarak destek ve dayanışmada bulunuldu.
- **22 Kasım 2021** – Diyarbakır Barosunda başlattıkları nöbet eylemini 7 gündür sürdüren mahpus yakınları, derneğimiz Genel Başkan Yardımcısı Rehşan Bataray Saman ile Şubemiz Başkanı Abdullah Zeytun'un aralarında bulunduğu heyetimiz tarafından destek ve dayanışmada bulunmak amacıyla ziyaret edildi.
- **28 Ekim 2021** – 2016 yılında OHAL yetkisine dayanılarak çıkarılan Kanun Hükmündeki Kararnamelerin (KHK) yıl dönümünü nedeniyle, Amed Emek ve Demokrasi Platformu tarafından Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde gerçekleştirilen basın açıklamasına, dayanışmada bulunmak üzere katılım sağlandı.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **24 Eylül 2021** – Urfa Adliye binası önünde 200 gündür adalet talebiyle nöbet eylemi sürdüren Şenyaşar ailesine destek ve dayanışmada bulunmak amacıyla Şubemiz Yönetim Kurulu Hukuk Komisyonu üyeleri adalet nöbeti eylemini ziyaret ederek gerçekleştirilen basın açıklamasına katılım sağladı.
- **1 Eylül 2021** – Derneğimizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunan şube ve temsilciliklerden oluşturduğumuz heyetle, Urfa Adliye binası önünde 176 gündür adalet talebiyle nöbet eyleminde bulunan Şenyaşar ailesi ziyaret edildi.
- **29 Temmuz 2021** – Dicle Toplumsal Araştırmalar Merkezi’nin (DİTAM) “Toplumsal Barış Ağı” çalışmaları kapsamında gerçekleştirdiği “Barışı ıskalamadan geleceği kurmak” konulu toplantısına Şube Başkanımız Av. Abdullah Zeytun tarafından katılım sağlandı.
- **24 Temmuz 2021** – Şubemizin de bileşeni olduğu Diyarbakır Sivil Toplum Pandemi Koordinasyon Kurulu Üyeleri, Aşı konusunda kamuoyunu bilgilendirmek için izlenecek yol ve yöntemleri görüşmek üzere DTSO binasında bir araya geldi.
- **13 Temmuz 2021** – Şubemiz tarafından Halkların Demokratik Partisi’nin (HDP) kentteki sivil toplum örgütleri temsilcileriyle düzenlediği toplantıya katılım sağlandı.

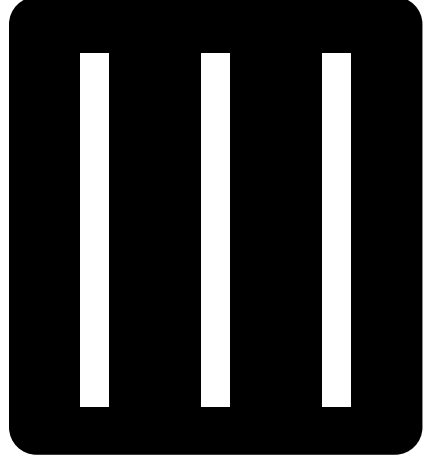
- **10 Temmuz 2021** – Şube başkanımız Abdullah Zeytun, 30 yıl önce JİTEM tarafından katledilen üyemiz Vedat Aydın’ın mezarı başında yapılan anmaya katıldı.

- **28 Nisan 2021** – Emine Şenyaşar ve oğlu Ferit Şenyaşar'ın Urfa Adliyesi önünde 51 gündür sürdürdükleri adalet nöbetine, Eşgenel Başkan Yardımcımız Rehşan Bataray Saman, Bölge Temsilcimiz Abdusselam İnceören ve Şube yöneticimiz Ezgi Sıla Demir tarafından destek ve dayanışma ziyaretinde bulunuldu.
- **28 Kasım 2020** – 28 Kasım 2015 tarihinde katledilen Diyarbakır Baro Başkanı, derneğimiz üyesi ve insan hakları savunucusu Tahir Elçi için dört ayaklı minare önünde gerçekleştirilen anmaya katılım sağladık.
- **25 Kasım 2020** – Bileşeni olduğumuz 'Diyarbakır Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ağı' tarafından hazırlanan 'Diyarbakır Kadına Yönelik Şiddet Raporu'nun açıklandığı basın toplantısına katılım sağladık.
- **25 Kasım 2020** – TTB Yüksek Onur Kurulu, derneğimiz üyesi Dr. Şehmus Gökalp'in hukuka aykırı şekilde tutuklanması nedeni ile Şube Yönetim Kurulumuz Diyarbakır Tabip Odası'na dayanışma ziyaretinde bulundu.
- **1 Eylül 2020** – 2020-2021 adli yılı açılışı vesilesiyle Diyarbakır Barosu'nun adliye binası önünde gerçekleştirdiği basın açıklamasına katılım sağlandı.
- **19 Temmuz 2020** – Diyarbakır Tabip Odası'nın yapılan Olağan Genel Kurulu'na katılım sağlandı.
- **10 Temmuz 2020** – Diyarbakır'da 5 Temmuz 1991 tarihinde gece yarısı silahlı kişilerce evinden alınarak katledilen insan hakları savunucusu ve siyasetçi Vedat Aydın için mezarlık başında yapılan anmaya katılım sağlandı.

BÖLÜM

2020 – 2023 DÖNEMİ

KOMİSYONLARIMIZIN FAALİYETLERİ

HUKUK KOMİSYONU

Komisyon Üyeleri

Av. Yakup GÜVEN, Av. Derya YILDIRIM, Av. Ercan YILMAZ, Av. Yusuf ERDOĞAN, Av. Büşra Eylül ÖZGÜLTEKİN, Av. Jiyan ORMANLI, Av. Gurbet ÖZBEY

Hukuk Komisyonumuz, hak ihlalleri ve mağduriyetlerin en üst düzeyde yaşandığı bu süreçte, başvuruculara hukuki destekte bulunmuştur. Farklı hak türlerinin ihlali neticesinde devam eden haksızlıklara karşı mağdurlara hukuki danışmanlık hizmeti sağlanmış, mağdur ve yakınlarının adli makamlara ulaşmaları konusunda kendilerine yardımcı olunmuştur. Özellikle belli hak başlıklarındaki başvurularda mağdurların tüm hukuki başvuruları yapılmış, hukuki süreçlerin takipçisi olunmuş, ulusal ve uluslararası hukuk mekanizmalarına başvuruların taşınması için sürecin takipçisi olunmuştur.

Komisyonumuz, niteliği itibarıyla dernek faaliyetlerine konu tüm hak ihlallerine karşı yürütülen çalışmalarda aktif özne olmuştur. Derneğin çalışma alanına hak ihlalleri konusunda faaliyet yürüten diğer komisyonlarımızla sürekli ortak hareket etmiş ve bu işbirliğiyle süreçler takip edilmiştir. İşkence, yargısız infaz, insanlığa karşı suçlar, toplumsal olaylar sırasında kolluk güçlerince yapılan müdahaleler sonucu yaşanan ölüm veya yaralanma olaylarında soruşturma dosyalarının takibi, gerekli itirazların yapılması ve dosyaların Anayasa Mahkemesi ile Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) taşınması, uluslararası mekanizmalara taşınması konusunda yoğun çalışmalar yürütmüştür.

Özellikle işkence ve kötü muamele iddiaları ile hapisanelerde meydana gelen hukuk dışı uygulamalara ilişkin yapılan başvurular veya basın vasıtasıyla haberdar olunan vakalar konusunda komisyonumuz tarafından oluşturulan heyetlerle yerinde

inceleme yapılarak tespitler raporlanmış ve suç duyurularında bulunulmuştur. Bu dosyaların davaya dönüşmesi ve sorumluların yargılanması için dosyalara talep ve deliller sunma konusunda yoğun ve titiz çalışmalar yürütülmüştür.

Cinsel saldırıya ve şiddete maruz kalan, bu şiddet sonucu katledilen kadın ve cinsel istismar mağduru çocukların dosyalarının takibi konusunda destek sunulmuş, dosyalarının takibi sağlanmıştır.

Hak ihlallerinin görünür kılınması, toplumsal duyarlılığın oluşması ve ihlallerin önlenmesine yönelik çok sayıda basın açıklaması ve basın toplantısı düzenlenmiş, televizyon programlarına katılım sağlanmıştır.

Bu dönem, “JİTEM Ana Dava” ve bu dava ile birleştirilen “Musa Anter Cinayeti Davası”, “Lice Davası” gibi geçmişle yüzleşme olarak tanımladığımız davalar ve sokağa çıkma yasakları sırasında yaşam hakkı ihlal edilen Helin Hasret ŞEN isimli çocuğun öldürülmesi ile ilgili açılan kamu davası aktif olarak takip edilmiştir. Öte yandan Şırnak’ın Cizre ilçesinde kolluk görevlilerinin kullandığı gaz fişeginin başına isabet etmesi sonucu yaşamını yitiren Mehmet UYTUN isimli bebeğin öldürülmesi ile ilgili açılan dava aktif olarak takip edilmiştir.

Komisyonumuz tarafından 2021 yılı içerisinde, Konya’da Dedeoğlu ailesinden yedi kişinin katledilmesi ile İzmir’de Halkların Demokratik Partisi il binasına yapılan saldırıda Deniz Poyraz’ın katledilmesine ilişkin görülmekte olan davalar ve benzer nitelikteki birçok davanın duruşmalarına katılarak takipleri yapılmıştır.

Komisyonumuz, yaşam hakkı ve vücut dokunulmazlığının ihlal edildiği olaylarda olayın meydana geldiği yerlere gitmiş, olayla alakalı kapsamlı veriler toplamış ve raporlar hazırlamıştır.

Diyarbakır’ın Çermik ilçesinde 01.04.2023 tarihinde Mikail Ekinci isimli yurttaşın kolluk görevlileri tarafından açılan ateş sonrası yaşamını yitirmesi ve aynı olayda aile fertlerinin işkenceye maruz kalmasına ilişkin komisyonumuz, İşkenceyi Önleme Komisyonu ile ortaklaşa olayın olduğu yere gitmiş, olayın tanık ve mağdurlarıyla görüşüp konu hakkında kapsamlı raporunu hazırlamıştır.

Bunun yanında, aktif olarak takip ettiği bazı dosyalar şunlardır:

AD-SOYAD	OLAY BİLGİSİ
GÜLİSTAN TOPRAK	TOPLU MEZAR
MAHSUM BAYRAM	MAYIN SONUCU ÖLÜM
RECEP ÇELİK	HAPİSHANEDE ÖLÜM
MEHMET UYTUN	GAZ FİŞEĞİ İLE ÖLÜM

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ
2020-2023 FAALİYET RAPORU

AD-SOYAD	OLAY BİLGİSİ
CEYLAN ÖNKOL	HAVAN ATIŞI SONUCU ÖLÜM
UĞUR PAMUK	ŞÜPHELİ ASKER ÖLÜMÜ
RAFET ÇAKMAK	İŞKENCE
BEDRİYE DEMİR	ASKERİYEDEN AÇILAN ATEŞ SONUCU YARALANMA
B. Ş.	
H.İBRAHİM ORUÇ	GÖSTERİ SIRASINDA AÇILAN ATEŞ İLE ÖLÜM
UMUT PETEKKAYA	MAYIN SONUCU ÖLÜM
DAVUT PETEKKAYA	MAYIN SONUCU YARALANMA
İBRAHİM AYTEKİN	MAYIN SONUCU YARALANMA
HACI TÜRKEKUL	İŞKENCE
KADRİ ÇELİK	İŞKENCE
M.SABRİ AKAR	İŞKENCE
KAMİLE KOÇAĞA	EVİNE GAZ BOMBASI ATILMIŞ
M.ŞİRİN ÇİFTÇİ	YARGISIZ İNFAZ
SEYDULLAH KIRMIZIZAMBAK	İŞKENCE
MELİHA YASUL	ZORUNLU GÖÇ
SIDDIKA SÜLEYMANOĞLU	ZORUNLU GÖÇ
OSMAN DAMLA	ASKERİYEDEN AÇILAN ATEŞ SONUCU YARALANMA
KADRİ CEYHAN	PATLAYICI MADDE SONUCU YARALANMA
BULUT AYANA	HAPİSHANEDE HASTALIK
RAMAZAN ATAR	HAPİSHANEDE ÖLÜM
HAKKI ŞIK V.D.	İŞKENCE-KÖTÜ MUAMELE
VOLKAN MORAY	HAPİSHANEDE ÖLÜM
İBRAHİM ASLAN	GAZ FİŞEĞİ İSABET ETMESİ SONUCU YARALANMA
MELİHA BAYRAM	GAZ FİŞEĞİ İSABET ETMESİ SONUCU YARALANMA
ŞAHİN ÖNER	PANZER ÇARPMASI SONUCU ÖLÜM
MESHUT EŞEN	OKULDA İŞKENCE
MERVAN EŞEN	OKULDA İŞKENCE
HİKMET GÜNKAN	KÖY BOŞALTMA-5233
NEDİM KARACA	ÖLÜM
MEHMET ŞENYİT	GÖZALTINDA ÖLÜM

AD-SOYAD	OLAY BİLGİSİ
HASAN ARSLAN	FAİLİ MEÇHUL-ÖLÜM
NAZAR ÇETİNKAYA	PATLAMA SONUCU ÖLÜM
ABDULVAHİT KILIÇ	HAPİSHANEDE ÖLÜM
BARIŞ DEMİR	PATLAMA SONUCU YARALAMA
EKREM YALÇIN	TOPLU MEZAR
EMİNE YETİŞECEK	PATLAMA SONUCU YARALAMA
NAZLİCAN ÇETİNKAYA	PATLAMA SONUCU ÖLÜM
MIZGİN DEMİR	PATLAMA SONUCU ÖLÜM
EVİN DEMİR	PATLAMA SONUCU ÖLÜM
ŞİLAN DEMİR	PATLAMA SONUCU ÖLÜM
ZİLAN DEMİR	PATLAMA SONUCU ÖLÜM
FAİDE DEMİR	PATLAMA SONUCU ÖLÜM
HASAN MARANGOZ	PATLAMA SONUCU ÖLÜM
KADRİ CEYHAN	PATLAMA SONUCU YARALAMA
GÜLİZAR AKAT	GÖZALTINDA İŞKENCE VE TACİZ
ŞÜKRAN YILDIZ	GÖZALTINDA İŞKENCE VE TACİZ
B. G.	ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI
Z. B.	ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI
J. E.	ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI
S. B.	CİNSEL İSTİSMAR
CANAN TANIŞ	KADIN CİNAYETİ
İHD D.BAKIR ŞUBESİ	HABERLEŞME HAKKININ ENGELLENMESİ
M. S. Ö.	ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI
ALİ BULUT	GÖZALTINDA KAYIP
EKREM BULUT	GÖZALTINDA KAYIP
MUSTAFA BULUT	GÖZALTINDA KAYIP
FAHRİ BULUT	GÖZALTINDA KAYIP
REMEZAN BULUT	GÖZALTINDA KAYIP
BAHRİ ŞİMŞEK	GÖZALTINDA KAYIP
NESRETTİN YERLİKAYA	GÖZALTINDA KAYIP
TURAN DEMİR	GÖZALTINDA KAYIP
ÜMİT TAŞ	GÖZALTINDA KAYIP

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ
2020-2023 FAALİYET RAPORU

AD-SOYAD	OLAY BİLGİSİ
CELAL AZİZ AYDOĞDU	GÖZALTINDA KAYIP
ABDO YAMIK	GÖZALTINDA KAYIP
MEHMET ŞERİF AVAR	GÖZALTINDA KAYIP
BEHCET TUTUŞ	GÖZALTINDA KAYIP
MEHMET SALİH AKDENİZ	GÖZALTINDA KAYIP
MEHMET ŞAH ATALA	GÖZALTINDA KAYIP
HASAN AVAR	GÖZALTINDA KAYIP
MEHMET SELİM ÖRHAN	GÖZALTINDA KAYIP
CEZAYİR ÖRHAN	GÖZALTINDA KAYIP
HASAN ÖRHAN	GÖZALTINDA KAYIP
EDİP TANRIVERDİ	GÖZALTINDA ÖLÜM
FERMAN CİNGÖZ	GÖZALTINDA ÖLÜM
İSMAİL KARDAŞ	GÖZALTINDA İŞKENCE
HALİS SEVER	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE YARALANMA
HELİN HASRET ŞEN	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
BAVER ŞEYHANOĞULLARI	TOPLUMSAL GÖSTERİLER SIRASINDA ÖLÜM
SÜLEYMAN KALE	TOPLUMSAL GÖSTERİLER SIRASINDA ÖLÜM
MUSTAFA YILDIZ	TOPLUMSAL OLAY SIRASINDA YARALANMA
DAVUT CENGİZ	ŞÜPHELİ ASKER ÖLÜMÜ
MAHSUM KARAOĞLAN	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
MUSTAFA DAĞ	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
AYDIN ERDEM	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
TARIK ATAYKAYA	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
ABDULLAH YAŞA	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE YARALAMA
HALİL SÖGÜT	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
MURAT TEKDAL	ASKERİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
MEHMET IŞIKÇI	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
MEHMET AKBULUT	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
MUSTAFA ERYILMAZ	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
EMRAH FİDAN	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
İLYAS AKTAŞ	POLİSİN AÇTIĞI ATEŞ İLE ÖLÜM
ROZERİN ÇUKUR	YARGISIZ İNFAZ-CENAZE ALIMI

AD-SOYAD	OLAY BİLGİSİ
RAMAZAN ÖGÜT	YARGISIZ İNFAZ-CENAZE ALIMİ
CİHAT MORGÜL	YARGISIZ İNFAZ-CENAZE ALIMİ
ERDAL TEKİN	YARGISIZ İNFAZ-CENAZE ALIMİ
TURGAY GİRÇEK	YARGISIZ İNFAZ-CENAZE ALIMİ
HAKAN ARSLAN	YARGISIZ İNFAZ-CENAZE ALIMİ
SONAY ENGİN	YARGISIZ İNFAZ-CENAZE ALIMİ
CÜNEYT YENİ	YARGISIZ İNFAZ İDDİASI
SÜLEYMAN GÜZEL	TOPLUMSAL GÖSTERİ SIRASINDA ÖLÜM
ÖZGÜR ÇELENK	YARGISIZ İNFAZ İDDİASI
DOĞAN PEKDOĞAN	YARGISIZ İNFAZ İDDİASI
ABDULLAH DERİN	HAPİSHANEDE ÖLÜM
MÜSLİM İLHAN	ASKERİ MÜHİMMAT PATLAMASI-ÖLÜM
YUSUF ÖZKAN	ASKERİ MÜHİMMAT PATLAMASI-YARALANMA
ADEM ÖZKAN	ASKERİ MÜHİMMAT PATLAMASI-YARALANMA
ROJHAT ÖZKAN	ASKERİ MÜHİMMAT PATLAMASI-YARALANMA
ABDULKERİM ÇERMİK	CENAZE TAHRİBATI
ULAŞ ÇAKIN	ASKERİ MÜHİMMAT PATLAMASI-YARALANMA
SERHAT KAYA	HAPİSHANEDE ÖLÜM
AHMET İNCİR	HAPİSHANEDE ÖLÜM
SIRRI YENİ	İŞKENCE
CELAL ŞEKER	(HASTA MAHPUS/HAPİSHANEDE ÖLÜM)
ÖMER KOÇ	TOPLUMSAL GÖSTERİ SIRASINDA ÖLÜM
KEMAL KURKUT	YARGISIZ İNFAZ
HATİCE VE SACİDE GEZGİNCİ	SOKAĞA ÇIKMA YASAĞI- YARALANMA
AHMET İNCİR	HAPİSHANEDE ÖLÜM
DEVİRAN DİNÇ	ŞÜPHELİ ÖLÜM
PELDA SEVİM	TEHDİT- AJANLAŞTIRMA
İRFAN UĞURLAYAN	İŞKENCE
HAKKI BAT vd.	İŞKENCE
MEHMET ALİ TEKİR	İŞKENCE
RABİA ATAŞ vd.	İŞKENCE
MUHAMMED EMİR CURA	İŞKENCE

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ
2020-2023 FAALİYET RAPORU

AD-SOYAD	OLAY BİLGİSİ
HALİT ERAY TOSUN vd.	İŞKENCE
OSMAN GÖKALP	İŞKENCE
R. A.	ÇOCUĞUN CİNSEL İSTİSMARI
BAYRAM EKİNCİ	YARGISIZ İNFAZ İDDİASI
AYSEL TUFAN	İŞKENCE -KÖTÜ MUAMELE
BEYTULLAH AYDIN	İŞKENCE-KÖTÜ MUAMELE
FUAT ÇERMİK	YAŞAM HAKKI İHLALİ
AZAD POLAT	İŞKENCE-KÖTÜ MUAMELE
MURAT ÇAKMAK	YAŞAM HAKKI İHLALİ
NURTEN BİNGÖL	AJANLAŞTIRMA-TACİZ
RONAYİ KOÇ	KADINA YÖNELİK ŞİDDET
AYŞE TAYURAK	İNTİHAR İDDİASI
ÖZGÜR DAĞHAN	YAŞAM HAKKI İHLALİ
SERFİNAZ ULAŞ	İŞKENCE-KÖTÜ MUAMELE
F. B.	CİNSEL SALDIRI
İRFAN UĞURLAYAN	İŞKENCE-KÖTÜ MUAMELE
YÜCEL ÇELİK	İŞKENCE-KÖTÜ MUAMELE
AZAT POLAT	İŞKENCE-KÖTÜ MUAMELE
HASAN YENİ	CENAZE TAHRİP
ENES ATA	YAŞAM HAKKI İHLALİ
MEHMET HALİT PINAR	YARALANMA
RECEP BUTTANRI	GÖZALTINDA KAYIP
MUSTAFA SOLMAZ	YARALANMA
MAHSUN BAYRAM	YAŞAM HAKKI İHLALİ
HALİT SÖĞÜT	YAŞAM HAKKI İHLALİ
SEZER ALAN	YAŞAM HAKKI İHLALİ
ZÜLFİYE KİŞMİR	MAYIN SONUCU YARALANMA

HAPİSHANE KOMİSYONU

Komisyon Üyeleri

Av. Ercan YILMAZ, Av. Jiyan ORMANLI ve Av. Yusuf ERDOĞAN

Haziran 2020 ile 1 Haziran 2023 tarihleri arasında bölge hapishaneleri yanı sıra Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde bulunan diğer hapishaneler, gerek heyet olarak gerekse de komisyon üyeleri tarafından ziyaret edilmiş; tutuklu ve hükümlüler ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Yapılan görüşmelerde, hapishanelerde yaşanan sorunlar ve aksaklıklar tarafımızca not alınmış; tutuklu ve hükümlülerin maruz bırakıldıkları hak ihlallerinin sonlandırılması ve sorumluların cezalandırılması amacı ile ilgili kurumlar ile yazışmalar yapılmış, ayrıca ilgili idarenin sorumluları ile görüşme sağlanmıştır.

Şubemize hapishanelerde yaşanan sorunlara ilişkin mektupla, faksla ya da şahsen yapılan başvurular değerlendirilmiş; başvurular ile ilgili gerekli işlemler yapılmıştır. 2020-2023 yılları arasında muhtelif zamanlarda, başta Diyarbakır Kampüs Hapishanesi ile Elazığ Kampüs Hapishanesi olmak üzere bölge hapishaneleri ve Türkiye'nin diğer bölgelerindeki hapishanelerinde tutulan tutuklu ve hükümlüler ile görüşmeler gerçekleştirilerek; hapishanede yaşadıkları sorunların çözümü için çalışmalar yürütülmüştür.

Şubemiz hapishane komisyonu faaliyet dönemi içerisinde çalışmasını sürdürürken birçok hak ve hukuk örgütü ile meslek odaları ile ortaklaşmıştır. Bu bağlamda özellikle hasta mahpusların sağlık hakkı çerçevesinde tedavilerinin gerçekleştirilmesi ile infaz erteleme ve tahliyelerinin sağlanması amacıyla gerekli hukuki girişimlerde bulunulmuş; sorunun çözülmesi konusunda karar verici konumunda bulunan ilgili savcılık, idare ve diğer devlet temsilcileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yine hasta mahpusların yaşadıkları sorunların kamuoyu ile paylaşılarak farkındalık yaratılmaya çalışılmıştır.

Bilindiği üzere Türkiye hapishaneleri, geçmişten bugüne mahpusların haklarını ve taleplerini önceleyen yasaların uygulanması ve yorumlanması ile değil; mahpusların aleyhine genelge, tüzük, talimat v.b. metin ve uygulamalarla yönetilmektedir. Adalet Bakanlığının verilerine göre 31 Aralık 2002 tarihinde yani Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) iktidara geldiğinde Türkiye hapishanelerinde 59.429 mahpus bulunmaktaydı. Adalet Bakanlığının verilerine göre Ocak 2023 tarihi itibarıyla Türkiye hapishanelerinde toplam 341.497 kişi bulunmaktadır. Bu veriler ise Adalet Bakanlığı tarafından belirli aralıklarla kamuoyu ile paylaşılmamakta; örneğin kadın, erkek ve suça sürüklenen çocuk sayısı ile LGBTİ+ mahpusların sayıları konusunda kesin bir bilgi söz konusu olmamaktadır. Bilindiği üzere mahpus sayısının artması ve hapishanelerin fiziki koşulları düşünüldüğünde insan onuruna yaraşır bir politikanın Türkiye hapishanelerinde bulunmadığı kamuoyunca da bilinen bir gerçektir. Adalet Bakanlığı tarafından belirli dönemlerde yeni hapishanelerin hizmete(!) gireceği yönündeki açıklamalar ise sorunun çözümünden çok Türkiye’de mahpus sayısındaki artışın devam edeceğini göstermektedir. Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere Türkiye’deki hapishane politikası insan onurunu önceleyen bir tutumdan çok; muhalif kesimlere yönelik tehdit, yıldırma ve kamuoyunun hapishaneler aracılığı ile terbiye edilmesine dayanmaktadır. Hapishanelerde yaşanan hak ihlalleri genel olarak, hapishane yönetiminin keyfi uygulamaları, gayri hukuki, ahlaki ve vicdani yaklaşımları sonucu meydana gelmektedir. Tecrit ve izolasyon, tehdit, hakaret, ortak alanlardan faydalandırılmama, kaloriferleri yakmama, sıcak su, içme suyu vermeme, gazete ve dergileri temin etmeme, sürekli olarak disiplin cezaları verme, hücre cezaları, telefonla görüşme, mektup, faks hakkının engellenmesi, son dönemlere özellikle infaz uzatma/yakma uygulamaları, rahatsızlık verecek şekilde ve mahpuslar üzerinde baskı oluşturmayı amaçlayan koğu veya hücrelerin aranması, kelepçeli tedavi ya da bu durumu kabul etmeyen mahpusların tedavi edilmemesi, ceza infaz kurumuna girişte çıplak arama, sevk/sürgün uygulamaları, mahpusların mahrem alanları gören kameralarla izlenmesi, hükümlü veya tutukluların ziyaretçilerinin onur kırıcı şekilde aranması yaşanan hak ihlallerinden bazılarıdır. Özellikle, çıplak arama, disiplin cezaları ve sevk/sürgün ile infaz uzatma/yakma uygulamaları bu dönemde de öne çıkan hak ihlalleridir. Özellikle bölge cezaevlerinde yüzleri bulan keyfi sevk/sürgün uygulamaları yaşanmış ve çok sayıda işkence vakası ile infaz yakma/uzatma kararları ile mahpusların tahliyeleri engellenmiştir.

Bu faaliyet dönemi içerisinde özellikle bölge hapishaneleri ile Karadeniz bölgesinde bulunan hapishanelerde yaşanan keyfi uygulamalar ve hak ihlalleri gündemden düşmemiştir. Hem şube komisyonumuz hem de genel merkez bünyesinde faaliyet gösteren merkezi hapishaneler komisyonu aracılığı ile sorunların yaşandığı hapishanelere birçok kez heyet gönderilmiş ve yapılan görüşmeler ne-

ticesinde raporlamalar ile sorunların çözümü amacıyla birçok hukuki girişimde bulunulmuştur. Şubemize yapılan başvurular ve kamuoyuna yansıyan haberler ile mahpusların koşullu salıverme haklarının keyfi bir şekilde idari gözlem kurulları tarafından iyi hal değerlendirmelerinin olumsuz sonuçlandırılması neticesinde; birçok mahpusun infazları ya uzatılmış ya da disiplin cezaları ve diğer nedenlerle infazları yakılmıştır. Yine bu faaliyet dönemi içerisinde özellikle hapishanelerde yaşanan şüpheli ölüm olaylarında artış göze çarpmaktadır. Şubemize Türkiye hapishanelerinde tutulan ve şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren mahpusların yakınları tarafından birçok başvuru yapılmış; komisyonumuz tarafından hapishanelerde gerçekleşen şüpheli ölüm olaylarına ilişkin başvuruculara hukuki destek sunularak ilgili kurumlara başvurular yapılmıştır.

Faaliyet dönemi içerisinde muhalif kesime karşı gerçekleştirilen siyasal nitelikli gözaltı işlemleri neticesinde birçok yurttaş tutuklanarak hapishaneye gönderilmiştir. Özellikle faaliyet dönemi içerisinde Kürt basın çalışanlarına yönelik kapsamlı bir hedef gösterme ve tutuklama uygulaması gerçekleşmiştir. Şubemiz komisyonu tarafından basın özgürlüğüne yönelik bu keyfi tutuma karşı gazetecilerin ve basın çalışanları hapishanelerde ziyaret edilerek; yaşadıkları sorunlar kamuoyu ile paylaşılmış, gerekli hukuki girişimlerde bulunulmuştur.

Tüm bu ihlallerin yanında hapishanelerde yaşanan en büyük sorunlardan biri de elbette ki “Hasta Mahpuslar” sorunudur. Türkiye hapishanelerinde derneğimizin Nisan 2022 tarihinde gerçekleştirdiği çalışma sonucu toplamda 1517 hasta mahpusun bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak bu tespitlere rağmen Adalet Bakanlığı tarafından sağlıklı bir veri paylaşımı yapılmadığı için gerçek sayıyı halen bilememekteyiz. Geçmişten bu yana defalarca vurguladığımız gibi hapishanelerin fiziki şartları mahpusların beden ve ruh sağlığını bozmakta, kronik hastalıkları olan mahpusların hastalıklarını daha da ağırlaştırmaktadır. Mahpuslar sağlık hakkından mahrum kalmakta, ölümcül hastalıklara yakalanmakta, tedavileri gerektiği gibi gerçekleştirilmemektedir. Aylarca hastaneye sevk edilmeyi bekleyen birçok mahpus, hastaneye gitme fırsatı yakaladığında ise, kolluk refakatinde veya çift kelepçeli tedavi dayatmasıyla karşı karşıya kalmakta, bu onur kırıcı muameleye tepki gösterilmesi halinde, tedavi olamadan hapishanelere geri gönderilmektedir.

Komisyonumuz, hem hapishane idaresince yaşatılan sorunlar hem de hasta mahpusların tedavi ve tahliyeleri önündeki engellemeler ile ortaya çıkan hak ihlallerinin sonlandırılması için çalışmalarını sürdürmektedir. Hapishanelerde yaşanan hak ihlallerinde kastı veya kusuru olan kamu görevlilerinin cezalandırılması amacı ile ilgili; cezaevi müdürlüklerine, cezaevi savcılığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına, Adalet Bakan-

lığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğüne ve ilgili diğer kurum veya kuruluşlara gerekli dilekçeleri gönderilmekte ve neticesini takip etmektedir. Komisyonumuz, dönemsel olarak hapishanelerde yaşanan hak ihlallerini de raporlar halinde kamuoyuyla paylaşmış, yaşanan ihlallerin sona ermesi için farklı eylem ve etkinlikler gerçekleştirmiştir.

Türkiye hapishanelerinde özelde de İmralı Ada Hapishanesinde uzun süredir devam eden tecrit ve izolasyon uygulamaları bütün itiraz ve hukuki girişimlere rağmen ağırlaşarak devam etmektedir. İmralı Hapishanesi'nde tutulan Abdullah Öcalan ve diğer 3 mahpus, avukatları ve aile bireyleri ile en son 7 Ağustos 2019 tarihinde görüşmüş ve o tarihten beri görüşmeler durdurulmuş, tecrit uygulamaları yeniden devreye konulmuştur. 2020 yılında İmralı Hapishanesi ile 3 Mart 2020 günü bir kez aile görüşü yaptırılmış, 26 Nisan 2020 günü ise telefonla görüşme yaptırılmıştır. Birçok kez tecrit ve izolasyona karşı mahpusların itirazlarının dikkate alınmaması nedeniyle açlık grevi eylemlerinin geçmişte yaşandığına birçok kez tanık olduk. 27 Kasım 2020 tarihinde tecrit ve izolasyon uygulamalarını protesto etmek için birçok hapishanede politik mahpuslar tarafından açlık grevi eylemi başlatılmıştır. Derneğimiz hapishane komisyonu, Diyarbakır'da kurulan açlık grevleri izleme ve takip komisyonuna katılarak süreci izlemiş ve gerekli hukuki girişimlerde bulunarak; tecrit ve izolasyon uygulamalarının ortadan kaldırılması amacıyla çalışma yürüterek açlık grevinde yaşanacak olası sonuçların ortadan kaldırılması sağlanmaya çalışılmıştır. Yine bu uygulamalara karşı birçok sivil toplum örgütünün girişimlerinin yanında derneğimizde gerek açıklamalar gerekse de hukuki girişimlerle tecrit ve izolasyon uygulamalarının ortadan kaldırılması amacıyla çalışmalarına devam etmiştir. Bu bağlamda özellikle suç isnadı ne olursa olsun tecrit ve izolasyon uygulamalarının işkence ve kötü muamele yasağının ihlali niteliğinde olduğunu bir kez daha ifade etmek isteriz.

Yukarıda nedenleri, sonuçları ve örnekleri ile birlikte aktardığımız faaliyet raporumuz doğrultusunda;

- Komisyonumuzca hapishanelerde yaşanan hak ihlallerinin gün geçtikçe arttığı,
- Yaşanan hak ihlallerinin ortadan kaldırılması ve sorumluların cezalandırılması konularında ceza infaz kurumu idarelerinin, Adalet Bakanlığının, Cumhuriyet savcılarının ve hükümetin hiçbir iyileştirici somut adım atmadığı,
- Söz konusu hak ihlallerinin ortadan kaldırılması amacı ile öncelikli olarak gerekli yasal düzenlemelerin yapılması,
- Cumhuriyet savcılarının daha etkin bir soruşturma yürütmeleri,

- Sorumluların cezalandırılmaları için mahkemelerin tarafsız ve bağımsız şekilde karar vermeleri,
- Mahpusların koşullu salıverme haklarının objektif kriterlere göre değerlendirilmesi amacıyla ilgili idari gözlem kurullarının yapısının değiştirilerek; ayrımcı politikalardan vazgeçmeleri,
- Hapishanelerde tecrit ve izolasyon uygulamalarına derhal son verilmesi gerektiği,
- Adalet Bakanlığının müfettişlerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclis İnsan Hakları Komisyonu üyelerinin sıklıkla cezaevlerini denetlemelerini ve hükümlü ve tutuklular ile görüşmeleri gerektiği, görüş ve kanaatine ulaşılmıştır.

Komisyonumuzun yürüttüğü faaliyetler şu şekildedir;

- Mektup, faks veya şahsen yapılan başvurular neticesinde oluşan ihlallerin ortadan kaldırılması ve sorumluların cezalandırılmasına yönelik ilgili kurumlara başvurularda ve hukuki destekte bulunulmuştur.
- Hapishanelerde yaşanan hak ihlalleriyle ilgili olarak kamuoyunu bilgilendirmek ve yaşanan ihlallere dikkat çekmek amacıyla farklı tarihlerde tv – radyo programlarına katılım, basın kuruluşlarına röportajlar verme, dönemsel olarak hapishanelerde yaşanan ihlallere ilişkin rapor açıklamaları gerçekleştirilmiştir.
- Periyodik olarak Diyarbakır ve Elazığ Kampüs Hapishanesi içerisinde bulunan hapishanelere ziyaretler gerçekleştirilmiştir.
- Hapishanelerde tutulan mahpusların idari gözlem kurullarının objektif kriterlerden uzak kararıyla infazlarının uzatılması/yakılması uygulamalarına karşı ilgili kurumlara müracaatlarda bulunulmuş; ayrıca bu ayrımcı uygulamaya karşı gerçekleştirilen eylem ve etkinliklere, panellere ve diğer organizasyonlara katılım sağlanmıştır.
- Hasta Mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla birçok kez basın açıklaması ile infaz erteleme başvuruları gerçekleştirilmiş; sorunun ortadan kaldırılması amacıyla ilgili kamu kurum temsilcileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir.
- İnfazları keyfi bir şekilde uzatılan/yakılan mahpuslar ile hasta mahpus yakınları tarafından Diyarbakır Adliyesi önünde, Adli Tıp Kurumu yerleşkesinde ve Diyarbakır Barosunda gerçekleşen “Adalet Nöbeti” basın açıklamalarına katılım sağlanarak; kamuoyu oluşturulması sağlanmaya çalışılmıştır.

- Şubemiz komisyonun da dâhil olduğu Genel Merkezimiz bünyesinde kurulan Merkezi Hapishaneler Komisyonunun organize ettiği birçok eş zamanlı basın açıklaması gerçekleştirilmiş; şube komisyonumuz tarafından basın açıklamaları dernek binasında veya adliye önünde kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **2 Haziran 2020** – Silivri Hapishanesinde tutulan hasta mahpus Soydan AKAY'ın durumuna ilişkin yazılı basın metni hazırlanarak, kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **17-18 Eylül 2020** – Diyarbakır 1 ve 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Hapishane'de bulunan tutuklu ve hükümlüler ziyaret edilerek, yaşanan sorunlar ile ilgili Diyarbakır Barosu Hapishaneler Komisyonu, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Diyarbakır Şubesi ve Diyarbakır Tutuklu ve Hükümlü Aileleri İle Yardımlaşma Derneği ile birlikte hazırlanan rapor kamuoyu ile paylaşıldı.
- **26-28 Ekim 2020** – Elazığ Kampüs Hapishanesinde tutulan mahpuslarla 26 Ekim 2020 tarihinde görüşmeler gerçekleştirilmiş; görüşmeler sonrası aktarılan sorunlarla ilgili idare ve görevli cumhuriyet savcısıyla görüşülmüştür. Söz konusu hapishane ziyaretleri sonucu 28 Ekim 2020 tarihinde kamuoyunu durumdan haberdar etmek amacıyla bilgilendirme metni yayınlanmıştır.
- **19 Kasım 2020** – Hasta mahpuslar ile hapishanelerde yaşanan şüpheli ölüm olaylarına dikkat çekmek amacıyla Merkezi Hapishaneler Komisyonu tarafından hazırladığımız metin kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **19 Aralık 2020** – 19 Aralık 2000 tarihinde düzenlenen ve adına “Hayata Dönüş Operasyonu” denen olayın yıl dönümü nedeniyle; “Hapishanelerde İnsan Hakları İçin Mücadele ve Dayanışma Günü” kapsamında basın açıklaması düzenlendi.
- **21-23-24 Ocak 2021** – Aralarında Diyarbakır Barosu Başkanı ve yöneticilerinin bulunduğu heyet ile 21-23 Ocak 2023 tarihleri arasında Kandıra Kadın Kapalı Hapishanesi ile Silivri Hapishanesinde bulunan siyasetçiler, gazeteciler ve avukatlar ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. 24 Ocak 2021 tarihinde söz konusu görüşmelere ilişkin bilgilendirme metni tarafımızca kamuoyuna paylaşılmıştır.
- **4 Şubat 2021** – İmralı Ada Hapishanesi ile diğer hapishanelerdeki tecrit ve izolasyon uygulamalarını protesto etmek amacıyla 27 Kasım 2020 tarihinde başlatılan açlık grevlerine ilişkin tespit ve değerlendirmeleri

içeren basın açıklaması şube binamızda Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası, Hak İnisiyatifi Diyarbakır Temsilciliği ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği ile birlikte kamuoyu ile paylaşıldı.

- **8 Şubat 2021** – Türkiye hapishanelerinde yaşanan ağır tecrit koşulları ve diğer hak ihlallerini protesto etmek amacıyla 27 Kasım 2020 tarihinde başlatılan açlık grevi eylemlerine ilişkin Açlık Grevleri İzlem ve Takip Komisyonu tarafından hazırlanan basın metni kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **25 Haziran 2021** – 26 yıldır hapishanede tutulan ağır hasta mahpus Mehmet Emin Özkan'ın durumuna dikkat çekmek amacıyla basın metni kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **2 Temmuz 2021** – Diyarbakır D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulan mahpusların istekleri dışında sevk/sürgün edilmele-ri nedeniyle hapishane komisyonu üyeleri tarafından durumun tespiti amacıyla hapishaneye ziyaret gerçekleştirilmiştir.
- **13 Ekim 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve İHD Diyarbakır Şube Yöneticisi Av. Ercan YILMAZ tarafından, hasta mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla Mezopotamya ajansı ile röportaj gerçekleştirilmiştir.
- **26 Ekim 2021** – Hasta Hakları Günü vesilesi ile hasta mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla Merkezi Hapishaneler Komisyonu ile ortaklaşarak basın metni hazırlanarak kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **29 Ekim 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve İHD Diyarbakır Şube Yöneticisi Av. Ercan YILMAZ tarafından, hasta mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla RUDAW TV'ye röportaj verilmiştir.
- **3 Kasım 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve İHD Diyarbakır Şube Yöneticisi Av. Ercan YILMAZ Artı Tv canlı yayınına bağ-lanarak Türkiye hapishanelerindeki hak ihlalleri ile ilgili değerlendirmelerde bulunmuştur.
- **15 Kasım 2021** – Diyarbakır ve Elazığ Kampüs Hapishanelerinin ziyaret edilmesinin akabinde 15 Kasım 2021 tarihinde hazırlanan rapor şube bi-namızda kamuoyu ile paylaşıldı.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **18 Kasım 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve İHD Diyarbakır Şube Yöneticisi Av. Ercan YILMAZ tarafından, hasta mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla Mezopotamya ajansı ile röportaj gerçekleştirilmiştir.
- **22 Kasım 2021** – Mahpus yakınları tarafından Diyarbakır Barosunda devam eden Adalet Nöbeti eylemine destek ve dayanışmada bulunmak amacıyla Genel Başkan Yardımcısı Av. Rahşan Bataray Saman ile Şube Başkanı Av. Abdullah Zeytun'un aralarında bulunduğu şube hapishane komisyonu üyelerinden oluşan heyet tarafından ziyaret edilmiştir.
- **23 Kasım 2021** – Diyarbakır 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda mahpuslara yönelik gerçekleştirildiği iddia edilen İşkence ve Kötü muamele uygulamalarına ilişkin gerçekleştirilen hapishane ziyareti sonrasında; Diyarbakır Barosu ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği ile birlikte hazırlanan rapor kamuoyu ile paylaşıldı.
- **27 Kasım 2021** – Mahpus yakınları tarafından Diyarbakır Barosunda devam eden Adalet Nöbeti eylemine destek ve dayanışmada bulunmak amacıyla İHD Eş Genel Başkanı Av. Öztürk TÜRKDOĞAN, MYK üyeleri ve bölge şube başkanları ile şubemiz hapishane komisyonu üyeleri tarafından oluşan heyet tarafından ziyaret edildi.
- **9 Aralık 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve İHD Diyarbakır Şube Yöneticisi Av. Ercan YILMAZ tarafından, Aysel TUĞLUK'un sağlık ve tedavi hakkının sağlanması ile tahliye edilmesine ilişkin görüşlerini Evrensel gazetesiyle paylaşarak, röportaj gerçekleştirilmiştir.
- **13 Aralık 2021** – İnsan Hakları Haftası etkinlikleri kapsamında 13 Aralık 2022 tarihinde Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği ile birlikte Türkiye hapishanelerinde yaşanan hak ihlallerine dikkat çekmek amacıyla Diyarbakır Kampüs Hapishanesi önünde ortak basın açıklaması düzenlenmiştir.
- **14 Aralık 2021** – Hapishanelerde tutulan hasta mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla Merkezi Hapishaneler Komisyonu tarafından hazırlanan basın metni kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **17 Aralık 2021** – Merkezi Hapishaneler Komisyonu Eş Sözcüsü ve İHD Diyarbakır Şube Yöneticisi Av. Ercan YILMAZ, Artı TV'ye hasta mahpusların durumuna ilişkin röportaj vermiştir.

- **19 Aralık 2021** – 19 Aralık 2000 tarihinde düzenlenen ve adına “Hayata Dönüş Operasyonu” denen olayın yıl dönümü nedeniyle; “Hapishanelerde İnsan Hakları İçin Mücadele ve Dayanışma Günü” kapsamında basın metni kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **23 Aralık 2021** – Hapishanelerde tutulan hasta mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla “Yaşamı Savunuyoruz” sloganıyla Merkezi Hapishaneler Komisyonu tarafından hazırlanan basın metni şube binasında tutulan nöbetin ardından katılım gösteren sivil toplum örgütleri ile birlikte kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **27 Aralık 2021** – Diyarbakır’daki sivil toplum örgütleri ile birlikte Koşuyolu Parkında “Mahpusların Sağlığa Erişim Hakları”na ilişkin ortak basın açıklamasına katılım sağlanmıştır.
- **13 Ocak 2022** – Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesi ziyaret edilerek; gerçekleştirilen tespitler kamuoyu ile bilgi notu şeklinde paylaşılmıştır.
- **14 Şubat 2022** – Hapishane komisyonu üyesi Av. Ercan YILMAZ tarafından Mezopotamya ajansına hasta mahpusların durumuna ilişkin röportaj verilmiştir.
- **16 Şubat 2022** – ÖHD Diyarbakır Şubesi ve Diyarbakır Barosu ile ortak hazırladığımız Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yaşanan hak ihlallerini içeren rapor Diyarbakır Adliyesi önünde kamuoyu ile paylaşıldı.
- **19-20 Şubat 2022** – Kandıra F Tipi Yüksek Güvenlikli Ceza İnfaz Kurumu ve Edirne Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Hapishanelerinde tutulan politikacılar hapishane komisyonu ve İHD Diyarbakır Şube yöneticileri tarafından ziyaret edilmiştir.
- **21 Şubat 2022** – Hapishane komisyonu üyesi Av. Ercan YILMAZ tarafından Artı Gerçek Haber Kanalına hasta mahpusların durumuna ilişkin görüş bildirmiştir.
- **27 Şubat 2022** – Hapishane Komisyonu üyeleri Av. Ercan YILMAZ ve Av. Yusuf ERDOĞAN tarafından Elazığ 1,2 ve Kadın Hapishaneleri ziyaret edilerek tespit edilen iddialara ilişkin hukuki başvurularda bulunulmuştur.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **9 Mart 2022** – Elazığ Kampüs hapishanelerinde tutulan mahpusların ve ailelerinin başvuruları üzerine komisyon üyeleri Av. Yusuf ERDOĞAN ve Av. Jıyan ORMANLI ile dernek üyesi hukukçulardan oluşan heyetle birlikte ziyarette bulunulmuştur.
- **18 Nisan 2022** – Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulan mahpusların işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin gerçekleştirilen tespit ve raporlama sonucu hazırlanan basın metni Diyarbakır Adliyesi önünde Diyarbakır Barosu ve Özgürlük İçin Hukukçular derneği ile birlikte kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **22 Nisan 2022** – Yaşamı, insan onurunu savunuyoruz sloganıyla Diyarbakır Adliyesi önünde kentteki birçok sivil toplum örgütü ile birlikte hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine ilişkin basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **14-16-29 Nisan 2022** – Hapishane komisyonu üyeleri Av. Ercan YILMAZ, Av. Yakup GÜVEN ve Av. Yusuf ERDOĞAN'dan oluşan heyet 14-16 Nisan 2022 tarihlerinde Bayburt M Tipi, Erzurum Oltu T Tipi, Erzurum Dumlulu Yüksek Güvenlikli ve Iğdır S Stipi Kapalı Hapishanelerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerle görüşme gerçekleştirmiştir. Söz konusu görüşmeler sonucu elde edilen bilgiler neticesinde hazırlanan rapor 29 Nisan 2022 tarihinde şube binasında kamuoyuna açıklanmıştır.
- **2 Haziran 2022** – Diyarbakır Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulan mahpuslarla görüşme gerçekleştirilerek; görüşme sonucunda elde edilen bilgiler raporlaştırılarak 2 Haziran 2022 tarihinde yazılı olarak kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **7 Haziran 2022** – Hasta ve infazları yakılan mahpusların yakınları tarafından 7 Haziran 2022 tarihinde Diyarbakır ili Koşuyolu Parkında gerçekleştirilen basın açıklamasına katılım sağlanarak; görüşlerimizi kamuoyu ile paylaştık.
- **22 Haziran 2022** – Hapishane komisyonu üyesi Av. Ercan YILMAZ tarafından Gazete Duvar adlı haber sitesine hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine ilişkin röportaj verildi.
- **4 Ağustos 2022** – Diyarbakır 2 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ziyaret edilmiş; yaşanan hak ihlallerine ilişkin yazılı bilgilen-dirme metni kamuoyu ile paylaşılmıştır.

- **14 Ağustos 2022** – Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesinde başlayan açlık grevi eylemini takip etmek ve mahpusların sorunlarını tespit etmek amacıyla diğer sivil toplum örgütleriyle ziyaret gerçekleştirildi. Çalışmaya şubemizden Av. Büşra Eylül Özgültekin katıldı.
- **16 Ağustos 2022** – Diyarbakır ilinde bulunan bazı sivil toplum örgütleri ile birlikte Diyarbakır Adliyesi Önünde “Hasta Mahpuslarla” ilgili basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **21-22 Ağustos 2022** – İHD Merkezi Hapishaneler Komisyonu Sözcüleri ve Üyelerinin katılımı ile Van ilinde 21-22 Ağustos 2022 tarihinde toplantı gerçekleştirildi. Toplantıya şubemizden İHD Merkezi Hapishane Komisyonu Eş Sözcüsü Av. Ercan YILMAZ ve Şube Sekreteri Av. Yakup GÜVEN ile hapishane komisyonu üyesi Av. Jiyan ORMANLI katılım sağladı.
- **26 Ağustos 2022** – Diyarbakır Kampüs Hapishanesinde tutulan gazeteciler; hapishane komisyonu üyeleri ile Şube Başkanının da aralarında bulunduğu heyet tarafından ziyaret edilmiştir. Ziyaret sonrası kamuoyu bilgilendirilmiştir.
- **16 Eylül 2022** – Hasta Mahpusların durumuna dikkat çekmek amacıyla Diyarbakır Adliyesi önünde Diyarbakır Barosu, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği, Diyarbakır Tutuklu ve Hükümlü Aileleri İle Yardımlaşma Derneği, Diyarbakır Tabip Odası, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği ve Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası ile birlikte ortak basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **28 Eylül 2022** – Av Ercan YILMAZ, Av. Jiyan ORMANLI ve Av. Yakup GÜVEN’den oluşan heyet Elazığ Kampüs Hapishanelerine ziyaret gerçekleştirdi.
- **11 Ekim 2022** – Mezopotamya ajansına hapishane komisyonu üyesi Av. Jiyan ORMANLI tarafından hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine ilişkin röportaj verildi.
- **14 Ekim 2022** – Rize Kalkandere L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren Süphan ÇUBUK’un durumuna dikkat çekmek amacıyla yazılı basın açıklaması kamuoyu ile paylaşıldı.
- **15 Ekim 2022** – İHD Genel Merkez tarafından Diyarbakır düzenlenen Hapishaneler ve Yargı süreci adlı konferansa hapishane komisyonu üyeleri katılım sağladı.

- **8 Kasım 2022** – Merkezi Hapishaneler Komisyonunun hasta mahpuslarının durumuna dikkat çekmek amacıyla hazırladığı yazılı metin; dernek binasında hapishane komisyonu üyesi Av. Ercan YILMAZ tarafından kamuoyu ile paylaşıldı.
- **9 Kasım 2022** – Mardin Barosu Konferans salonunda “Cezaevlerindeki Tecrit ve Hak İhlalleri” konulu panele şube hapishane komisyonu üyemiz Av. Jiyan ORMANLI panelist olarak katılmıştır.
- **2 Aralık 2022** – İHD Diyarbakır Şube binasında tutulan Barış Nöbetinde, hapishanelerde yaşanan hak ihlalleri ile tecridin olumsuz etkilerinin barış sürecine verdiği zararları konu alan yazılı metin hapishane komisyonu üyesi Av. Jiyan ORMANLI tarafından kamuoyuna paylaşılmıştır.
- **13 Aralık 2022** – İnsan Hakları Haftası etkinlikleri kapsamında hapishanelerde yaşanan hak ihlallerine dikkat çekmek amacıyla; Diyarbakır Kampüs Hapishanesi birçok hak, hukuk, meslek odası ve dernek temsilcilerinin katılımıyla ortak basın açıklaması gerçekleştirildi.
- **19 Aralık 2022** – 19 Aralık 2000 tarihinde düzenlenen ve adına “Hayata Dönüş Operasyonu” denen olayın yıl dönümü nedeniyle; “Hapishanelerde İnsan Hakları İçin Mücadele ve Dayanışma Günü” kapsamında basın metni kamuoyu ile dernek binasında yapılan açıklama ile paylaşılmıştır.
- **30 Aralık 2022** – Diyarbakır Hapishanesinde tutuklu bulunan siyasetçiler ve gazeteciler ile eş genel başkan yardımcısı, hapishane komisyonu üyeleri, şube başkanı ve şube yöneticilerinin bulunduğu heyet bir görüşme gerçekleştirmiş; söz konusu görüşme sonrası Diyarbakır Kampüs Hapishanesi önünde gerçekleştirilen görüşmelere ilişkin basına ve kamuoyuna bilgilendirmelerde bulunulmuştur.
- **15 Ocak 2023** – Diyarbakır’da Amed Sağlık Platformu tarafından düzenlenen “Cezaevlerinde hak ihlalleri tecrit ve sağlığa erişim hakkı” paneline hapishane komisyonu üyeleri tarafından katılım sağlanmıştır.
- **17 Ocak 2023** – Elazığ Kampüs Hapishanelerinde tutulan mahpuslara yönelik işkence ve kötü muamele iddialarını araştırmak üzere, hapishane komisyonu üyeleri Av. Ercan YILMAZ, Av. Jiyan ORMANLI ve Av. Yusuf ERDOĞAN tarafından oluşturulan heyetçe ziyaretler gerçekleştirilmiştir.
- **17 Şubat 2023** – Bölgede yaşanan deprem sonrası 17 Şubat 2023 tarihinde Eş Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan, Şube Başkanı Av. Abdullah Zeytun ve hapishane komisyonu üyesi Av. Ercan Yılmaz’dan oluşan heyet

Elazığ Kampüs Hapishanesinde bulunan mahpusların durumunu tespit etmek için ziyarette bulunmuşlardır.

- **24 Nisan 2023** – Elazığ Kampüs Hapishanesinde tutulan mahpusların başvuruları üzerine Av. Ercan YILMAZ, Av. Yakup GÜVEN ve Av. Yusuf ERDOĞAN oluşan heyet hapishanelerine ziyarette bulunmuşlardır.
- **10 Mayıs 2023** – Diyarbakır Kampüs Hapishanesinde tutulan gazeteciler ile tutuklu avukatları Genel Başkan Yardımcısı Av. Rahşan Bataray Saman, Şube Başkanı Av. Abdullah Zeytun, hapishane komisyonu üyesi Av. Ercan Yılmaz tarafından oluşturulan heyetçe ziyaret edilmiş; akabinde yazılı bilgilendirme metni kamuoyu ile paylaşılmıştır.
- **18 Mayıs 2023** – Diyarbakır Kampüs Hapishanesinde tutulan hak savunucusu avukatlar hapishane komisyonu üyesi Av. Yakup Güven tarafından ziyaret edilmiştir.
- **21 Mayıs 2023** – Diyarbakır Kampüs Hapishanesinde tutulan hak savunucusu avukatlar hapishane komisyonu üyesi Av. Yusuf Erdoğan tarafından ziyaret edilmiştir.

KAYIP VE FAİLİ MEÇHUL SİYASİ CİNAYETLERİ ARAŞTIRMA KOMİSYONU

Komisyon Üyeleri

Av. Derya YILDIRIM, Fırat AKDENİZ

İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi olarak 31 Ocak 2009 tarihinde ilki gerçekleştirilen ve her hafta Cumartesi günleri kesintisiz bir şekilde sürdürülen **“Kayıplar Bulunsun, Failler Yargılsın”** sloganı düzenlenen oturma eylemimiz 2021-2023 faaliyet döneminde devam etmiştir. Her hafta bir kaybın ya da faili meçhul siyasi cinayete kurban gitmiş yurttaşın öyküsünü paylaştığımız oturma eylemimizi Koşuyolu Parkı Yaşam Hakkı Anıtı önünde gerçekleştirmeye devam ederken, 19 Haziran 2021 tarihinde düzenlenen 16. Olağan Genel Kurulumuzdan bugüne değin iki yıl içerisinde 105 hafta **‘Kayıplar Bulunsun Failler Yargılsın’** eylemleri düzenlenmiştir.

2020 Yılı başı itibarıyla tüm Dünya'yı etkisi altına alan Covid-19 Pandemisi Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanan kısıtlamalar nedeniyle 'Kayıplar Bulunsun Failler Yargılsın' eylemimiz 645. Haftadan 656. Haftaya olan kısmı kitlesel olarak gerçekleştirilmedi. Bu hafta aralığındaki eylemlerimiz İHD Diyarbakır Şubesinin sosyal medya hesaplarından paylaşıldı. 656. Hafta itibarıyla Koronavirüs (Covid-19) salgın hastalığı ile ilgili kısıtlamalar ve yasakların kalkması ile eylemimizi tekrardan Koşuyolu Parkı Yaşam Hakkı Anıtı önünde devam etmiştir.

Kayıplar Bulunsun Failler Yargılsın oturma eylemimize dair bilgiler Şöyle;

- **19 Haziran 2021 (645. Hafta)** – Derneğimiz tarafından düzenlenen “kayıplar Bulunsun, Failler Yargılsın” adlı oturma eylemi, Koronavirüs (Covid-19) salgın hastalık nedeniyle uygulanan kısıtlamalar sebebiyle kitlesel olarak gerçekleştirilmedi. İHD Diyarbakır Şubesinin sosyal medya hesaplarından paylaşılan videoda;
- 8 Aralık 1996 tarihinde Diyarbakır merkezde 21 SV 545 plakalı Reno Stejin marka bir araca zorla bindirilerek götürülen ve daha sonra infaz edilen Atilla Korkmaz ve Mahmut Önerari’nin failleri soruldu.
- **26 Haziran 2021 (646. Hafta)** – 1 Aralık 1997 yılında Diyarbakır/Silvan İlçe-sinde işe giderken Hizbullah tarafından kaçırıldıktan sonra kendisinden bir daha haber alınamayan Mehmet Güler’in akıbeti soruldu.
- **3 Temmuz 2021 (647. Hafta)** – 3 Aralık 1995 tarihinde Şırnak’ın Silopi İlçe-sinde kendi ayaklarıyla emniyet müdürlüğüne gittikten sonra bir daha kendilerinden haber alınamayan Mehmet Fındık, Emin Fındık, Ömer Kartal’ın akıbeti soruldu.
- **10 Temmuz 2021 (648 Hafta)** – 4 Ocak 1994 tarihinde Şanlıurfa/Viranşehir’de ölen bir akrabanın taziyesine gitmek için evden çıktıktan sonra Emniyet Müdürlüğüne bağlı ekiplerce gözaltına alındıktan sonra bir daha kendisinden haber alınamayan Fethi Yıldırım’ın akıbeti soruldu.
- **17 Temmuz 2021 (649. Hafta)** – 7 Haziran 1995 tarihinde Diyarbakır Dağkapı’da bir çay ocağında oturup sohbet ederken Beyaz Toros bir araçtan inen sivil giyimli ve telsizli iki polis “ifadeniz alınacak, bizimle karakola kadar geleceksin” diye götürüldükten sonra bir daha haber alınamayan Edip Aksoy ve Orhan Cingöz’ün akıbeti soruldu.
- **24 Temmuz 2021 (650. Hafta)** – 25 Aralık 1994 tarihinde Diyarbakır’da gözaltına alındıktan sonra bir daha kendisinden haber alınamayan İhsan Haran’ın akıbeti soruldu.
- **31 Temmuz 2021 (651. Hafta)** – 26 Eylül 1996 tarihinde Diyarbakır’da zorla gözaltında kaybedilen Fahri Balyeci’nin akıbeti soruldu.
- **7 Ağustos 2021 (652. Hafta)** – 25 Ağustos 1995 tarihinde Diyarbakır’ın Kulp ilçesinde gece saat 12.00 civarında sivil giyimli ve telsizli iki polis tarafından zorla evden alınarak bir daha kendisinden haber alınmayan Osman Bulutekin’in akıbeti soruldu.

- **14 Ağustos 2021 (653. Hafta)** – 1994 yılında Diyarbakır'ın Kulp İlçesinde gözaltına alındıktan sonra bir daha kendisinden haber alınmayan Mehmet Mehdi Akdeniz'in akıbeti soruldu.
- **21 Ağustos 2021 (654. Hafta)** - 6 Haziran 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Kocaköy ilçesinin Şalhat Köyüne askerler tarafından yapılan operasyon sonucu köylülerin gözü önünde gözaltına alınan ve kendilerinden bir daha haber alınamayan Salih Çalık ve Sinan Fidan akıbeti soruldu.
- **28 Ağustos 2021 (655. Hafta)** 1994 yılında Diyarbakır'da askerlerce gözaltına alınan ve kendisinden bir daha haber alınamayan Mikdat Özekin'in akıbeti soruldu.
- **4 Eylül 2021 (656. Hafta)** – 14 Mart 2020 tarihinden bu yana derneğimiz tarafından düzenlenen “kayıplar Bulunsun, Failler Yargılsın” oturma eylemi, Koronavirüs (Covid-19) salgın hastalık nedeniyle kitlesel olarak gerçekleştirilmemiş olup bugün itibarıyla tekrar kitlesel olarak Koşuyolu Parkı Yaşam Hakkı Anıtı önünde gerçekleştirilmiştir. 1993 yılında Batman'da katledilen ve failleri bulunamayan Mehmet Sincar'ın akıbeti soruldu.
- **11 Eylül 2021 (657. Hafta)** - 1994 yılında Diyarbakır'ın Kulp ilçesi Uzuno-va Köyünde Bolu Tugay komutanlığına bağlı askerler tarafından gözaltına alınan ve kendisinden bir daha haber alınamayan Vasıf Öztürk'ün akıbeti soruldu.
- **18 Eylül 2021 (658. Hafta)** –1995 yılında Diyarbakır'ın Bismil ilçesinde katledilip cansız bedeni bir çuvalın içerisinde belden yukarısı, diğer çuvalın içerisinde ise belden aşağısı olmak üzere muhtara teslim edilen ve failleri bulunamayan Cavit Özalp'in akıbeti soruldu.

- **25 Eylül 2021 (659. Hafta)** – 1994 yılında Diyarbakır’a bağlı Lice ilçesinde askerlerce gözaltına alınan ve kendisinden bir daha haber alınamayan Mehmet Can Aşşın’ın akıbeti soruldu. Eylemde, Mehmet Can Aşşın’ın kızı Aynur Aşşın tarafından bir konuşma yapıldı. Aşşın; babasının kemiklerini istediğini ve faillerin ortaya çıkartılıp hak edilen cezayı almasını istedi.
- **2 Ekim 2021 (660. Hafta)** – 2009 Yılında Diyarbakır’ın Lice İlçesine bağlı Şenlik Köyünde karakoldan atılan havan topu ile katledilen Ceylan Önkol’un faillerin ortaya çıkarılması için adalet talep edildi.
- **10 Ekim 2021 (661. Hafta)** – 1992 Yılında Diyarbakır Baroğlu Köyünde ika- met eden ve koruculuk dayatmalarını kabul etmeyen ve askerler tarafından evinden alındıktan sonra bir daha kendisinden haber alınamayan Bağrı Ka- ğanaslan’ın akıbeti soruldu.
- **16 Ekim 2021 (662. Hafta)** – 1995 yılında Mardin’in Nusaybin İlçesinde gözaltında kaybedilen Abdullatif Yağız’ın akıbeti soruldu
- **23 Ekim 2021 (663. Hafta)** – 1994 Yılında işyerinden eve dönerken gözal- tına alınan ve bir daha kendisinden haber alınamayan Dr. Recai Aydın’ın akıbeti soruldu. Eylemimizde SES (SAĞLIK Emekçileri Sendikası) eş baş- kanları ve yönetim kurulu üyeleri de destek ve dayanışmada bulundular.
- **30 Ekim 2021 (664. Hafta)** – 1996 yılında Diyarbakır’ın Kulp İlçesinde henüz 17 yaşında iken gözaltına alınan ve o tarihten bugüne kendisinden bir haber alınmayan Mehmet Şirin Bayram’ın akıbeti soruldu. Eyleme Mehmet Şirin Bayram’ın annesi ve Cumartesi Annesi Remziye ana da duygu ve dü- şüncelerini paylaştı.
- **6 Kasım 2021 (665. Hafta)** – 1994 Yılında Diyarbakır’ın Silvan İlçesinde as- kerlerce gözaltına alındıktan sonra ormanlık alanda öldürölmüş halde cesedi bulunan Halis Kılıç’ın akıbeti soruldu.

- **13 Kasım 2021 (666. Hafta)** – 1994 yılında Diyarbakır’da silahlı kişilerce kaçırıldıktan sonra kendisinden bir daha haber alınamayan Ali Tekdağ’ın akıbeti soruldu. Eyleme katılan Cumartesi Annesi İffet Mutaş, kardeşi Ali Tekdağ’ın kaybedilmesi ile ilgili duygu ve düşüncelerini ifade etti.
- **20 Kasım 2021 (667. Hafta)** – 5 Ocak 2020 Tarihinde Munzur üniversite-sinde okuyan ve gündüz ortası kaybolan Gülistan Doku’nun akıbetinin or-taya çıkarılması için Diyarbakır Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ağı ile birlikte Doku’nun akıbetini sorduk. Eylemimize, kentin kadın kurumları ve siyasi parti temsilcileri de katılım göstererek dayanışma içerisinde bulundu-lar.
- **27 Kasım 2021 (668. Hafta)** – 25 Kasım 1993 Yılında Bitlis’in TATVAN İl-çesinde katledilen Avukat, siyasetçi ve insan hakları savunucusu Şevket Öz-demir’in akıbeti soruldu.
- **3 Aralık 2021 (669. Hafta)** – 1992 yılında Diyarbakır’ın Silvan İlçesinde Hizbullah örgütü tarafından kaçırılarak kaybedilen Mehmet Zeki Akyıldız’ın akıbeti soruldu.
- **10 Aralık İnsan Hakları Haftası** kapsamında kayıp yakınları ve kentin sivil toplum örgütleri ve hak savunucularıyla birlikte Koşuyolu Parkında basın açıklaması düzenlendi.
- **11 Aralık 2021 (670. Hafta)** – 29 Haziran 1992 yılında Diyarbakır merkez-de Hizbullah saldırısı sonucu katledilen Ramazan Yüce’nin akıbeti soruldu. Eylemimize Ramazan Yüce’nin ailesi ve Eğitim-sen üyeleri de destek ve da-yanışmada bulundular.
- **18 Aralık 2021 (671. Hafta)** – 25 Mart 1996 tarihinde Diyarbakır’da gözaltı-na alındıktan sonra kaybettirilen Atilla Osmanoğlu’nun akıbeti soruldu.

- **25 Aralık 2021 (672. Hafta)** – 26 Aralık 1997 tarihinde Diyarbakır'da gözaltında kaybettirilen Mehmet Özdemir'in akıbeti soruldu. Eylemde, Mehmet Özdemir'in ailesi de katıldı. Eylemde Mehmet Özdemir'in kızı konuşma yaparak “babasının akıbetinin ortay çıkmasını ve faillerin yargılanmasını” talep etti
- **31 Aralık 2021 (673. Hafta)** – 14 Ağustos 1993 tarihinde Kars'ın Digor İlçesinde, Koruculuk dayatması, gıda ambargosu, ev baskınlarını protesto etmek amacıyla 20'yi aşkın köyde binlerce kişi Kocaköy köyünde bir araya gelerek Digor'a doğru yürüyüşe geçildiği esnada askerlerin ateş açması sonucu katledilen 17 yurttaşımızın failleri soruldu.
- **7 Ocak 2022 (674. Hafta)** – Ocak 1988 yılında Şırnak'ın Silopi ilçesinin Karux köyünde gözaltına alındıktan sonra kendisinden bir daha haber alınamayan İsa Soysal'ın akıbeti soruldu.
- **15 Ocak 2022 (675. Hafta)** – Nisan 1981 Yılında gözaltına alındıktan sonra bir daha kendisinden haber alınamayan Zeki Altınbaş'ın akıbeti soruldu.
- **22 Ocak 2022 (676. Hafta)** – 11 Mart 1997 yılında Kulp İlçesinde tanına bir korucunun arabasına sivil ve silahlı kişilerce zorla alındıktan sonra kendisinden bir daha haber alınmayan İlyas Eren'in akıbeti soruldu.
- **29 Ocak 2022 (677. Hafta)** – 2001 yılında HADEP Silopi İlçe Başkanı Serdar Tanış ve İlçe yöneticisi Ebubekir Deniz kendi ayaklarıyla karakola gittikten sonra bir daha karakoldan çıkamayan ve o tarihten beri bir daha haber alınamayan Serdar Tanış ve Ebubekir Deniz'in akıbeti soruldu. Eylemde HDP VE DBP Diyarbakır eş başkanları ve yönetim kuruluda katılım göstererek birer konuşma yaptılar.
- **4 Şubat 2022 (678. Hafta)** – 11 Nisan 1994 tarihinde Mardin'in Derik ilçesine bağlı Gire Sor (Bayraklı) köyü Susikeli (Değirmenler) mezrasında askerlerce gözaltına alındıktan sonra katledilen Ali Çiçek dosyasının akıbeti soruldu.
- **12 Şubat 2022 (679. Hafta)** – 12 Şubat 1993'te Diyarbakır merkezde katledilen Mehmet Tekdağ'ın failleri soruldu. Eylemde Mehmet Tekdağ'ın kız kardeşi İffet Mutaş da bir konuşma yaptı. Mutaş; kardeşlerinin faillerinin ortaya çıkarılıp cezalandırması talep etti.
- **19 Şubat 2022 (680. Hafta)** – 6 Mayıs 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Kulp İlçesi Ağılı köyünde askerler tarafında köye yapılan operasyon sonucu katledilen Hamet Barut'un failleri soruldu.

- **26 Şubat 2022 (681. Hafta)** – 20 Şubat 1994 yılında İstanbul’da üniversite okurken gözaltına alındıktan sonra kaybettirilen Cüneyt Aydınlar’ın akıbeti soruldu. Eylemde Cüneyt Aydınlar’ın ailesi ve akrabaları da destek ve dayanışmada bulundular.
- **5 Mart 2022 (682. Hafta)** – 1992 yılında Mardin’in Nusaybin ilçesi Kuşkaya köyünde kolluk kuvvetlerinin ateş açması sonucu katledilen BEDRİYE Gümüş’ün akıbeti soruldu.
- **12 Mart 2022 (683. Hafta)** – 12 Mart 1994 yılında Siverek’te gözaltına alındıktan sonra bir kendisinden haber alınmaya özgür gündem gazetesi Urfa muhabiri Nazım Babaoğlu’nun akıbeti soruldu. Eylemde, Nazım Babaoğlu’nun abisi İhsan Babaoğlu da destekte bulunarak duygu ve düşüncelerini paylaştı. Yine eylemde Eğitim-Sen Diyarbakır şubesi eş başkanları ve yönetim kurulu üyeleri ile kentin sivil toplum kuruluşları da destek ve dayanışmada bulundular.
- **19 Mart 2022 (684. Hafta)** – 1992 yılında Mardin ve Şırnak’ta Newroz Kutlamalarında güvenlik güçlerinin ateş açması sonucu katledilen yurttaşların failleri soruldu.
- **26 Mart 2022 (685. Hafta)** – 1994 yılında Şırnak’ın Silopi ilçesinde gözaltında kaybettirilen Ali Müldir’in akıbeti soruldu.
- **2 Nisan 2022 (686. Hafta)** – 1995 yılında Diyarbakır’ın Hazro ilçesinde gözaltına alındıktan sonra bir daha haber alınamayan Bedri Alağam’ın akıbeti soruldu.
- **9 Nisan 2022 (687. Hafta)** – 9 Nisan 1994 yılında gözaltına alındıktan sonra cenazesi Silvan yolu Kâğıtlı karakolu yakınlarında bulunan SES (Sağlık Emekçileri Sendikası) onursal başkanı Dr. Necati Aydın’ın failleri soruldu. Eylemde SES Diyarbakır şubesi eş başkanları ve yönetim kurulu üyeleri ve kentin sivil toplum kuruluşları da dayanışmada bulunarak eylemimize destek sundular. Ayrıca Diyarbakır şubesi eş başkanı Şiyar Güldiken tarafından bir konuşma gerçekleştirildi.
- **16 Nisan 2022 (688. Hafta)** – 24 Nisan 1996 yılında siyasi cinayet ile yaşamı sonlandırılan Yargı sen üyesi Cemal Kavak’ın failleri soruldu. Eylemde BES (Büro Emekçileri Sendikası) Diyarbakır şubesi yönetim kurulu ve üyeleri de destek sundular. Yine eylemde BES Diyarbakır Şubesi Eş Başkanı Suphi İzol tarafından konuşma yapıldı.

- **23 Nisan 2022 (689. Hafta)** – Kayıplar Bulunsun Failler Yargılsın eylemimizde; 1990'lı yıllardan günümüze çeşitli dönemlerde kolluk görevlileri tarafından gözaltına alındıktan sonra zorla kaybettirilen ve faili meçhul sonucu katledilen 27 çocuğun akıbeti ve failleri soruldu.
- **30 Nisan 2022 (690. Hafta)** – 15 Nisan 1992 yılında Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde katledilen Abdulsamet Çiçek'in failleri soruldu.
- **7 Mayıs 2022 (691. Hafta)** – 5 Mayıs 1994 yılında Diyarbakır'ın Lice ilçesinde gözaltına alındıktan sonra kaybettirilen Mehmet Can Aysin'in akıbeti soruldu. Eylemde Mehmet Can Aysin'in kızı Aynur Aysin de babasının kaybettirilmesine dair duygularını paylaştı.
- **14 Mayıs 2022 (692. Hafta)** – 10 Mayıs 1994 YILINDA Diyarbakır'da faili meçhule kurban giden Mehmet Şerif Avşar'ın filleri soruldu. Eylemde Mehmet Şerif Avşar'ın ailesi de destek ve dayanışmada bulundu.
- **17 Mayıs 2022 – “17-31 Mayıs Kayıplar Haftası”** kapsamında kentin yerel güçleri, hak savunucuları, siyasi partiler, demokratik kitle örgütleriyle birlikte Diyarbakır Adliyesi önünde basın açıklaması yapıldı.
- **21 Mayıs 2022 (693. Hafta)** – 24 Mayıs 1994 yılında Diyarbakır Kulp ilçesi Çağlayan Köyünde gözaltına alındıktan sonra kaybettirilen Hasan Örfhan, Cezayir Örfhan ve Selim Örfhan'ın akıbetleri soruldu. Eylemde, Hasan Örfhan'ın oğlu Adnan Örfhan tarafından bir konuşma yapıldı.
- **28 Mayıs 2022 (694. Hafta)** – 21 Mart 1995 tarihinde İstanbul'da gözaltına alındıktan sonra 27 Mayıs 1995'te kimsesiler mezarlığında cenazesi bulunan Hasan Ocak'ın failleri soruldu.
- **4 Haziran 2022 (695. Hafta)** – 1993 yılında Diyarbakır Silvan İlçesinde katledilen Ahmet Okuyucu'nun failleri soruldu.
- **11 Haziran 2022 (696. Hafta)** – 27 Mayıs 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinde daha henüz 19 yaşındayken gözaltına alındıktan sonra kaybedilen Çayan Çiçek'in akıbeti soruldu.
- **18 Haziran 2022 (697. Hafta)** – 1992 yılında Hakkâri'nin Şemdinli ilçesinde özel hareket polislerince katledilen Serhat Kazak'ın failleri soruldu.
- **19 Haziran 2022** Tarihinde Anneler ve Kayıp yakınlarıyla birlikte Sur ilçesinde dayanışma yemeği düzenlendi.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **25 Haziran 2022 (698. Hafta)** – 1992 yılında Hizbullah örgütü tarafından Silvan Merkezde katledilen sağlık emekçileri Dr. Mehmet Emin Ayhan ve Diyarbakır Bağlar ilçesinde katledilen Hamit Pamuk'un akıbeti soruldu. Eylemde SES Diyarbakır yönetim kurulu ve Tabipler Birliği Diyarbakır şubesinin yönetim ve üyeleri katılımda bulunarak eylemimize destek sundular.
- **2 Temmuz 2022 (699. Hafta)** – 8 Temmuz 1995 tarihinde Mardin-Kızıltepe'de gözaltına alındıktan sonra kaybettirilen Hüseyin Ertaş'ın akıbeti soruldu.
- **9 Temmuz 2022 (700. Hafta)** – 5 Temmuz 1991 yılında gece yarısı silahlı ve telsizli kişilerce evinden alındıktan sonra katledilen HEP Diyarbakır İl Başkanı Vedat Aydın'ın akıbeti soruldu. Yine eylemimize HDP Diyarbakır il eş başkanları ve yönetim kurulu destek sunarak birer konuşma gerçekleştirdiler. Yine Kayıp Yakınları 700. Hafta kapsamında İstanbul Cumartesi annelerinden ve kayıp yakınları ile kentimizde bulunan sivil toplum kuruluşlarından dayanışma videoları paylaşıldı.
- **16 Temmuz 2022 (701. Hafta)** – 20 Temmuz 1992 tarihinde İstanbul Tarabya'da gözaltında kaybedilen Hasan Gülünay'ın akıbeti soruldu.
- **23 Temmuz 2022 (702. Hafta)** – 23 Temmuz 1992 tarihinde Bismil'de gözaltında kaybedilen Musa Koluman'ın akıbeti soruldu.
- **30 Temmuz 2022 (703. Hafta)** – 22 Temmuz 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Kulp İlçesinde gözaltında kaybedilen Mehmet Yıldız'ın akıbeti soruldu.
- **6 Ağustos 2022 (704. Hafta)** – 18 Ağustos 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Hani İlçesinde gözaltına alındıktan sonra bir daha kendisinden haber alınmayan Mehmet Günkân'ın akıbeti soruldu.
- **13 Ağustos 2022 (705. Hafta)** – 15 Ağustos 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Hani İlçesinde gözaltına alındıktan sonra bir daha kendisinden haber alınmayan İbrahim Kartay'ın akıbeti soruldu. İbrahim Kartay'ın eşi ve Cumartesi Annesi Saliha Kartay da hazır bulundu.
- **20 Ağustos 2022 (706. Hafta)** – 17 Ağustos 1995 tarihinde Mardin'in Ömerli İlçesinde gözaltına alındıktan sonra bir daha haber alınamayan Abdürrahim Demir'in akıbeti soruldu.
- **27 Ağustos 2022 (707. Hafta)** – 25 Ağustos 1995 tarihinde Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde gece yarısı saat 12.00'da evinde Jilem ve Korucular tarafından gözaltına alındıktan sonra kaybettirilen Osman Bulutekin'in akıbeti soruldu.

- **30 Ağustos 2022** tarihinde **Dünya Kayıplar Haftası** nedeniyle sosyal medya hesapları üzerinden basın açıklaması yapıldı.
- **3 Eylül 2022 (708. Hafta)** – 10 Eylül 1996 tarihinde Diyarbakır'ın Dicle İlçesinde evinin bahçesinde oturduğu esnada özel hareket polisleri tarafından katledilen Hatice Atalay'ın akıbeti soruldu.
- **10 Eylül 2022 (709. Hafta)** – 21 Eylül 1995 tarihinde Batman merkezde gözaltına alındıktan sonra kaybedilen Şeyhmus Eroğlu'nun akıbeti soruldu.
- **17 Eylül 2022 (710. Hafta)** – 20 Eylül 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde Hizbullah tarafından kaçırıldıktan sonra gözaltına kaybedilen Ahmet Biçimli'nin akıbeti soruldu.
- **24 Eylül 2022 (711. Hafta)** – 25 Eylül 1997 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinde karakola 50 metre mesafede arabaları terk edilmiş halde bulunan ve bir daha kendilerinden haber alınamayan Zozan ve Orhan Eren çiftinin akıbeti soruldu.
- **1 Ekim 2022 (712. Hafta)** – 3 Ekim 1992 tarihinde Diyarbakır'ın Kulp ilçesinde sahip olduğu otelde askerler tarafından öldürüldükten sonra cesedi yakılan Vahit Narin'in failleri soruldu.
- **8 Ekim 2022 (713. Hafta)** – 15 Ekim 1994 yılında Dersim'in Hozat İlçesinde Taşıtlı köyünde askeri operasyon sonucunda gözaltına alındıktan sonra inkâr edilen kaybettirilen Nazım Gülmez 'in akıbeti soruldu.
- **15 Ekim 2022 (714. Hafta)** – 19 Ekim 1995 tarihinde İstanbul'un göbeğinde zorla Beyaz Toros bir araca bindirildikten sonra o tarihten bugüne bir daha haber alınamayan Fehmi Tosun'un akıbeti soruldu.
- **22 Ekim 2022 (715. Hafta)** – 19 Ekim 1995 tarihinde İstanbul'un göbeğinde zorla Beyaz Toros bir araca bindirildikten sonra kendisinden bir daha haber alınamayan Hüseyin Aydemir'in akıbeti soruldu.
- **29 Ekim 2022 (716. Hafta)** – 22-26 Ekim 1993 yılında Diyarbakır'ın Lice İlçesinde askerlerin ilçeyi taraması ve yakması sonucu katledilen 17 yurttaşlarımızın akıbeti soruldu
- **5 Kasım 2022 (717. Hafta)** – 2 Kasım 1996 yılında henüz 17 yaşında iken Diyarbakır'ın Kulp ilçesi Demirli köyünde evinden alınarak gözaltına alınan ve bir daha kendisinden haber alınmayan M. Şirin Bayram'ın akıbeti soruldu.
- **12 Kasım 2022 (718. Hafta)** – 13 Kasım 1994 tarihinde Diyarbakır'da gözaltında kaybettirilen Ali Tekdağ'ın akıbeti soruldu. Eylemimizde Ali Tekdağ'ın

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

ablası ve Cumartesi annesi İffet Mutaş da bir konuşma yaptı.

- **19 Kasım 2022 (719. Hafta)** – Bu hafta gözaltında kaybedilen ve faili meçhul siyasi cinayetlere kurban gidenlerin akıbeti soruldu.
- **26 Kasım 2022 (720. Hafta)** – 28 Kasım 2015 tarihinde Sur'da Dört Ayaklı Minarenin önünde katledilen Tahir Elçi'nin failleri soruldu.
- **3 Aralık 2022 (721. Hafta)** – 29 Kasım 1994 tarihinde gözaltında kaybedilen Ender TOĞCU'nun akıbeti soruldu. Eyleme Ender Toğcu'nun eşi ve kızı da destek sundu.
- **10 Aralık 2022 (722. Hafta)** – 20 Aralık 1993 tarihinde Şırnak'ın Güçlükönak İlçesinde gözaltında kaybedilen Hacı Şili'nin akıbeti soruldu.
- **10 Aralık** İnsan Hakları Haftası nedeniyle Koşuyolu Parkı'nda yapılan açıklamaya katılım sağlandı.
- **17 Aralık 2022 (723. Hafta)** – 9 Aralık 1996 tarihinde Diyarbakır'da gözaltında kaybettirilen Atilla Korkmaz'ın akıbeti soruldu.
- **24 Aralık 2022 (724. Hafta)** – 24 Aralık 1993 tarihinde Bitlis'in Tatvan İlçesi Ulusoy köyünde gözaltında kaybettirilen Ramazan Şarlı'nın akıbeti soruldu.
- **31 Aralık 2022 (725. Hafta)** – 27 Aralık 1997 tarihinde Diyarbakır merkezde gözaltına alındıktan sonra kendisinden bir daha haber alınamayan Mehmet Özdemir'in akıbeti soruldu.
- **7 Ocak 2023 (726. Hafta)** – 1 Ocak 1988 tarihinde Şırnak'ın Silopi ilçesinde gözaltına alındıktan sonra kaybedilen İsa Soysal'ın akıbeti soruldu.
- **14 Ocak 2023 (727. Hafta)** – 6 Mart 1994 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde faili meçhul cinayetine kurban edilen Ömer Candoruk, Süleyman Gaysak, Yahya Akman, Mehmet Gürrü Özer ve Aziz Gaysak'ın failleri soruldu.
- **21 Ocak 2023 (728. Hafta)** – 20 Ocak 1997 tarihinde Diyarbakır'da gözaltına alındıktan sonra kendisinden bir daha haber alınmayan Harbi Arman'ın akıbeti soruldu.
- **28 Ocak 2023 (729. Hafta)** – 25 Ocak 2001 yılında Şırnak'ın Silopi ilçesinde karakola çağırıldıktan sonra bir daha haber alınamayan HADEP İlçe Yöneticileri Serdar Tanış ve Ebubekir Yıldız'ın akıbeti soruldu.
- **4 Şubat 2023 (730. Hafta)** – 10 Şubat 1994 tarihinde Şırnak'ın Cizre ilçesinde kolluk kuvvetleri tarafından öldürülen Cemal Geren'in failleri soruldu.

- **11 Şubat 2023 (731. Hafta)** – 12 Şubat 1993 tarihinde Diyarbakır merkezde sivil ve telsizli kirşler tarafından sokak ortasında katledilen Mehmet Tekdağ'ın akıbeti soruldu.
- **18 Şubat 2023 (732. Hafta)** – 17 Şubat 1992 tarihinde Mardin ili Nusaybin ilçesinde protesto esnasında askerlerin açtığı ateş sonucu katledilen Bedriye Gümüş'ün failleri soruldu.
- **25 Şubat 2023 (733. Hafta)** – 20 Şubat 1994 tarihinde İstanbul'da gözaltına alındıktan sonra kaybedilen Üniversite öğrencisi Cüneyt Aydınlar'ın akıbeti soruldu.
- **3 Mart 2023 (734. Hafta)** – 1994 yılının Mart ayında Şırnak'ın Ara Köyüne gelen Beyaz Toros marka bir araçtan inen silahlı ve sivil üç kişi, köylülerin gözü önünde kendisine işkence yaptıktan sonra zorla araca bindirilerek götürüldükten sonra bir daha haber alınmayan Ahmet Sanır'ın akıbeti soruldu.
- **11 Mart 2023 (735. Hafta)** – Urfa'nın Severken ilçesine haber takibi için giderken Bucak Aşiretine bağlı korucular tarafında alıkonulan ve bir daha kendisinden haber alınmayan Özgür gündem gazetesi muhabiri Nazım Babaoğlu'nun akıbeti soruldu. Eylemde Nazım Babaoğlu'nun ailesi de dayanışmada bulundu. Nazım Babaoğlu'nun Abisi İrfan Babaoğlu da duygu ve düşüncelerini paylaştı.
- **18 Mart 2023 (736. Hafta)** – Yakın Newroz'larda gerçekleşen devlet şiddetini de dâhil ederek geçmişi çok yönlü bir biçimde hatırlatan ve şiddet nedeniyle kaybettiklerimizin failleri soruldu.
- **25 Mart 2023 (737. Hafta)** – 24 Mart 1994 tarihinde Batman'da silahlı kişilerce kaçırıldıktan sonra bir daha haber alınamayan Veysel Kürsep'in akıbeti soruldu.
- **1 Nisan 2023 (738. Hafta)** – 1 Nisan 1994 tarihinde Şırnak merkezde gözaltına alındıktan sonra cesedi bir kuyuda buluna Ahmet Bulmuş 'un failleri soruldu.
- **8 Nisan 2023 (739. Hafta)** – 4 Nisan 1994 tarihinde gözaltına alındıktan sonra cesedi Silvan yolu Kâğıtlı karakolun yakınlarında bulunan Sağlık Emekçileri Sendikası (SES) onursal başkanı Necati Aydın'ın failleri soruldu. SES Diyarbakır şubesi eş başkanı Şiyar Güldiken tarafından konuşma gerçekleştirildi.
- **15 Nisan 2023 (740. Hafta)** – 11 Nisan 1994 tarihinde Şırnak'ta gözaltına alındıktan sonra kaybedilen Ali Çelik'in akıbeti soruldu.

- **22 Nisan 2023 (741. Hafta)** – 24 Nisan 1915 tarihinde İstanbul'da gözaltına alındıktan sonra Anadolu topraklarında ölüme gönderilerek kaybettirilen şair Taniel Varujan'ın akıbeti soruldu.
- **29 Nisan 2023 (742. Hafta)** – 24 Nisan 1996 tarihinde Diyarbakır'da gözaltına alındıktan sonra katledilen Yragi- Sen üyesi olan Cemal Kavak'ın faileri soruldu. Ayrıca eylemimize BES Yönetim Kurulu üyesi Güneş Özer tarafından Cemal Kavak'ın hikâyesi okundu. Ayrıca eylemimize dayanışmada bulunan İHD Genel Başkanı Eren Keskin de bir konuşma yaptı.
- **6 Mayıs 2023 (743. Hafta)** – 6 Mayıs 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Lice ilçesinin Kılıçlı köyünde köylülerin gözü önünde gözaltına alındıktan sonra bir daha haber alınamayan Mehmetcan Aysin'in akıbeti soruldu. Eylemimize, kentimizin milletvekili adayı Cengiz Çandar ve Halide Türkoğlu da katılarak birer konuşma gerçekleştirdiler.
- **13 Mayıs 2023 (744 Hafta)** – 6 Mayıs 199 tarihinde Hakkâri'de gözaltına alındıktan sonra infaz edilen Enter Özdemir ve Bapir Çatık'ın akıbeti soruldu. Eylemimiz, Kürt dil bayramı kapsamında şube sekreterimiz Yakup Güven tarafından kayıp hikâyesi Zazakî okundu.
- **17 Mayıs 2023** – 17-31 Mayıs Kayıplar Haftası kapsamında sosyal medya hesabından basın açıklaması yapıldı.
- **20 Mayıs 2023 (745. Hafta)** – 18 Mayıs 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Kulp ilçesi Gomak mezarına baskın düzenlendikten sonra askerler tarafından gözaltına alındıktan sonra bir daha kendilerinden haber alınmayan Servet İpek, İkrâm İpek ve Seyithan Yolur'un akıbeti soruldu. Ayrıca eylemimize Eğitim-sen Başkanı Nejla Kurul ve Eğitim-Sen sekreteri İkrâm Atabay destek vererek konuşma yaptılar.
- **27 Mayıs 2023 (746. Hafta)** – 24 Mayıs 1994 yılında Diyarbakır Kulp ilçesi Çağlayan Köyünde gözaltına alındıktan sonra kaybettirilen Hasan Örhan, Cezayir Örhan ve Selim Örhan'ın akıbetleri soruldu. Eylemde, Hasan Örhan'ın oğlu Adnan Örhan tarafından bir konuşma yapıldı.
- **3 Haziran 2023 (747. Hafta)** – 6 Haziran 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Kocaköy ilçesinin Şalhat Köyüne askerler tarafından yapılan operasyon sonucu köylülerin gözü önünde gözaltına alınan ve bir daha haber alınamayan Salih ÇALIK ve Sinan FİDAN akıbeti soruldu.

İŞKENCEYİ ÖNLEME KOMİSYONU

Komisyon Üyeleri

Av. Yakup GÜVEN, Ezgi Sıla DEMİR

İşkence, devletler veya devlet erkini kullanan güçler tarafından bireylerin, ruhsal veya fiziksel olarak algılama yeteneklerinin azalması veya ortadan kaldırılmasını hedefleyen eylemler bütünüdür. Fiziksel veya psikolojik olması fark etmeksizin ruhsal, göz korkutma, caydırma, intikam alma, cezalandırma veya bilgi toplama aracı olarak bilinçli bir şekilde insanlara acı çektirmede kullanılan faaliyetler işkence kapsamındadır.

İşkence; insanlık suçudur, insanlığa karşı suçtur. Bu nedenle işkence sadece bireye değil, tüm insanlığa karşı işlenmiş bir saldırı olarak kabul edilir. İşkencenin faili, ancak kamu gücünü kullanan kişiler olabilir.

Uluslararası Sözleşmeler ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne göre kamu gücünü kullanan kişilerin; hücrede tutma, küfür ve hakaret-aşağılama, kendisine veya yakınlarına yönelik öldürme tehdidi, işkenceye görsel/işitsel tanıklık ettirme, yüksek sesle müzik ve marş dinletme, anlamsız istemlere itaat etmeye zorlama, ajanlık teklifi, göz bağlama, tokat, tekme, yumruk, vücudun tek bir noktasına sürekli vurma, haya vurma, falaka-cop-sopa-kırbaç-hortum vb. ile dövme, saç-sakal-bıyık yolma, sıkı kelepçe uygulaması, boğma girişimi, kesici alet-ateşli silah- plastik mermi- biber gazı kapsülü vb. ile yaralama, aşırı fiziksel aktiviteye

zorlama, sözlü cinsel taciz, cinsel içerikli hakaret, cinsel saldırı/tecavüz tehdidi, fiziksel cinsel taciz, makat araması, çıplak arama, soyma, sürtünme, tecavüz, el ve ayağa ters kelepçe, askı, düz askı ya da çarmih, ayaktan ters askı, uzun süre aynı pozisyonda durmaya zorlama, göz yaşartıcı kimyasallar, havasız bırakma, soğuk-sıcak ortamda bekletme, basınçlı-soğuk su, elektrik, işeme ve dışkılamasının engellenmesi, yeme içmenin kısıtlanması, hücrede tecrit, hijyen koşullarının sağlanmaması, uyutmama, sağlığa erişimin engellenmesi, bilmediği ilacı içmeye zorlama gibi eylemleri işkence ve kötü muamele kapsamına girmektedir.

Genellikle suçu ikrar etme veya işlenmiş suç ile ilgili delil toplamak için yapılan işkence 5237 sayılı yeni TCK'nın 94. Maddesinde suç olarak kabul edilip, "Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışlar" olarak tanımlanmıştır. Ancak işkence ile mücadele için yasaların değiştirilmesi olumlu olmakla birlikte tek başına yeterli olmamaktadır. Zira yapılan yasal değişikliklere rağmen uygulamada işkence failleri halen cezasız bırakılmakta, faillerin tespit edilip cezalandırılması konusunda gerekli hassasiyet gösterilmemekte ve yapılan işkencelere göz yumulmaktadır.

İşkence ile mücadelede hâkim ve savcılara, avukatlara büyük iş düştüğü gibi işkencenin tespit edilmesi açısından doktorlara büyük iş düşmektedir. Bu nedenle doktorlar bu konularda eğitime tabi tutulmalı, İstanbul Protokolüne uygun davranılmalıdır. Gözaltına alınan şahısların doktor kontrolü zorunlu olduğu için, doktorların göz yummamaları halinde işkencecilerin tespit edilip cezalandırılması kolay olacak ve böylelikle yeni vakaların önüne geçilecektir.

Kürt meselesinde 2013 – 2015 yılları arasında sürdürülen "Çözüm Süreci"nin 24 Temmuz 2015'te sonlanması, 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası hükümetin izlediği politikalar, ilan edilen Kanun Hükmünde Kararnameler, kolluk gücüne verilen sınırsız yetkiler, cezasızlık politikaları işkence ve kötü muamele gördüğü beyanıyla kurumumuza müracaat eden başvuru sahiplerinin sayısını arttırmıştır. Bu artış 2021-2022 yılları arasında da sürmüştür.

Komisyonumuzca, işkence ve kötü muameleye maruz kaldığını beyan eden başvuru sahiplerine hukuki yardımda bulunulmuş, suç duyurusunda bulunularak dava süreci takip edilmiştir. Ayrıca mağdur başvuru sahipleri, tedavilerinin yapılması için TİHV'e yönlendirilmiştir.

Şubemize Yapılan İşkence-Kötü Muamele Başvuruları

- 01.06.2020-31-12-2020 tarihleri arasında, İşkence ve Kötü Muamele gördüğü şikâyetiyle şubemize yapılan başvuru sayısı 120,

- 01.01.2021-31.12.2021 tarihleri arasında, İşkence ve Kötü Muamele gördüğü şikâyetiyle şubemize yapılan başvuru sayısı 138,
- 01.01.2022-31.12.2022 tarihleri arasında, İşkence ve Kötü Muamele gördüğü şikâyetiyle şubemize yapılan başvuru sayısı 152,
- 01.01.2023-31.05.2023 tarihleri arasında, İşkence ve Kötü Muamele gördüğü şikâyetiyle şubemize yapılan başvuru sayısı 50 olmuştur.

İşkence Komisyonu tarafından takip edilen dosyaların bir kısmı şunlardır:

- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen, Bat Ailesi fertlerinin müşteki oldukları soruşturma dosyası
- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen, Mehmet Ali TEKMİR'in müşteki olduğu soruşturma dosyası
- Lice Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen, İrfan UĞURLAYAN'IN müşteki olduğu soruşturma dosyası
- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen, Hayriye TÜRKEKUL, Aysel TUFAN, Yaşar AKBOĞA, Rabia ATAŞ'ın müşteki oldukları soruşturma dosyası
- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen, Muhammed Emin CURA'nın müşteki olduğu soruşturma dosyası
- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen, Halit Eray TOSUN ile Koray TOSUN'un müşteki oldukları soruşturma dosyası
- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen, Osman Gökalp'in müşteki olduğu soruşturma dosyası
- Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen, Beytullah AYDIN'ın müşteki olduğu soruşturma dosyası

İşkence Komisyonu tarafından gerçekleştirilen etkinlikler şu şekildedir;

- **26 Haziran 2020** – İşkence Görenlerle Dayanışma Günü nedeniyle; İHD Diyarbakır Şubesi öncülüğünde Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği, Diyarbakır Tabip Odası, Diyarbakır Barosu ve Hak İnisiyatifi Derneği Diyarbakır Temsilciliği ile birlikte 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü nedeniyle basın açıklaması yapıldı.

- **26 Haziran 2021** – İşkence Görenlerle Dayanışma Günü nedeniyle; İHD Diyarbakır Şubesi öncülüğünde Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği ve Diyarbakır Tabip Odası ile birlikte 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü nedeniyle, Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde basın açıklaması yapıldı.
- **24 Ağustos 2021** – Bingöl’de gözaltında Sonuç Gürdeğir ve Gürdeğir ailesi üyelerine yönelik işkence, kötü muamele, tehdit ve hakaret suçları ile ilgili olarak olayın mağdurları ve görgü tanıkları, Baro Başkanı ve Cumhuriyet Başsavcısı ile görüşmeler yapıp konu ile alakalı kapsamlı rapor hazırlandı.
- **23 Aralık 2021** – Diyarbakır 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kendisine işkence ve kötü muamele uygulandığı tespit edilen Mehmet Kaya isimli mahpusun durumuna ilişkin şubemiz, Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği ve Diyarbakır Barosu tarafından ortak rapor hazırlanıp basın açıklaması yapıldı.
- **16 Şubat 2022** – Diyarbakır 3 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda uygulanan işkence ve kötü muameleye ilişkin şubemiz, Diyarbakır Barosu ve Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Diyarbakır Şubesi tarafından ortak rapor hazırlanıp, Diyarbakır Adliyesi önünde ortak basın açıklaması yapıldı.
- **18 Nisan 2022** – Diyarbakır 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda uygulanan işkence ve kötü muameleye ilişkin Şubemiz, Diyarbakır Barosu ve Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Diyarbakır Şubesi tarafından Diyarbakır Adliyesi önünde ortak basın açıklaması yapıldı.
- **27 Haziran 2022** – İşkence Görenlerle Dayanışma Günü nedeniyle; İHD Diyarbakır Şubesi öncülüğünde Türkiye İnsan Hakları Vakfı Diyarbakır Temsilciliği, Diyarbakır Barosu ve Diyarbakır Tabip Odası ile birlikte 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü nedeniyle, Koşuyolu Parkı İnsan Hakları Anıtı önünde basın açıklaması yapıldı.
- **1 Nisan 2023** – Diyarbakır’ın Çermik ilçesinde Mikail Ekinci isimli yurttaşın kolluk görevlileri tarafından açılan ateş sonrası yaşamını yitirmesi ve aynı olayda aile fertlerinin maruz bırakıldıkları işkence ve kötü muamele olaylarına ilişkin komisyonumuz hukuk komisyonu ile ortaklaşarak olayın olduğu yere gitmiş, olayın tanık ve mağdurlarıyla görüşüp konu hakkında kapsamlı rapor hazırlamıştır.

AKADEMİ KOMİSYONU

Komisyon Üyeleri

Av. Cihan KAYA, Ömer SAMAN, Mehmet Tahir SAÇAKLI

İnsan Hakları Derneği bir hak kurumu olmasının yanında hak savunucuları için kuruluş felsefesi ve çalışma pratiğiyle bir okul olagelmıştır. İnsan hakları kavramının teorik ve pratik muhtevasının değişimi ile şekillenen dinamik niteliği, yargısal ve idari uygulamaların siyasi irade ile büründüğü dönemsel farklılıklar, sosyal ve teknolojik dönüşümler; hak savunucularının ve bu alana yönelmek isteyenlerin sürekli bir biçimde günceli yakalamasını zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda İHD tarafından gerçekleştirilen yahut organizasyonuna iştirak edilen eğitimler, bu alanda kıymetli ve mühim olmasının yanında mecburi bir işlevi de yerine getirmektedir.

İHD Akademi Komisyonu; hak savunuculuğu bağlamında her dönem eğitimler, paneller, söyleşiler, çalıştaylar ve benzeri etkinlikler düzenlemekte ayrıca başka kurumlarca düzenlenen etkinliklere ortak organizatör yahut katılımcı olarak iştirak etmektedir. İHD Akademi Komisyonun şüphesiz tüm bu çalışmalar içerisinde en kapsamlı olanı, her dönem gerek hak alanındaki güncel değişim ve gereklilikler, gerekse hak savunuculuğunun temel konuları ile içeriği güncellenen “İnsan Hakları Okulu”dur. 2022 yılında “İnsan Hakları Güz Okulu” adı ile düzenlenen eğitim de bu bağlamda hâlihazırda İnsan Hakları Okulu geleneğinin son çalışması olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılının Ekim ve Kasım aylarında gerçekleştirilen İnsan Hakları Güz Okulunun düzenlenmesini gerekli kılan genel gerekçelerin yanında güncel sebepler de mevcuttur.

Bunlar;

- Hak temelli kurumlarda çalışmak isteyen kişilere hak savunuculuğuna dair genel bilgi ve perspektif kazandırmak,

- Değişen koşullar karşısında insan hakları kavramının içeriğini tartışmak, günceli yakalamam ve yaymak,
- Çeşitli meslek gruplarından katılımcıları insan hakları alanında yetkin hale getirmek ve potansiyel hak savunucuları yetiştirmek,
- Hak alanından çalışmak isteyen kişiler ile İnsan Hakları Derneği arasında bağ oluşturmak,
- İnsan haklarının yanında çeşitli alanlarda yetkin yazar, akademisyen, sanatçı, aktivist ve politikacıları İnsan Hakları Derneği çatısında öğrenciler ile bir araya getirerek tecrübe ve bilgi aktarımı sağlamak.

İnsan Hakları Güz Okulu Genel Eğitim Programı

Eğitimin Süresi

İnsan Hakları Güz Okulu toplamda 6 hafta boyunca süren toplam 10 dersten oluşmuştur. Ders sayısı belirlenirken çeşitli konuları barındıracak kadar kapsamlı ve aynı zamanda katılımcıları katılım konusunda zorlamayacak derecede sade bir program hazırlanmıştır. Bunun yanında, genel katılımcı profilinin öğrenciler ve çeşitli meslek grubu çalışanları oldukları göz önünde bulundurularak dersler program boyunca her haftanın cumartesi günü gerçekleştirilmiştir. Her cumartesi 2 ders, final haftası ise tek ders yapılarak program tamamlanmıştır.

Katılımcılar

Eğitimin duyurusu İHD Diyarbakır Şubesi sosyal medya hesaplarından yapılmıştır. Genel aday profili; başta hukuk fakültesi öğrencileri olmak üzere lisans öğrencileri ve çeşitli meslek gruplarından çalışanlardan oluşmuştur. Katılımcılar belirlenirken özellikle hak savunuculuğu alanında kendini yetiştirme ve gönüllü çalışma isteği temel kriter olarak belirlenmiştir. Eğitimin verimliliği açısından ise katılımcı sayısı 25 olarak belirlenmiştir.

Derslerin İşleyişi

Eğitim 6 hafta boyunca işlenecek toplam 10 dersten oluşmaktadır. Derslerin 2'si online, 8'i yüz yüze olmak üzere tümü İHD Diyarbakır Şube binasında gerçekleştirilmiştir. Her ders iki oturumdan oluşmaktadır. Derslerin işleyiş tarzı ise içeriği ve genel çerçevesi önceden belirlenmiş olmasının yanında katılımcılar tarafından (Eğitmenler ve öğrenciler) ortak kararlaştırılmıştır. Her ders bitiminde ise isim yazılmaksızın anket yapılmış; katılımcıların eleştiri, istek, görüş ve önerileri alınarak hem mevcut hem ileriki eğitimler için geri dönüşleri alınmıştır.

Eğitim Programı

Eğitim programı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

SIRA	DERSİN KONUSU	DERSİ VEREN	TARİH
1	İnsan Hakları Okulu - İnsan Haklarını Savunmak	Eren KESKİN	1.10.2022
2	İnsan Haklarına Giriş, Temel Kavramlar ve Hak Savunuculuğu	Öztürk TÜRKDOĞAN	1.10.2022
3	Toplumsal Uzlaş Çerçevesinde Yeni Bir Anayasa	Vahap COŞKUN	8.10.2022
4	Dilsel Çoğulculuk ve Anadil Hakkı	Ekrem KOÇBAŞI	8.10.2022
5	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	Handan COŞKUN	15.10.2022
6	Bir İnsan Hakkı Olarak Sağlık Hakkı	Şebnem KORUR FİNCANCI	15.10.2022
7	Ulusların kendi kaderini tayin hakkı	Derya BAYIR	22.10.2022
8	İşkence ve Kötü Muamelede Cezasızlığın Rolü, Cezasızlığa Karşı Hak Arama Çalışmaları	Barış YAVUZ, Rehşan BATARAY SAMAN	22.10.2022
9	Basın Özgürlüğü ve Haber Alma Hakkı	Ali Duran TOPUZ	29.10.2022
10	Savaş İle Yüzleşmek – Barış İle Yaşamak	Nejla KURUL	20.11.2022

Eğitim Programının Değerlendirilmesi

- Gerçekleştirilen İnsan Hakları Güz Okuluna dair değerlendirmeler;
- Her eğitim sonrası katılımcılara anket yapılarak,
- Katılımcıların yer aldıkları çevrimiçi mesajlaşma grubu aracılığı ile,
- Ders günleri katılımcılar ile yapılan sohbetler,
- Final dersinin bitiminde katılımcılar ile yapılan söyleşi ile,
- Katılım Belgelerinin takdim edildiği akşam yemeği etkinliğinde Şube yöneticileri ve katılımcılar ile gerçekleştirilen sohbet ile,
- Yukarıda sıralanan süreçlerin bitimi akabinde Şube tespit edilen ve gözlemlenen hususların Şube tarafından yapılan değerlendirmesi, ayrıca İHD Merkezi Akademi Komisyonu ile yapılan görüşmeler kapsamında İnsan Hakları Güz Okulu eğitimi değerlendirilmiştir.

Eğitimin Tamamlanması ve Katılım Belgelerinin Takdimi

İnsan Hakları Güz Okulu Eğitimi, 20.11.2022 tarihinde gerçekleştirilen final dersi ile tamamlanmıştır. Düzenli katılım sağlayan ve eğitimi tamamlayan 19 kişi ve Şube yöneticileri ile 25.11.2022 günü düzenlenen akşam yemeği etkinliği ile Katılım Belgeleri katılımcılara takdim edilmiştir. Katılımcılar ile alınan ortak karar kapsamında; katılımcıların birbirleri ve İHD Diyarbakır Şubesi arasında oluşan bağı koparmamak adına eğitim duyurularının yapıldığı anlık çevrimiçi mesajlaşma grubu sonlandırılmamış, aktif haberleşme ve bilgilendirme ağı olarak devam ettirilmiştir.

İhd Diyarbakır Şubesi Akademi Komisyonu İle İhd Merkezi Akademi Komisyonunda Yapılan Toplantılar

İHD Diyarbakır Şubesi ile İHD Merkezi Akademi Komisyonu ve İHD şubeleri akademi komisyonları arasında periyodik dönemlerde;

- İHD Şubeleri ve İHD Genel Merkezi akademi komisyonları arasında koordinasyon sağlamak,
- Yapılacak etkinliklere dair değerlendirmeleri paylaşılarak fikir alışverişinde bulunmak,
- Şubeler ve Genel Merkez arasında iletişimi güçlendirmek,
- Yapılan etkinlikler sonrası sunulan görüş, istek, eleştiri ve önerileri paylaşarak yapılacak etkinliklerde dikkate almak,
- İHD Genel Merkezi Akademi Komisyonunca düzenlenecek etkinliklerde şubelerin fikir ve önerilerini almak

Amacıyla toplantılar düzenlenmektedir. Bu kapsamda İHD Genel Merkezi Akademi Komisyonu ile İHD şubeleri akademi komisyonları arasında, Diyarbakır

Şubesi Akademi Komisyonunun da katılımcı olduğu 2 adet toplantı düzenlenmiştir.

30 Nisan 2022 Tarihli Toplantı

Toplantıya İHD Diyarbakır Şubesi Akademi Komisyonu sözcüsü Av. Cihan KAYA iştirak etmiştir. İHD Genel Merkezi Akademi Komisyonun çevrimiçi olarak yapacağı İnsan Hakları Okulu Eğitiminin temel gündem olduğu toplantının genel gündem başlıkları;

- Bilgilendirme,
- Bahar Dönemi Eğitiminin Planlanması,
- Akademi Çalışmalarına Dair Görüş ve Önerilerin Alınması,
- Olarak belirlenmiştir.
- Yapılan toplantıya İHD Diyarbakır Şubesi Akademi Komisyonunu temsilen katılan Av. Cihan KAYA tarafından;
- Yapılacak eğitimlere dair genel görüş ve öneriler,
- Ders ve eğitmen önerileri,
- Derslerin işleniş yöntemleri,
- İHD Diyarbakır Şubesi Akademi Komisyonu çalışmalarına dair bilgiler

Aktarılacak toplantı tamamlanmıştır. Akabinde, yapılan toplantıya dair bilgiler İHD Diyarbakır Şubesi Akademi Komisyonu ve İHD Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu ile yapılan toplantılarda katılımcılara aktarılmış ve değerlendirilmiştir.

21 Ocak 2023 Tarihli Toplantı

Toplantıya İHD Diyarbakır Şubesini temsilen Av. Cihan KAYA katılmıştır. Toplantının genel gündemi 2023 yılı bahar dönemi akademi çalışmalarını planlamak olarak belirlenmiştir. Ayrıca toplantı notları 29 Ocak 2023 günü gerçekleştirilen İHD Genel Merkezi Bilim ve Danışma Kurulunda değerlendirilmiştir.

Yapılan toplantıya İHD Diyarbakır Şubesi Akademi Komisyonunu temsilen katılan Av. Cihan KAYA tarafından;

- İHD Diyarbakır Şubesi Akademi Komisyonu tarafından gerçekleştirilen İnsan Hakları Güz Okulu eğitim sürecine dair bilgi ve tespitler paylaşılmış,

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- Toplantı tarihi itibarı ile yakın süreçte Türkiye cumhurbaşkanlığı ve genel seçimleri gerçekleştirileceğinden; akademi komisyonlarına seçme ve seçilme hakkı, yeni anayasa, hükümet sistemleri ve seçim güvenliği başta olmak üzere gündeme dair çalışmalar yapılması önerilmiş,
- 2022 yılında İHD Genel Merkezi Akademi Komisyonu tarafından çevrimiçi olarak gerçekleştirilen eğitimlere dair görüş, öneri ve eleştiriler aktarılmış,
- Akademi komisyonu olan şubelere yapılması planlanan etkinliklere dair İHD Diyarbakır Şubesi Akademi Komisyonunun tecrübe aktarımı sunulmuş, ayrıca karşılaşılan zorluklara dair çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Gerçekleştirilen toplantıya dair notlar alınarak İHD Diyarbakır Şubesi Akademi Komisyonu ve İHD Diyarbakır Şubesi Yönetim Kurulu ile paylaşılarak değerlendirilmiştir.

ÇOCUK KOMİSYONU

Komisyon Üyeleri:

**Av. Ercan YILMAZ, Av. Büşra Eylül ÖZGÜLTEKİN, Av. Sedat GÖRDÜK,
Neriman DİNÇKAN YILMAZ**

FAALİYETLER

- **7 Ekim 2021** – Eğitim – Sen yöneticileri istismar eğitiminde gönüllü olarak görev alacak 5 uzman psikolog, 1 çocuk hemşiresi ve 1 çocuk gelişimci ile şubemiz toplantı salonunda bir araya gelerek Kasım ayı başında başlanacak öğretmen eğitimleri için yöntem ve ihtiyaçlar ile ilgili toplantı yapıldı.
- **3 Kasım 2021** – Komisyonumuzun çağrısı ile sivil toplum kurumları Çocuk Ağı çalışmalarına yeniden başlamak için bir araya gelindi.
- **6-7 Kasım 2021** – Eğitim-Sen ile ortaklaşa gerçekleştirilen iki oturumda toplam 44 öğretmene, çocuklara yönelik cinsel istismar vakalarına ilişkin eğitim verildi.
- **19 Kasım 2021** – BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin yıldönümü nedeniyle şubemizce hazırlanan "2011-2021 tarihleri arası silahlı çatışma ortamında çocuklara yönelik yaşam hakkı ihlalleri raporu" açıklandı.
- **29 Mart 2022** – Bismil Newroz'unda gözaltına alınan 5 yaşındaki ikiz kız kardeşler ve anneleri ziyaret edildi.
- **29 Mart 2022** – Urfa'da 24 Mart 2022 tarihinde yaşam hakkı ihlal edilen M.A'ya ilişkin şubemiz tarafından hazırlanan raporun basın toplantısına katılım sağlandı.

- **4 Nisan 2022** – Bölge kentlerinde yaşanan çocuk hak ihlallerine ilişkin komisyon üyemiz Eylül Özgültekin, basına röportaj verdi.
- **22 Nisan 2022** – 23 Nisan Çocuk Bayramı vesilesi ile çocukların yaşadığı hak ihlallerine ilişkin komisyon üyemiz Eylül Özgültekin tarafından röportaj verildi.
- **4 Nisan 2022** – “2011-2021 Tarihleri Arası Silahlı Çatışma Ortamında Çocuklara Yönelik Yaşam Hakkı İhlalleri Raporu” şube binamızda düzenlenen basın toplantısı ile açıklandı.
- **5 Mayıs 2022** – Çocuk Hastanesi Başhekimi ile üç başlıkta (1 - Cinsel istismar mağduru çocukların ÇİM deki tespitleri sonrası rehabilitasyon süreçlerinin devam ettirilmesi için gerekli psikolojik desteğin verilmesini sağlamak, 2 - Kronik hastalığı olan çocukların ailelerine yönelik ve ayrıca öğretmenlere yönelik hastalığın durumu ve seyri ile ilgili detaylı ve açıklayıcı bilgi verilerek çocukların sosyal yaşamdan kopmadan tedavi süreçlerini akranları ile birlikte geçirmelerini sağlamak, 3 - Özel yetenekli çocuklara yönelik gelişmiş merkezlerin ihtiyacının çocuk ve toplum açısından önemi ve gerekliliği için Milli Eğitim Müdürlüğü ile ortak çalışmalarını sağlamak) görüşme gerçekleştirildi. Öneri şeklinde sunduğumuz konular ile ilgili gerekli çalışmaların yapılacağı, başhekim tarafından belirtildi.
- **13-14 Mayıs 2022** – Hafıza Merkezinin, “Çocukların Yaşam Hakkına Yönelik İhlaller Bağlamında Cezalandırıcı ve Onarıcı Adalet Çalıştayı”na Ercan Yılmaz, Eylül Özgültekin, Neriman Dinçkan katıldı.
- **28-29 Mayıs 2022** – Dilek KUMCU Çocuk Hakları Okulu: Çocuk Hakları Başlangıç Eğitimi’ne Eylül Özgültekin katılım sağladı.
- **12 Haziran 2022** – Dünya Çocuk İşçiliği ile Mücadele Günü kapsamında yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **28 Eylül 2022** – Ceylan Önkol ölüm yıldönümünde sivil toplum örgütleri ile yapılan ortak basın açıklaması ile anıldı.
- **20 Kasım 2022** – 20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Gününde, şubemizin ‘Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2017-2021 Yılları Arası Çocuk Hakları İhlalleri Raporu’ kamuoyuyla paylaşıldı.
- İnsan Hakları haftası Etkinlikleri kapsamında düzenlenen Çocuk ve Barış konulu atölyeye katılım sağlandı.

- **12 Aralık 2022** – Diyarbakır’da 6 yaşındaki bir kız çocuğunun sistematik istismara maruz kalmasına karşı yapılan mor zincir eylemine katılım sağlandı.
- **6 Şubat 2023 tarihinde** 11 ili etkileyen deprem sebebiyle beş sivil toplum örgütü tarafından Çocuk Hakları Odaklı Kriz Yönetim Ağı (ÇHOKYA) kuruldu. Diyarbakır ve Adıyaman’da çalışmalarını sürdüren ağın sekreteryasında Eylül Özgültekin bulunmaktadır.
- **22 Şubat 2023** – Bileşeni olduğumuz Diyarbakır Çocuk Hakları Odaklı Kriz Yönetim Ağı tarafından çadır ve toplantı alanlarında tespit edilen eksikliklere dair basın açıklaması yapıldı.

Bileşeni olduğumuz ÇHOKYA tarafından;

“6 Şubat 2023 Depremi Sonrası Diyarbakır’da Oluşturulan Geçici Barınma Alanlarının Çocuk Hakları Bağlamında Yerleşim, Donanım ve Hizmetler Açısından Değerlendirilmesi Raporu”

“6 Şubat 2023 Depremi Sonrası Diyarbakır’da Oluşturulan Geçici Barınma Alanlarındaki Çocukların Durumuna İlişkin Görüşme Raporu”

“6 Şubat 2023 Depremi Sonrası Diyarbakır’da Oluşturulan Geçici Barınma Alanlarındaki Çocukların Durumuna İlişkin 2. Görüşme Raporu”

olmak üzere 3 rapor hazırlanmıştır.

- **21 Mart 2023** – Diyarbakır Newrozu kutlamalarında gözaltına alınan çocukların Emniyet Müdürlüğü Çocuk Şube’deki işlemleri takip edilmiş, sivil toplum örgütleri ile ortak açıklama yapılmıştır.

KADIN KOMİSYONU

Komisyon Üyeleri

Av. Jiyan ORMANLI, Av. Derya YILDIRIM, Ezgi Sıla DEMİR,
Av. Eylül ÖZGÜLTEKİN, Neriman DİNÇKAN YILMAZ, Gurbet ÖZBEY ÖNER,
Aygül DEMİRTAŞ GÖKALP

- **5 Ocak 2021** – İHD Bölge Kadın Komisyonu ile ortak basın açıklaması yapıldı.
- **8 Mart 2021** – Dünya 8 Mart Kadınlar Gününe dair yazılı basın açıklaması yayınlandı.
- **21 Mart 2021** – Bileşeni olduğumuz Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı olarak İstanbul Sözleşmesinden vazgeçmiyoruz eylemi gerçekleştirildi.
- **23 Mart 2021** – LGBT+ yönelik şiddete karşı Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı ile ortak basın açıklaması yapıldı.
- **28 Nisan 2021** – Urfa Adliyesi önünde Adalet Nöbeti tutan Emine Şenyaşar ziyaret edildi.
- **10 Mayıs 2021** – Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesi covid-19 vakaları nedeni ile ziyaret edildi.
- **11 Mayıs 2021** – İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmiyoruz temasıyla Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı ortak basın açıklaması yapıldı.
- **31 Mayıs 2021** – Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesi'nde çıkan yangın ve işkence iddiaları üzerine Rosa Kadın Derneği, ÖHD Diyarbakır Şubesi ve Diyarbakır Barosu ile ortak hazırladığımız rapor basın ile paylaşıldı.
- **28 Haziran 2021** – İstanbul Sözleşmesinin yürürlükten kaldırılmasına ilişkin merkezi kadın komisyonu olarak ortak yazılı açıklama yapıldı.

- **7 Temmuz 2021** – Jin News Haber Ajansı, komisyonumuzu ziyaret etti.
- **8 Temmuz 2021** – Silvan ilçesinde şüpheli bir şekilde yaşamını yitiren Ayşe Tayurak için bileşeni olduğumuz Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı olarak Silvan’da ortak açıklama yapıldı. Dava dosyası şubemiz tarafından takip edildi.
- **12 Temmuz 2021** – Diyarbakır’da eski eşi tarafından öldürülen Remziye Yol-daş’ın duruşmasına katılım sağlandı.
- **14 Temmuz 2021** – Şırnak’ta hamile bir kadına yönelik gerçekleşen kolluk şiddetine yönelik açıklama yapıldı.
- **19 Ağustos 2021** – Afganistan’da başlayan savaşa ilişkin Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı olarak savaş karşıtı ortak açıklama yapıldı.
- **19 Ağustos 2021** – Deva partisi Diyarbakır kadın kolları kongre sonrası kadın komisyonumuza ziyarette bulundu.
- **27 Eylül 2021** – Kadın komisyonu olarak iç çalışmalara ilişkin komisyon toplantısı yapıldı.
- **30 Eylül 2021** – Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Merkezi kongre sonrası kadın komisyonumuza ziyarette bulundu.
- **19 Ekim 2021** – Şehrin dönemsel gündemine ilişkin Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı ile ortak toplantı yapıldı.
- **23 Ekim 2021** – Özgür Kadın Hareketi (TJA) tarafından düzenlenen mitingde kadınlara yönelik gerçekleşen kolluk şiddetine ilişkin Şiddetle Mücadele Ağı bileşenleri olarak açıklama yapıldı.
- **26 Ekim 2021** – Şehrin dönemsel gündemine ilişkin (25 Kasım haftası programı) Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı ile ortak toplantı yapıldı.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **9 Kasım 2021** – Şube Kadın komisyonu olarak iç çalışmalara ilişkin komisyon toplantısı yapıldı.
- **16 Kasım 2021** – Şehrin dönemsel gündemine ilişkin Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı ile ortak toplantı yapıldı.
- **20 Kasım 2021** – “Kayıplar Bulunsun Failler Yargılsın” sloganıyla yapılan 667. Hafta oturma eyleminde Gülistan Doku’nun kaybedilmesine ilişkin anma yapıldı.
- **24 Kasım 2021** – Şiddetle Mücadele Ağı bileşenleriyle “Özel Savaş Politikaları ve Cezasızlık” başlıklı panel düzenlendi. İHD Eş Genel Başkanı Eren Keskin konuşmacı olarak yer aldı.
- **24 Kasım 2021** – 2021 Yılı 9 Aylık Doğu Ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi “**Kadına Yönelik Şiddet Raporu**” açıklandı.
- **25 Kasım 2021** – Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı bileşenleriyle 2021 yılı Diyarbakır ilinde meydana gelen “**Kadına Yönelik Şiddet Raporu**” açıklandı.
- **6 Aralık 2021** – İHD Bölge Şubeleri Kadın komisyonları olarak İpek Er davasına ilişkin ortak basın açıklaması yapıldı.
- Kayıp yakınları oturma eyleminde İpek Er davasının kararını protesto etmek için açıklama yapıldı.
- Diyarbakır’da son zamanlarda artan şüpheli kadın ve LGBTİ+ ölümleri için Şiddetle Mücadele Ağı olarak ortak basın açıklaması yapıldı.
- **20 Aralık 2021** – İHD Bölge Şubeleri Kadın komisyonları olarak bölge kadın komisyonu toplantısı gerçekleştirdik. Toplantıya Diyarbakır, Kars, Siirt, Hakkâri, Şırnak, Maraş ve Adıyaman şubeleri katıldı.
- 10-17 Aralık insan hakları haftası kapsamında “**Kadınların Adalete Erişim Hakkı**” başlıklı Kadınların maruz kaldığı ihlallere ilişkin başvurabilecekleri kurumlar ve yöntemlerle ilgili bilgiler içeren broşür dağıtımını yaptık.
- **28 Aralık 2022** – Roboski Katliamının anma programına katılım sağlandı.
- **5 Ocak 2022** – Gülistan Doku’nun kaybolmasının 2. Yılına ilişkin İHD Bölge Kadın Komisyonları ile birlikte basın açıklaması yapıldı.
- **13 Ocak 2022** – Diyarbakır kadın kapalı hapisanesine ziyaret gerçekleştirildi.
- **31 Ocak 2022** – Aysel Tuğluk’un sağlık durumuna ilişkin kadın komisyonu tarafından açıklama yapıldı.
- **21 Şubat 2022** – Şiddetle mücadele ağı bileşenleri olarak Aysel Tuğluk’un sağlık durumuna ilişkin basın açıklaması yapıldı.

- **22 Şubat 2022** – Diyarbakır’da erkek arkadaşı tarafından öldürülen Dilek Kaya’nın duruşmasına katılım sağlandı.
- **6 Mart 2022** – Kadın komisyonumuz tarafından 8 Mart Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle “**Bir Hak Savunucusu Olarak Kadın Olmak**” başlıklı söyleşi düzenlendi. Söyleşiye Eş Genel Başkanımız Eren Keskin ve Eş Genel Başkan Yardımcımız Rehşan Bataray konuşmacı olarak katıldı.
- **8 Mart 2022** – 8 Mart Dünya Kadınlar Günü için merkezi kadın komisyonu ile birlikte ortak basın açıklaması yapıldı.
- **8 Mart 2022** – 8 Mart Dünya Kadınlar Günü için düzenlenen mitinge kadın komisyonu heyetiyle gözlemci olarak katıldık. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü için düzenlenen mitinge kadın komisyonu heyetiyle gözlemci olarak katıldık. Mitingde yaşanan hak ihlallerine ilişkin gözlem yaptık. Tespit edilen hak ihlallerini raporlaştırıp kamuoyu ile paylaştık.
- **16 Mart 2022** – Şubemiz Kadın Komisyonu’nun da bileşeni olduğu Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı, 16.03.2022 tarihinde gözaltına alınan 24 kadının -gözaltı aşaması ve daha sonra 11’inin tutuklanması sürecinde- yaşadığı hak ihlallerine dair raporunu paylaştı.
- Gözaltına alınan kadınlara ilişkin kadın komisyonumuz hem gözaltında hem de hapisanede ziyaret gerçekleştirdi.
- **17 Mart 2022** – Eş Genel Başkanımız Eren Keskin Diyarbakır’da yaşanan gözetimlere ilişkin derneğimize bir ziyaret gerçekleştirdi. Bu ziyaret sonrası şube binamızda açıklama yaptık.
- **25 Mart 2022** – Şiddetle mücadele ağı bileşenleri olarak Newroz günü yaşanan kolluk şiddeti ve müdahalelere ilişkin ortak açıklama yapıldı.
- **25 Mart 2022** – İHD Mobbing’in önlenmesine dair politika belgesinin eğitim komisyonlarının toplantısı yapıldı.
- **19 Nisan 2022** – 2021 yılı Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesi kadın hakları ihlallerine yönelik hazırlanan rapor açıklandı.
- **20 Mayıs 2022** – Şiddetle mücadele ağı bileşenleri olarak Silopi’de paramiliter güçler tarafından işkence ile öldürülen kadına ilişkin açıklama yapıldı.
- **2 Haziran 2022** – Diyarbakır kadın kapalı hapisanesinde yaşanan hak ihlallerine ilişkin görüşme gerçekleştirildi ve açıklama yapıldı.
- **11 Haziran 2022** – Ergani ilçesinden kadına yönelik şiddet ile ilgili aldığımız başvuruya ilişkin savcılık, emniyet ve aile ile görüşme gerçekleştirildi. Dosyaya dahil olundu.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ 2020-2023 FAALİYET RAPORU

- **13 Haziran 2022** – Gözaltına alınan basın emekçilerine ilişkin yapılan ortak açıklamaya katıldık.
- **22 Haziran 2022** – Tutuklanan basın emekçileri (kadın) Diyarbakır Kadın Kapalı Hapishanesinde ziyaret edildi.
- **20 Temmuz 2022** – İstanbul Sözleşmesi'ne dair açıklama yapıldı.
- **2 Eylül 2022** – Silahlı saldırı ve şiddete uğrayan Gülizar Kahraman'ın faili hakkında açılan dava takip edildi.
- **5 Eylül 2022** – Eski HDP Milletvekili Semra Güzel'in gözaltına alınması sırasında basına yansıyan işkence ve kötü muamele görüntülerine ilişkin suç duyurusunda bulunuldu.
- **19 Eylül 2022** – Türkiye'de Kadınların Adalet Erişimi Toplantısına katılım sağlandı.
- **27 Eylül 2022** – İran'da kolluk görevlileri tarafından katledilen Masha Amini için basın açıklaması yapıldı.
- **26 Ekim 2022** – Türk Tabipler Birliği Başkanı Şebnem Korur Fincancı'nın tutuklanmasına ilişkin basın açıklaması yapıldı.
- **12 Kasım 2022** – Sığınaklar Kurultayına katılım sağlandı.
- **18 Kasım 2022** – 25 Kasım Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Haftası kapsamında Çınar Belediyesi tarafından gerçekleştirilen İstanbul Sözleşmesi Paneline konuşmacı olarak komisyon üyemiz Av. Derya Yıldırım katıldı.
- **18 Kasım 2022** – Bileşeni olduğumuz Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı ile 25 Kasım Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Haftası'nın başlangıç açıklaması yapıldı.
- **19 Kasım 2022** – Katledilen Meryem Sevim için ortak basın açıklaması yapıldı.
- **24 Kasım 2022** – İHD Diyarbakır Şubesi, Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi 1 Yıllık Kadına Yönelik Şiddet Raporu şube binasında yapılan basın toplantısı ile açıklandı.
- **25 Kasım 2022** – Diyarbakır Şiddetle Mücadele Ağı, 2022 Yılı Diyarbakır Raporu'nu açıkladı.
- **25 Kasım 2022** – 25 Kasım Kadına Karşı Şiddetle Mücadele Haftasına ilişkin yapılan ortak basın açıklaması ve yürüyüşe (kolluk görevlileri tarafından engellendi) katılım sağlandı.

- **7 Aralık 2022** – Hiranur Vakfı'nda yaşanan çocuğa yönelik cinsel istismara ilişkin basın açıklaması yapıldı.
- **28 Aralık 2022** – Katledilen Meryem Sevim'in duruşmasına katılım sağlandı.
- **8 Mart 2023** – Kadın mahpuslara kartpostal gönderimi yapıldı.

TAKİP EDİLEN DAVA DOSYALARI

- Ayşe Tayurak
- Gülizar Kahraman
- Müzeyyen Boylu
- Fatima Şenyiğit
- Nurten Bingöl
- İpek Er
- Merve Aslan
- Dilek Kaya
- Asiye Bartan
- Ronayi Koç
- Ayten Kaya
- Helin Hasret Şen
- Afşin Koyun
- Ayşe Gökhan (gözlemci)
- Adalet Kaya (gözlemci)
- Elif Tirenc İpek Ulaş (gözlemci)

BASIN VE YAYIN RÖPORTAJLARI

- **10 Ağustos 2021** – Mezopotamya ajansına dezavantajlı bireyler hakkında röportaj verildi.
- **24 Kasım 2021** – Duvar Gazetesi- Dil ve şiddet ilişkisi konulu “Değişim Dilde Başlar” başlıklı bir röportaj verildi.
- **5 Şubat 2022** – Mezopotamya Ajansı- Hasta Mahpusların durumuna ilişkin röportaj verildi.
- **3 Şubat 2022** – Bianet- Kadına Yönelik Şiddetle ilgili röportaj verildi.
- **8 Haziran 2022** – Ayşe Tayurak Cinayetine ilişkin röportaj verildi.
- **8 Haziran 2022** – Milliyet Gazetesi- Ayşe Tayurak Cinayetine ilişkin röportaj verildi.
- **26 Eylül 2021** – Jinnews Haber Ajansı’na Ceylan Önkol Dosyasına ilişkin hukuki bilgilendirme yapıldı.
- **26 Eylül 2021** – Mezopotamya Ajansı’na Ceylan Önkol Dosyasına ilişkin hukuki bilgilendirme yapıldı.
- **16 Mart 2022** – Evrensel Gazetesi – Ev baskınlarına ve toplu gözaltı operasyonlarına ilişkin röportaj verildi.
- **8 Haziran 2022** – Yeni yaşam Gazetesi- Kadın mahpusların yaşadığı hak ihlallerine ilişkin röportaj verildi.

